

DE GELOVIGE WORSTELING OM CHRISTUS

Achttal preken

Door

ANDREW GRAY

4^e bundel in de serie: Preken van A. Gray

INHOUD

Eerste preek: over Job 23:3

"Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen."

Tweede preek: over Job 23:3

Derde preek: over Job 23:3

Vierde preek: over Jesaja 49:14

Doch Sion zegt: De Heere heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten.

Vijfde preek: over Exodus 34:6

Als nu de Heere voor zijn aangezicht voorbijging zo riep Hij: HEERE, HEERE, God barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid.

Zesde preek: over Maléachi 3:6

Want Ik, de Heere, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteed.

Zevende preek: over 2 Korinthe 4:3

Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen die verloren gaan.

Achtste preek: over 2 Korinthe 5:10

Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus.

Toegevoegd:

Toespraak vóór en tijdens de bediening van het Heilig Avondmaal te Glasgow

Toespraak vóór de bediening van het Heilig Avondmaal te Kirklistoun

Toespraak tijdens de bediening van 4 tafels bij het Heilig Avondmaal te Kirklistoun

EERSTE PREEK

Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen. Job 23:3

(*Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden mocht; dat ik tot Zijn stoel mocht komen!*
Engelse vertaling)

Deze woorden drukken de zucht en het verlangen van een ziel uit naar de verheuging en de genieting van God. Job werd, als het ware, gedrongen uit te roepen: "*Wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?*"

Ik denk dat, als ieder hier tegenwoordig, de vraag werd gesteld: "*Wie zoekt gij?*" Ik dan zeer betwijfelen zou, of één van de twintig zou kunnen antwoorden: "*Ik zoek Jezus de Nazaréner.*" Er wordt veel geklaagd over persoonlijke en algemene verliezen, maar het zou in deze tijd beter passen en meer aanbeveling verdienen te klagen over het verlies van God en van Zijn gemeenschap. Opdat wij er toe gebracht werden uit te roepen: "*Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen.*" Het zou een aangename en zeer voortreffelijke zaak zijn, als wij heden deze boodschap van u konden overbrengen: "*Zij zoeken u allen.*" (Mark. 1:37)

O Christenen, die de hemelkroon verwacht, ziet u niet verlangend uit naar God Die u bent kwijtgeraakt en nu afwezig is? U, die vervreemd geworden bent van God, verlangt u niet Hem te mogen zien, Die de heerlijkheid van het Hogerhuis is, in Wie alle harten die daar zijn zich verblijden en verheugen?

Ik veronderstel, dat er een grote kloof tussen God en ons gevestigd is, zodat, om zo te zeggen, degenen die van hier tot Hem willen overgaan, niet zouden kunnen, noch Hij van daar tot ons kan overkomen. Ja, er zijn er, die wel mogen vrezen dat in de hemel een banvonniss tegen hen is uitgesproken, dat zij Zijn aangezicht niet meer zullen zien. Velen onder ons mogen, evenals Saul wel klagen: "God is van mij geweken en antwoordt mij niet meer, noch door de dienst der profeten, noch door de Urim, noch door de Thummim. Geloof mij, het is een groot verlies, Christus kwijt te raken.

Ik kan niet anders zeggen, dan dat zij gelukkig zijn, die boven de wolken zijn, buiten de mogelijkheid Hem te verliezen. Bij hen is geen plaats meer voor het verlangen: *Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden mocht!* (Engelse vertaling)

Mochten wij veel behoefte hebben, om die wonderlijke begeerte van David uit te spreken: "O Heere, zoek Uw knecht." (Psalm 119:176) Het is toch een wonderlijk iets, dat de knecht zijn Meester bidt om hem te zoeken. Want als Christus ons niet zoekt zullen wij Hem nooit zoeken, noch Hem gehoor geven. Het verlies van een vreemdeling van God is, dat hij God verloren heeft. Maar het verlies wat een zoeker gewaar wordt onder de vervreemding van Christus, is, dat Christus weggegaan is.

Maar, om de woorden wat van dichtbij te beschouwen, Job beantwoordt in ons teksthoofdstuk twee zware beschuldigingen, die tegen hem werden ingebracht. De eerste ging over zijn *ongeduld* onder het kruis, en de tweede over zijn *geveinsdheid*.

Wat zijn ongeduld betreft, dit beantwoordt hij in het *tweede* vers met twee dingen. Ten eerste zegt hij: "Ook heden is mijn klacht bitter"; (Engelse vertaling) alsof hij zei: "Beschuldigt mij niet van ongeduld, want tegen God te klagen is mij zeer bitter."

En ten tweede sprak hij: "Mijn plaag is zwaar boven mijn zuchten"; alsof hij wil zeggen: *leg mijn ellenden in de weegschaal tegen mijn klachten en u zult zien, dat de eerste zwaarder zijn dan de laatste.*

In het *derde* vers beantwoordt hij de tweede beschuldiging, die over zijn *geveinsdheid*, aangezien zijn vrienden hem beschuldigden, dat hij niet oprecht was. *Zegt dat niet, antwoordt hij, want mijn begeerte is, dat God mij richte.*

In onze tekstwoorden komen twee zaken voor.

1. **Ten eerste, het uitnemend verlangen en het verzoek, dat Job God voorstelt: "Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen."**
2. **Ten tweede, de reden waarom hij de Naam van God niet noemt, maar Die uitdrukt met het woord 'Hem' is:**
 - 1°. Omdat hij veronderstelt dat allen wel wisten, dat niets of niemand dan God waardig was zo ernstig gezocht te worden.
 - 2°. Omdat hij met zo'n diep ontzag vervuld is en onder zulke hoge indrukken van God verkeert, dat hij Zijn Naam niet kon uitdrukken. Het is alsof hij wil zeggen: *"Hij is de Onvergelykelijke; niet dat Hij geen Naam heeft, maar Die is niet onder woorden te brengen."* Het grote doel, dat hij op het oog heeft met het indienen van zijn verzoek is, dat hij tot Zijn stoel, of, zoals het ook kan gelezen worden, *tot Zijn toebereide troon mocht komen.* Het is alsof hij zegt: "Met het opheffen van mijn smeekgebed zoek ik dat aangename doel, dat ik mag komen daar Hij is, en dat ik een dierbare, zielverkwikkende blijdschap mag genieten, en gemeenschap met Hem mag krijgen."

Uit dit ernstig verzoek en dit dringend verlangen zullen wij zes of zeven opmerkingen afleiden.

1°. De afstand en de verlating van God is een zaak, die de heiligen niet vreemd is. Deze uitdrukking: *"Och, of ik wist dat ik Hem vinden mocht,"* geeft te kennen, dat hij God verloren had en hij ver van Hem verwijderd was.

Ik zal mij niet ophouden om te bewijzen, dat de toestand van de meeste belijders dit thans ook bewijst. Het staat op de voorhoofden van de meesten onder ons geschreven: *"Christus is weggegaan en zal nooit weer terugkomen."*

Ik zal zeven trappen aanwijzen hoever de verlating van een Christen kan gaan.

1. *Een Christen kan zóver van God verlaten zijn, dat hij niet weet waar hij Hem zal vinden.* Niet alleen, dat Christus is weggegaan, maar Hij kan zóver zijn weggegaan, dat de gelovige niet weet waar Hij te vinden is, of waar hij naar toe moet gaan om Hem te zoeken. Zodat hij genoodzaakt wordt uit te roepen: "Och of ik wist, wáár ik Hem vinden moet!" Job wist niet waar Hij te vinden was. En zal het niet met anderen ook zo gaan? Ongetwijfeld zullen ook anderen in dezelfde toestand komen, zoals blijkt uit Hooglied 1:7, waar de Bruid niet alleen gewaar wordt, dat Christus heengegaan is, maar dat Hij zóver weg is, dat zij niet weet waar ze Hem kan vinden. Daarom verzoekt zij Hem haar te zeggen, waar Hij weidt. Zo ook in Johannes 20:13: "Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben." Een Christen soms kan zó in het duister verkeren, dat hij niet weet hoe, noch waarheen, hij zijn schreden richten zal, omdat hij in zo'n verlating verkeert.
2. *Een Christen kan onder verlating komen waaronder hij wel ernstig gebruik maakt van de middelen om Christus terug te vinden, hoewel de middelen niets voor hem uitwerken.* Hij kan ijverig zijn in ze te gebruiken en te gehoorzamen en toch kunnen ze nutteloos voor hem zijn, zodat hij Christus tevergeefs in die weg zoekt. Dit blijkt duidelijk uit Hooglied 3:2, waar de Bruid ijverig de middelen waarneemt, en toch is haar klacht: "Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet; ik riep Hem, doch hij antwoordde mij niet." Ook in Hooglied 5:6 lezen wij, hoe zij alle middelen gebruikte en dezelfde klacht uitte. Dit is inderdaad een hoge trap, wanneer een Christen in zijn worstelingen, niet alleen te doen heeft met een afwezig God, maar ook met een zwijgend God.
3. *Christus kan weggegaan zijn zonder dat een Christen dit weet en hij er dus niet over aangedaan of bedroefd is.* Dit is zeer gewoon in onze dagen. Zijn er niet velen onder ons van wie men kan zeggen, dat Christus van hen geweken is en die Hem toch niet zoeken? In Hooglied 5:2 wordt ons de Bruid voorgesteld terwijl Christus afwezig was, zonder dat zij zich dit aantrok. Het is een treurig teken wanneer de afwezigheid van Christus ons niet in zak en as doet gaan.
4. *Christus kan weggegaan zijn en dat de Christen ook nog lauw en onverschillig is in het gebruik van de middelen om Hem terug te vinden.* Dit blijkt uit Hooglied 3:1: "Ik zocht Hem des nachts op mijn leger." Christus was heengegaan en nóg zocht de Bruid Hem op een onverschillige manier. Velen onder ons wekken zichzelf niet op, om Christus aan te grijpen, noch om naar Hem te vragen.
5. *Een Christen kan onder verlating zijn niet alleen ten opzichte van de liefde, doch ook ten opzichte van het geloof, de teerheid en de ijver, zodat hij zijn plicht verricht op een vleselijke en levenloze wijze.*

- 1e. Wat de liefde aangaat kan hij de vurigheid kwijtgeraakt zijn, zodat er geen zoetheid in gevonden wordt.
- 2e. Wat de teerheid betreft, kan hij met stomphed en hardheid bevangen worden.
- 3e. Ten opzichte van het geloof kan hij, - waar hij tevoren zijn deel aan Christus kon vasthouden en zeggen: "Ik ben de Zijne, en Hij is de mijne" - nu in twijfel trekken of hij Hem nog ooit zal vinden.
- 4e. En wat zijn ijver betreft kan het zijn, dat hij, - waar hij vroeger behoefte had zich zes- of zevenmaal daags af te zonderen om te bidden - dit nu niet één of tweekeer doen. Ik vrees, dat dit in onze dagen bijna een algemeen kwaad is.
6. *Christus kan weggegaan zijn, zonder dat een Christen het weet.* Soms gaat Christus ongemerkt weg, omdat er geen waakzaamheid en geestelijke teerheid is.
7. *Het kan ook zijn, dat alle middelen die een Christen gebruikt smakeloos worden.* Wanneer de plichten en middelen, die dienen kunnen om Christus tot de ziel terug te brengen, falen. Wanneer het gebed zijn luister, de liefde haar glans, en het gehoorde woord zijn levendigheid verliest; en wij geen smaak hebben in die dingen, die kunnen dienen om de vorige tijden terug te brengen; dat is waarlijk een hoge trap van verlating. Ik zal er niet meer aan toevoegen dan dit, dat een Christen, zolang hij onder verlating verkeert, zichzelf *Icabod* mag noemen: 'Mijn eer is van mij geweken', en zijn plichten *Jabez*, 'want hij wordt met smart gebaad.' Afwezigheid van Christus en daarover weinig aangedaan te zijn, geven te kennen, dat het aanbreken van onze eeuwige dag nog ver is. Christus verbergt Zijn aangezicht en wij zijn er niet bekommerd over. Het is zeker, dat er onder ons zijn, die zich wel mogen afvragen, of er onder dat heerlijk gezelschap, dat rondom de troon staat, wel gevonden worden, die onder de afwezigheid van Christus zich zó gedragen hebben als wij. Zijn er onder degenen, die gesmaakt hebben, dat Hij genadig is, die zó weinig gewicht hechten aan Zijn tegenwoordigheid als wij? Het lijkt er op, dat wij niet om Christus geven en het heeft maar al te grote schijn, dat Christus zich ook niet om ons bekommert. O Christenen, is Hij niet weggegaan? En wat zijn er nochtans weinig, die uitroepen: "Och of ik wist, waar ik Hem vinden zou." Sommigen onder ons mogen zich wel afvragen, of zij en Christus nog ooit weer bij elkaar zullen komen.

2.

Een tweede zaak waarover wij een weinig zullen handelen is, dat het voorname doel van een Christen behoort te zijn, *Christus te zoeken en te vinden*. Dit blijkt duidelijk uit de woorden van onze tekst: "Och, of ik wist, dat ik Hem vinden mocht!"

Voordat ik overga tot de behandeling van dit leerstuk, zal ik eerst een weinig over de twee volgende dingen spreken:

1. Wat het is God te zoeken en te vinden.
 2. Zal ik u duidelijk maken, dat het uw plicht is, dit tot uw belangrijkste doel te maken: *God te zoeken en te vinden*.
1. Wat is het: *God te zoeken en te vinden*? Het houdt de volgende zes dingen in zich:
 - (1) Uw hart en uw kracht in het werk te stellen om dit groot en verheven doel te bereiken: *God te zoeken en te vinden*. Dit blijkt uit Psalm 119:10: "Ik zoek U met mijn gehele hart." Ik denk, dat de helft van het hart nog niet werkzaam is om dat kostelijk doel, *God te zoeken en te vinden*, te bereiken, als het hiermee niet vervuld is.
 - (2) Ijverig te zijn in het gebruik van de middelen waarin Christus te vinden is, zodat er geen plicht is, die wij niet opvolgen. Wij zien dit in Hooglied 3:1-4, waar de Bruid verklaart, dat het haar doel is *Christus te zoeken en te vinden* door het ernstig gebruikmaken van de middelen. U kunt daar zien, dat haar ijver in de middelen zeer groot is, wat een bewijs is van haar vurige begeerte is Christus te zoeken en te vinden. Op dezelfde manier toont Job zijn naarstig zoeken in die woorden: "Ziet, ga ik voorwaarts, zo is Hij daar niet; of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet." (Job 23:8, 9.)
 - (3) Niettegenstaande alle tegenstand en teleurstellingen die men in zijn plichten tegenkomt en dat men God niet zo spoedig vindt, nochtans het zoeken en het najagen niet op te geven, maar te zoeken totdat men Hem vindt. U moet met de Bruid "een weinig verder gaan, en gij zult Hem vinden die uw ziel liefheeft." (Hooglied 3:4) Als u tot het gebed gaat en Hem daar niet vindt, en tot het horen van het woord en Hem daar niet vindt, en tot het lezen en Hem daar niet vindt, en tot alle middelen waarin Christus te vinden is, en u Hem daar niet vindt, - gaat nog een weinigje verder, en u zult Hem vinden. Zegt u: waar moet ik heengaan wanneer ik alle middelen gebruikt heb? Dan antwoord ik: "Wees een weinig vlijtiger en doe wat meer moeite."
 - (4) Het houdt in, dat een ziel zich met beloften en besluiten verbindt om niet op te houden totdat zij Christus gevonden heeft. "En zij traden in een verbond, dat zij de Heere de God hunner vaders zoeken zouden met hun ganse hart en met hun ganse ziel." (2 Kron. 15 :12) Dat wil zeggen, dat wij ons met alle banden verbinden, waardoor onze harten des te ernstiger zijn in het zoeken en vinden. Het is een opmerkelijk woord, dat David spreekt in Psalm 63:9: "Mijn ziel kleeft u achteraan." Hij wil zeggen: *al is het, dat Gij wegloopt, ik zal U achterna lopen en U niet laten gaan totdat ik U weer vinden zal*.
 - (5) Het is, dat men zeer ijverig is in al de plichten die op ons rusten en in het gebruik van de middelen, om Christus terug te krijgen en te vinden. Iemand

die de Heere wil vinden, moet niet voor één dag de middelen waarnemen, maar hij moet er in volharden, totdat hij God vindt, en als hij Hem gevonden heeft, moet hij gedurig bezig zijn om Hem te mogen bewaren. Velen onder ons zijn wel eens één dag ijverig werkzaam, maar eer er twee dagen om zijn is onze ijver voorbij. Onze ernst en naarstigheid duurt ten hoogste twee dagen.

- (6) Het is een opwekken en oproepen van al wat in ons is, om het grote doel te mogen bereiken: *God te zoeken en te vinden*. Er staat geschreven van de Laodicensen in Openbaring 3:19: "Weest dan ijverig en bekeert u." Tot u, die ijverig wilt zijn, zal ik alleen nog dit zeggen: wees ervan verzekerd, dat het eerste gezicht van Christus, Die nu nog afwezig is, al uw verlies, ja, alles wat u gemist hebt, zal vergoeden. U zult de zeven jaren van uw arbeid vergeten als u Christus weer ontmoet, Die uw ziel liefheeft. Uw zeven jaren wachten zal u voorkomen als één nachtwaak. De meeste onder ons stellen het helaas niet tot hun hoogste doel, Christus te zoeken *en te vinden en gemeenschap met Hem te hebben*. De afwezigheid van Christus is meer een stof en aanleiding van onze *gesprekken*, dan het onderwerp van onze *werkzaamheid*.

2. Wat de tweede zaak betreft, dat het onze plicht en ons voornaamste werk moet zijn, *God te zoeken en te vinden*, zal ik u, zo goed ik kan duidelijk maken.

- (1.) Het wordt geboden in 1 Kron. 22:19: "Zo begeeft dan nu uw hart en uw ziel, om te zoeken den Heere uw God." Dit wil zeggen, als het ware, dat onze harten vast besloten en overgebogen zijn tot dit werk.
- (2.) Het blijkt uit de praktijk der heiligen, dat zij het tot hun voorname doel gesteld hebben, Christus te zoeken en te vinden. (Psalm 27:4). "Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken."
- (3.) Er wordt in deze dagen veel over *plannen* gesproken. O, als wij dit allen van plan waren om een afwezige God te zoeken en te vinden, wat een liefelijk en kostelijk plan zou dat zijn!

Om dit meer volledig te behandelen zullen wij een spreken over zes of zeven dingen.

1.

De eerste zaak is enige bewijzen of kenmerken opnoemen van hen, die volgens de tekst dicht bij Hem zijn.

- (1) Het eerste kenmerk. Iemand die lage en geringe gedachten van zichzelf en hoge en wonderlijke gedachten van Christus heeft. Dit blijkt duidelijk uit de tekst: "Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden zou." Hij wil ermee zeggen, dat hij niet weet hoe hij Hem noemen zal. De nadruk valt op de woorden 'ik' en 'Hij'. Ik ben ervan overtuigd dat iemand nooit dichter bij het vinden van

Christus is, dan wanneer zij in haar eigen ogen als stof is. Hoogmoed is een wolk, die de gemeenschap met God onderbreekt.

- (2) Een tweede kenmerk is, hoge, verheven en eerbiedige gedachten van Christus te hebben. Er ligt een nadruk in het woordje 'Hem'. Het wil zeggen: o, dat ik wist waar ik die schone, vlekkeloze, ontfermende, oneindige *Hem* mocht vinden, Die alwetende, almachtige Hem! Jobs gedachten waren vervuld met de gedachten aan God. Als hij maar van God kon spreken, acht hij als 't ware, zijn lippen zalig. De reden waarom wij Hem niet zoeken zoals het behoort en Hem niet vinden ligt in onze lage en te geringe gedachten van Christus. Velen van ons bekommeren zich niet eens om Hem, zij zien geen gedaante noch schoonheid in Hem, waarom zij Hem zouden begeren. Hij is waardeloos geworden als een oude almanak, die uit de tijd is.
- (3) Een derde kenmerk is, dat een ziel ernstig is in het zoeken van God en dat zij daarom de plichten ijverig waarneemt. "*Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden zou!*" Haar ernst wordt aangeduid door de manier waarin zij haar begeerte voorstelt. Wij brengen God maar beleefdheidsbezoeken, maar wij behoorden met Hem te worstelen, zoals Jacob, die daarom de eer ontving, dat hij zich vorstelijk gedragen had. Indien wij met God wilden worstelen, wij zouden Hem overwinnen.
- (4) Een vierde kenmerk is, dat iemand de afstand ter harte neemt, die tussen God en hem is. Job ging na hoe groot de afstand was tussen Christus en hem, en daarom riep hij uit: "*Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden mocht!*"
- (5) Een vijfde kenmerk is, dat iemand gewillig is, om alle plichten te doen die van hem verlangd worden, tot het vinden van Christus. Zo kunnen de tekstwoorden vertaald worden: "*Och, dat iemand mij de weg wilde wijzen.*" Dit toont aan, dat hij gewillig en onderworpen is, om de weg te volgen, die de plicht hem aanwijst. Het is alsof hij zegt: "Als iemand mij de weg wil wijzen, zal ik die met mijn hele hart volgen."
- (6) Een zesde kenmerk, dat iemand er dicht bij is om God te vinden, is, dat hij raad van anderen aanneemt en die wil opvolgen. Dat houden de woorden van Job in, als hij zegt: "*Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden mocht!*" Hij wil zeggen: "Och dat iemand mij de weg wilde wijzen, waar Hij te vinden is!" De tekst kan ook worden vertaald: "*Och, dat iemand mij wilde zeggen, waar ik Hem vinden kan!*"
- (7) Een zevende kenmerk is, dat iemand hoge en wondervolle bedoelingen op het oog heeft in zijn zoeken om God te vinden. Job had twee voortreffelijke bedoelingen in zijn zoeken om God te vinden.
 - 1e Had Job met zijn zoeken alleen op het oog om *God te vinden*. Hij had behalve Hem niets op het oog, noch uitwendig, noch innerlijk, niets dan Hem alléén, zoals Hij was en zoals Hij is.
 - 2e Het was Jobs doel, dat hij met zijn zoeken voor ogen had, om Hem, wanneer hij Hem gevonden had, vast te houden en nooit meer te laten gaan. "*Och, dat ik wist, waar ik Hem vinden mocht; dat ik tot Zijn stoel mocht komen!*" (Engelse vertaling) De tekst kan ook vertaald worden: "dat ik tot Zijn

toebereide troon mocht komen." Job wil zeggen: als ik Hem maar eenmaal aangenomen heb, zou ik gebruik van Hem maken. Ik zou er dat voordeel van trekken, dat ik Hem zou overhalen mij daar te brengen, waar Hij is. Ik zou elke gunst van gemeenschap met Hem gebruiken, om mij dichter bij Hem te brengen, en om daardoor tot nog nauwere gemeenschap met God te komen. Ik zou het er niet bij laten, dat ik Hem gevonden had, maar ik zou Hem bewegen mij tot Zijn stoel te brengen, opdat ik daar de onbegrijpelijk verkwikkende aanblikken van Zijn tegenwoordigheid mag genieten en uit Zijn fonteinen bevochtigd mag worden.

II.

Ik zal nu nog enkele redenen of *oorzaken* opnoemen, waarom de mensen in hun zoeken van God Hem niet vinden; en daartoe de volgende zes of zeven dingen aanstippen.

- (1) *De eerste reden is omdat zij Hem niet zoeken met het gehele hart.* Deut. 4:29: "Dan zult gij vandaar den Heere, uw God zoeken en vinden; als gij Hem zoeken zult met uw ganse hart en met uw ganse ziel." Wilt gij weten waarom wij zoveel zoeken en zo weinig vinden? Dit is de reden, dat ons hart daarin niet werkzaam is, zoals het behoort. Ik denk, dat onze meeste begeerten in een ander vervloekt kanaal uitlopen. Wij weten wel wat het is, onze gebeden met de lippen uit te spreken, maar niet wat het is, met het hart te bidden.
- (2) *Een tweede reden is onze droevige vormelijkheid en onverschilligheid in ons zoeken om God te vinden.* Dat is de oorzaak van de afstand, die tussen God en velen van ons is: wij zoeken alsof wij er ons in het geheel niet over bekommeren of wij ook antwoord zullen ontvangen. Wij zien dit duidelijk in Hooglied 3:1. De Bruid zocht Hem maar vond Hem niet. En wat was daarvan de reden? Zij zocht Hem op haar bed. Als wij ernstige zoekers van Christus waren, zou het soms onze nachtrust kosten. Maar de meesten willen liever Christus tien uren missen, dan onze rust één uur. O, wat is er een vervloekte vormendienst in al onze plichten! Zou dat de voorbode zijn van een opwekking des Heeren? Zijn er niet velen onder ons, die wanneer wij ons afzonderen tot het gebed, weer zo spoedig mogelijk terugkeren. En waarom? Omdat wij er in het geheel geen zoetigheid in vinden.
- (3) *Een derde reden waarom wij God niet vinden wanneer wij Hem zoeken, is, dat wij met ons zoeken van God zulke droevige en verkeerde bedoelingen hebben.* Dit blijkt uit Jacobus 4:3: "Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt." Wij zoeken een gezicht van Christus, meer om onze nieuwsgierigheid te voldoen, dan om onze liefde te vermeerderen en ons geloof te sterken.

- (4) *Een vierde reden is, dat wij niet standvastig zijn, maar al onze godsdienstplichten bij vlaggen waarnemen.* Is het dan een wonder dat we Hem niet vinden, wanneer wij niet standvastig en ijverig zijn in het gebruik van de middelen? Want de belofte van Hem te vinden is aan de ijverige zoekers gedaan, volgens Hebr. 11:6, "Hij is een beloner dergenen die Hem ijverig zoeken." (Engelse vertaling) Als Christenen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat werkzaam waren in hun plicht, zouden ze voorspoediger zijn dan nu.
- (5) *Een vijfde reden waarom wij zo weinig voorspoed hebben in het vinden van God is, dat wij te veel van onze eigen kracht en te weinig van de sterkte Gods verwachten, en in onze plichten blijven rusten.* Er bestaat een onfeilbaar verband tussen het zoeken en vinden van Christus. Jezus Christus wil ons leren, dat beide ons zoeken en vinden vrije genade is.
- (6) *Een zesde reden is het misbruik, dat wij maken van voorgaande goedheid en genietingen.* Dit blijkt uit Hooglied 3:2 vergeleken met hoofdstuk 5:6, "Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet." Wat was hiervan de reden? Het was alleen het verkeerd gebruik van vorige genietingen. En het is geen wonder dat Christus ons zo lang laat zoeken, eer wij Hem vinden, wanneer wij Hem, wanneer Hij tegenwoordig is, de deur wijzen en Hem zo weinig plaats in ons hart geven.
- (7) *Een zevende reden is, omdat wij God zo ongelovig zoeken, zoals duidelijk blijkt uit Jacobus 1:7.* Want die mens, die twijfelende begeert, mene niet dat hij iets ontvangen zal van de Heere. De beste manier van zoeken is, in geloof en vrijmoedigheid. Indien een Christen daarvan gebruik maakte zou hij ongetwijfeld ondervinden, dat die weg goed is.

III.

Ik zal verder gaan met nog enige overwegingen voor te dragen, om u aan te zetten veel werkzaam te zijn in dit voortreffelijk doel: *God te zoeken en te vinden.* Er zijn er, die nooit overdenken, dat zij Christus missen, wat dan ook de reden is, dat zij zich nooit opwekken om Christus te zoeken. Nu, om bij u allen hierop aan te dringen, overweegt de volgende zes of zeven aanmoedigingen.

- (1) "Maar die den Heere zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed," Psalm 34:10. Wat wilt u hebben, vrienden? U hoort, dat degenen die de Heere zoeken geen goed zal ontbreken, hoeveel te meer die Hem *genieten*. Indien deze waarheid geloofd werd, zou het ons Christus vuriger doen najagen. Wat ontbreekt u, dat u niet zou bezitten, indien u een ernstige zoeker naar de Heere was? Breidt uw begeerten uit als de oevers van de zee en zij zullen vol worden in dit kostelijk werk en u volkomen verzadigen. Al zou u al uw begeerten uitbreiden, zo menigvuldig als het zand dat aan de oever van de zee is, ze kunnen nooit vervuld worden, behalve in het zoeken van God.

Wees overtuigt dat het een uitstekende winst is, Christus te zoeken en te vinden. Helaas, wij beschouwen Zijn beloften als schone woorden, die niet vervuld zullen worden.

- (2) Indien u een ernstig zoeker van Christus zijt, zal geen geval, noch toestand, u te donker blijven. Uw consciëntie kan u geen waarheid voorhouden, of u zult die leren verstaan. Dit blijkt uit Spreuken 28:5: "*Die den Heere zoeken verstaan alles.*" Indien u een zoeker van God was, zou er niets zijn dat voor u nodig is, waarvan God u niet een heldere en duidelijke kennis zou geven. De reden waarom wij in duisternis wandelen aangaande onze staat en toestand is dikwijls, dat wij God niet ernstig zoeken. In Johannes staat geschreven: "Die Mij volgt zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben." Hij wil zeggen: zijn er die graag willen dat hun onwetendheid weggenomen wordt? Komt en volg Mij, of: zoek Mij. Laat uw namen ingeschreven worden onder het geslacht dergenen, die naar Mij vragen. (Psalm 24:6) Er is geen waardigheid onder de hemel, die daarmee is te vergelijken.
- (3) O Christenen, wilt u van uw dodigheid verlost worden? Weest veel bezig met Christus te zoeken, dan zult u van uw dodigheid verlost worden. Dit blijkt uit Amos 5:4, 6: "Zoekt Mij en leeft." De harten dergenen die Hem zoeken zullen leven. Waarom is er zoveel dodigheid en loomheid van geest? Omdat er zo weinig zoeken van Christus is. Zijn er niet velen hier tegenwoordig, die Christus niet gezocht hebben, voor zij hierheen gingen? En het is te betwijfelen of zij Hem nu wel zoeken. Is het dan te verwonderen, dat zij Hem niet vinden? Maar als het uw wens is dat uw hart in Hem mag leven, wees dan veel werkzaam in Hem te zoeken.
- (4) Wilt u blijdschap en vermaak hebben met volkomen vergenoeging? Zoekt God geduriglijk en het zal u gegeven worden. Dit staat duidelijk in 1 Kron. 16:10: "Dat zich het hart dergenen, die den Heere zoeken, verblijde." Hoeveel te meer van degenen, die God genieten!
- (5) Er is nog een voortreffelijke blijdschap te vinden in het zoeken van Christus, namelijk, wanneer u eens op de uiterste grens staat tussen de tijd en de eeuwigheid, dan zal het zoeken van Christus, als een getuige in uw gemoed, u zeer troosten. Hoeveel te meer zal dan het wezenlijk zien van Christus dit doen? Asa maakt driemaal melding van het zoeken van de Heere, hoe aangenaam hem de herinnering daaraan was; zijn hart was er verblijd over, het was er mee vervuld. (2 Kron. 14:11) De dag zal komen, dat u het geen verloren tijd zult achten, die u doorgebracht hebt om Christus te vinden.

- (6) "Hij heeft tot de zede Jacobs niet gezegd, zoekt Mij tevergeefs." Denkt niet, dat het tevergeefs is God te zoeken. Hij heeft Zijn woord gegeven, dat u Zijn aangezicht niet tevergeefs zult zoeken.
- (7) Ten laatste, overweegt de voortreffelijkheid van die dierbare Persoon, die wij bij u aandringen om Hem te zoeken. Is er iets in de hemel, dat meer te begeren is dan Hij? Of is er iets hier beneden, dat bij Hem te vergelijken is? Helaas, wij mogen prediken en er in het prediken bij u op aandringen Hem te kiezen en Hem te zoeken, maar er zijn hier honderden, die duizendmaal meer moeite besteden aan het zoeken van de dingen van de wereld.

Er zijn drie dingen in de wereld, die meer gezocht worden dan God.

- De toejuicing van de wereld.
- De rijkdommen van de wereld.
- En de vermaken van de wereld.

Velen hebben meer op met de *kennis* van Christus, dan met Christus Zelf.

O, werden al onze plannen maar verteerd door dat gezegend doel: *God te zoeken en te vinden*. Laat mij u hiervan overreden, indien u er heden aan wilt beginnen, u zult ervaren, dat het morgen al gemakkelijker zal gaan. Wat kunt u ermee winnen, als u die uitnemende Prijs, Christus, niet zou gewinnen? Wilt u uzelf laten overreden Hem te zoeken? Dan zal Ik er niet langer op aandringen.

Moge Hij, die een tong der geleerden heeft, u deze dingen onderwijzen en u overhalen, om dit kostelijk werk te beginnen: *Christus te zoeken en te vinden*.

Amen.

TWEEDE PREEK

Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen. Job 23:3

Ons voornaamste en innigste verlangen behoort te zijn: *Christus te zoeken en te vinden*. Opdat gij in Hem gevonden mocht worden, niet hebbende uw rechtvaardigheid die uit de wet is, maar de rechtvaardigheid van Christus, die uit God is door het geloof. (Fil. 3:9) Het is zeker, zolang wij hier zijn, dat wij zowel *buiten* Christus als *in* Christus zijn. Gaande tot Christus en door het geloof *in* Christus, maar *buiten* Christus ten opzichte van volkomen gelijkvormigheid. Gaande *tot* Christus ten opzichte van de vrucht en de zaligheid, die wij eeuwig zullen genieten.

Is er hier heden iemand, die *krank is van liefde* om Christus? Het is de liefde van Christus die iemand ziek maakt en het is de liefde van Christus die gezond maakt. Het is de tegenwoordigheid van Christus die wondt, en het is de tegenwoordigheid van Christus die heelt. Ik vrees, dat de meesten onder ons genoemd kunnen worden: '*verwoest*', en met de toenaam: '*de verlatene*'. (Jes. 62:4) Er is een grote afstand tussen Christus en ons. Indien ons de vraag gesteld werd: *hoelang is het geleden, dat u Hem gezien hebt?* Wat zijn er weinig, die deze vraag kunnen beantwoorden. Er zijn er maar weinig, die kunnen antwoorden, dat zij Hem zeker eens zullen krijgen. Sommigen onder ons hebben een *naam* dat zij zoekers van God zijn, terwijl het de vraag is, of Hij ooit van hen zal gevonden worden.

Eer ik tot de behandeling van de tekstwoorden overga, wil ik u nog herinneren wat het voornaamste doel van een Christen behoort te zijn. Er wordt tegenwoordig veel gepraat over plannen en hoe de mensen die kunnen verkrijgen. Men graaft diep in gebroken bakken, die geen water kunnen houden. Koninkrijken worden omgekeerd om kronen te bemachtigen. Maar het zou in onze tijd beter passen, dat men ging zoeken om God te vinden, Die Zich van ons onttrokken heeft. Indien u dit doel niet najaagt, dan is het tevergeefs, dat u naar andere dingen jaagt. Het is een armzalig iets, een kroon te verwerven maar Christus te missen; de wereld te gewinnen en uw ziel te verliezen; hier vermaak te hebben en hiernamaals smart; Hem te verliezen, die de *Wens aller heidenen* is.

Wij spraken gisteren over een tweede zaak, waarop de tekst ons wijst, namelijk, dat 't het voorname doel van een Christen behoort te zijn, *Christus te zoeken en te vinden*. En dat wij alle andere dingen behoren te verkopen, als wij Hem wil kopen. Ik heb al over veel dingen uit de tekst gesproken. Er blijven nog *vier* zaken tot overweging over, daar ik een enkel woord over wil spreken.

IV.

1. Ten eerste zal ik enkele besturingen geven aan hen, die het tot hun voorname doel gesteld hebben, *Christus te zoeken en te vinden*, en wanneer zij Hem gevonden hebben, hoe zij Hem zullen bewaren. Het is even moeilijk Hem te bewaren wanneer Hij gevonden is, als Hem te vinden, wanneer Hij verloren is.

(1) Als u Hem gevonden hebt, houdt Hem vast en laat Hem niet gaan, totdat u Hem in uws moeders huis gebracht hebt, in de binnenste kamer van haar die u gebaard heeft. (Hooglied 3:4) Er zijn drie koorden waardoor Christus wordt vast gehouden, wanneer Hij gevonden is, waarvan men gebruik moet maken.

1e. Het koord van *liefde*, waardoor het hart van Christus ingenomen wordt, en Christus Zijn hart in de hand der liefde geeft.

2e. Het gemeenzaam koord van *geloof*, dat zich aan Christus klemmt op Zijn woord en trouw.

3e. Het nederig koord van *bidden en smeken*; want de arme spreekt smekingen.

Wanneer u Hem gevonden hebt, zet u neer en houdt Hem vast, totdat uw eeuwige dag aanbreekt en de nacht voorbij is. Hooglied 3:4: "Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan, totdat ik Hem in mijns moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene die mij gebaard heeft." Het is of zij wil zeggen: ik kon Hem niet laten gaan, Hij was mij zo'n lieflijk en dierbaar gezelschap. Vergelijk dit met Hooglied 7:5. "De Koning is als gebonden op de galerijen, en met Luk. 24:29. Zij dwongen Hem de nacht over bij hen te blijven, hoewel Hijzelf hun kracht gaf Hem te dwingen.

(2) Een tweede besturing is, te waken tegen alles wat Hem zou kunnen opwekken en wakker maken, voordat het Hem lust. Hooglied 3:5: "Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem, dat gij Mijn liefste niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het Hem behaagt." (Engelse vertaling) Werpt alle dingen buiten de deur, die Christus buiten de deur werpen. Christenen waarderen de gemeenschap met God dikwijls meer als zij die missen, dan wanneer zij die genieten. Zij stellen Christus meer op prijs als Hij afwezig is, dan wanneer Hij tegenwoordig is. Het is met de meesten zo tussen hen en Christus, als met kinderen en speelgoed; als zij er een poosje mee gespeeld hebben geven zij er niet meer om, zij worden het spoedig zat. O, hoe spoedig zijn wij de een of andere toestand moe.

(3) De derde richtlijn is, te waken om Christus een regel te stellen. Schrijft Hem niet voor, hoelang Hij bij u moet blijven. Hooglied 2:7: "Ik bezweer u, dat gij mijn Liefste niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het Hem luste." (Engelse vertaling) De Bruid geeft Hem onbepaalde vrijheid. Het is gevaarlijk Christus regels te stellen, dat beweegt Hem dikwijls veel om weg te gaan. Er is vierderlei soort bepaling van Christus.

1e. Dat men Hem bepaalt aan onze begeerten.

2e. Dat men Hem aan tijden bepaalt.

3e. Dat men Hem aan de middelen bepaalt.

4e. Dat men Hem bepaalt aan onze *voornemens*.

Ten eerste. Wij bepalen Hem aan begeerten, wanneer wij een tijd vaststellen, en wanneer Hij dan niet komt, de hoop opgeven.

Ten tweede. Wij bepalen Hem aan *tijden*, wanneer wij een tijd bepalen, dat wij een zaak of de een of andere begeerte niet langer willen ontberen.

Ten derde. Wij bepalen Hem aan de *middelen*, wanneer wij de weg willen aanwijzen, om de een of andere zaak te verkrijgen, alsof de Heere niet beter weet dan wij, hoe dat moet geschieden.

Ten vierde. Wij bepalen Hem aan onze *voornemens*, wanneer wij willen, dat Hij die juist zó uitvoert.

Er bestaat een drievoudige regel naar welke een Christen zijn begeerten behoort te leiden.

1e. Hij mag begeren, dat hij in alles gehoorzaam is wat God gebiedt.

2e. Hij mag begeren, dat vervuld wordt alles wat Christus belooft.

3e. Hij mag begeren, dat geschiedt wat voorzegd is. Maar het is verwerpelijk Christus niet vrij te laten wanneer Hij wil komen en gaan, en niet alles aan Hem over te laten.

(4) Een vierde richtlijn wanneer u Hem gevonden hebt is, niet te rusten op hetgeen u gekregen hebt, maar er gebruik van te maken om meer te krijgen. Maakt die trap van gemeenschap tot een middel om meer te bereiken; om dichter bij Hem te komen. Job drukt dat uit in die woorden: "Och, of ik wist waar ik Hem vinden zou!" Alsof hij wil zeggen: *als ik Hem maar heb, ik zou Hem niet laten gaan of het daarbij laten, maar het zou voor mij een middel zijn om Hem aan te dringen mij tot Zijn stoel te brengen.* Een Christen moest, zolang hij hier is, altijd zeggen: *geef mij Christus, geef mij Christus!* Hij moest nooit voldaan zijn zolang hij hier is, totdat zijn schaduwen vlieden in de morgenstond der eeuwigheid. Wij zijn al te spoedig van Christus verzadigd. Wij kunnen Hem niet beter behagen dan Hem veel te zoeken.

(5) Een vijfde richtlijn is, verberg niets in uw hart, dat u Hem niet vertelt. Zo deed Job ook. Als iemand hem vroeg, wat hij zou doen, als hij nabij Hem kwam, zou hij antwoorden: "Ik zou het recht voor Zijn aangezicht ordelijk voorstellen, en mijn mond zou ik met verdedigingen vervullen." Er is niets, dat ik Hem niet zou vertellen. Het is mijn vermaak om vrijmoedig met God om te gaan. O Christen, wanneer vertelt u aan God, wat u aan geen van uw familieleden zou willen vertellen? Hij is een uitnemend Secretaris Die ons wil helpen in onze nood.

(6) Een zesde richtlijn is, veel bezig te zijn in uw liefde. Velen weten niet wat het is, Christus in onze armen te nemen. Er behoorde een onderlinge, wederzijdse gemeenschap te zijn tussen Christus en ons en wij moesten veel werkzaam zijn

in onze liefde in de genieting van Hem. Hooglied 8:1: "Och, dat Gij mij als een broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder; dat ik U op de straat vond, ik zou U kussen!" Maar helaas, wat een koel onthaal vindt de aanwezigheid van Christus bij de meesten van ons! Wij drijven Hem dikwijls weg, als Hij niet wenst weg te gaan.

(7) Een zevende en laatste richtlijn is, zie er op toe om ootmoedig met uw God te wandelen. (Micha 6:8). Wanneer Hij u optrekt tot in de derde hemel, ga in het stof zitten en noem uzelf *onrein*. Wanneer Hij u *schoon* noemt, en uw liefde '*lieflijk in wellusten*', noem uzelf *mismaakt*. *Wandel ootmoedig met uw God*, spreekt Micha daarvoor omdat Hij en wij niet lang samen kunnen zijn, zonder hoogmoedig te worden. En dit is het wat een scheiding maakt tussen Hem en ons.

Deze laatste besturing zullen wij echter meer volledig behandelen en u *acht of negen dwalingen* aanwijzen waarin Christenen gemakkelijk vallen als zij nabij God zijn.

1. Een fout waarin een Christen makkelijk kan vallen wanneer hij nabij Christus is, is deze, dat hij dan zin kan krijgen in de kamer van Zijn tegenwoordigheid te komen met nieuwsgierige vragen, of zonderlinge begeerten. Te grote gemeenzaamheid bederft goede zeden. Toen Jacob nabij God was, vroeg hij naar Zijn Naam, wat een te nieuwsgierige vraag was, Gen. 32:29. Manoach verviel in dezelfde fout. De discipelen, toen zij op de berg Thabor waren, vielen ook in die fout van te begeren: "Laat ons drie tabernakelen bouwen." Wacht u ervoor, dat u Christus geen nieuwsgierige vragen stelt.
2. Een andere fout is, wanneer wij nabij God zijn en nauwe gemeenschap met Hem oefenen, dat wij dan wel wilden, dat veel van onze bekenden het wisten en het zagen. Dat is een stukje vermetelheid en hoogmoed. Ik heb het dikwijls als een wonderlijk woord beschouwd in Genesis 32:26: "Jacob laat mij gaan." Alsof de Heere wil zeggen: laat mij los, Jacob, want de dageraad is opgegaan; het zal gezien worden, dat Ik bij u ben, en het is niet gepast, dat iemand dit zou weten, want u bent niet in staat dat te dragen.
3. Een derde fout of dwaling is, als iemand nabij God leeft vervalt men zo makkelijk in zondige afdwalingen, in plaats van voordeel te doen met hetgeen men krijgt, tot meer verruiming in de werkzaamheid om Christus te vinden. Hoe spoedig denkt men: *dit is iets wonderlijks*. En juist dat staren en zondig afdwalen brengt een wolk tussen hen en hun genietingen. Wij hebben daarvan een bewijs in Handelingen 1:11: "Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel?"

4. Het is ook een misslag of dwaling, dat men meer ingenomen is met het *licht*, dan met het *leven* van onze genietingen, en dat wij ons met het licht vertroosten. Weten wij niet bij ervaring wat het is, te overleggen als wij nabij God zijn, hoeveel *licht* wij in onze genietingen hebben, terwijl wij niet willen onderzoeken wat het *leven* van onze genietingen inhoudt? Meer te zien op het licht en op de *uitdrukking* van onze genietingen, dan op het leven en de *uitwerking* ervan, is verkeerd en te bestraffen. Laat ons daarom nalaten over woorden te denken, en nauwkeurig nagaan het leven, de kracht en de vertroosting die wij eruit ontvangen.
5. Een andere dwaling of misbruik, is een laf en dwaas ongeloof. Als iemand nabij God gebracht is en hij met een andere betekenis de woorden van Simeon uitroept: "Nu laat gij, Heere, uw dienstknecht gaan in vrede." Onderzoekt toch grondig van waar die begeerte ontstaat en het zal blijken, dat het dwaas ongeloof is; en dat men niet makkelijk opnieuw zover kan komen, als men verloren heeft wat men tevoren had ontvangen.
6. Een zesde misslag of dwaling is, dat de mensen Christus vernederen door zich in te beelden dat Hij anders is dan de werkelijkheid, of dat Hij een mindere God is, of dat men het een of ander beeld van Hem bedenkt. Zulke denkbeelden van geestelijke afgoderij zijn in de meesten van Gods kinderen, hetwelk een overtreding is van het tweede gebod en 'een veranderen van de heerlijkheid des onverderfelijken Gods in de gelijkenis eens beelds van een mens'. Dit is een veel voorkomende verkeerde gedachte in ons nabij zijn bij God. Daarom, waakt er tegen!
7. Een zevende dwaling is een verkeerde, onwetende nederigheid, die ons bezet tijdens onze genietingen. Zoals er onwetende *nederigheid* is, zo is er ook onwetend *ongeloof*, Luc. 5:8. Toen Petrus het groot aantal vissen zag, riep hij uit: "Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens." Vervloekt zou hij geweest zijn indien de Heere hem zijn begeerte gaf. Dit is een reden, dat de ziel wanneer zij nabij God is onbewust van Hem kan weglopen.
8. Nog een dwaling is, dat wij dikwijls God vergeten onder de openbaring die wij van Hem ontvangen, en Hem daarom beperken.
9. Ten slotte is er nog deze misslag of dwaling, dat wij in ons nabij zijn bij God vergeten, dat wij nog een lichaam der zonde en des doods omdragen, en dat wij zondige mensen zijn. Ik geloof dat er tijden voorkomen, waarin wij ver boven de wolken worden gevoerd, buiten alle gezicht van de zonde, of van een lichaam des doods, of iets, dat hier beneden is. Maar in welke toestand wij zijn, laat ons nooit vergeten, dat wij *zondige* mensen zijn en laat ons nooit wandelen buiten de overtuiging dat wij een *lichaam des doods* omdragen. Daarom is er in de heerlijkste genietingen, die de heiligen ten deel vallen,

iets dat hen nederig houdt. Jacob kreeg een verwrongen heup opdat hij nederig zijn weg zou gaan. Paulus kreeg een engel des Satans, die hem met vuisten sloeg. Er zijn drie heel opmerkelijke bezoeken na een bijzondere toegang tot God.

1e. Wanneer wij buiten de grens gaan, bezoekt God ons daarna met verlatingen, zeggende: "Breekt niet door, opdat gij niet verteerd wordt."

2e. Wanneer een Christen nabij God leeft, zal Hij hem bezoeken met het een of ander kwaad, of met een oude zonde, om hem nederig te houden en 'opdat hij moge aanschouwen de rotssteen waar hij uitgehouwen is en de holligheid des bornputs waar hij uitgegraven werd'.

3e. Wanneer een Christen de grensmaal te buiten gaat zal Christus hem enig lichamenlijk letsel aandoen, zoals het voorbeeld van Jacob aantoonst en de Christenen het soms nog ervaren. Daarom geven wij deze waarschuwing, aangezien er zoveel misslagen en dwalingen voorkomen wanneer wij nabij Christus mogen leven:

- (1) Gedenkt van welke natuur u bent en breekt niet door de gezegende grensmaal die Christus gesteld heeft, opdat u niet verteerd wordt.
- (2) Verlangt naar de dag, wanneer het niet meer mogelijk zal zijn een verkeerd gebruik te maken van onze gemeenschap met God. Daar zal geen plaats meer zijn voor allerlei beangstigende gedachten.

Een Christen kan Christus vinden en toch niet weten, dat hij Hem gevonden heeft. Het is wat anders Christus te vinden en wat anders te weten, dat wij Hem gevonden hebben. Dit is duidelijk uit Johannes 20:14, 15: Maria zocht Jezus en vond Hem, maar zij wist niet dat Hij Jezus was. En ook uit Lukas 24:11: "De discipelen verschríkt en zeer bevreesd geworden zijnde, meenden dat zij een geest zagen."

Ik zal zeven of acht gronden of redenen opnoemen, hoe het komt dat een Christen Christus vindt, zonder te weten dat hij Hem gevonden heeft.

1. Het kan zijn dat wij Hem vinden, maar dat de gemeenschap met Hem niet die hoogte en maat bereikt die wij voorheen genoten hebben, terwijl wij die vroegere hoogte van gemeenschap verwachten. Vandaar komt het dat wij nu niet weten dat wij Hem gevonden hebben. Wij beoordelen dikwijls onze genietingen naar de maat en de uitwerking ervan. Indien het een mindere maat is, menen wij Hem niet gevonden te hebben.
2. Het kan zijn dat Christus de manier waarop Hij Zich openbaart heeft veranderd. Wij zijn geneigd Hem te verdenken als Hij niet dezelfde methode en regel volgt in Zich te openbaren. In Lukas 24:38, 39 zien wij hoe de verandering in de manier waarop Jezus Zich openbaarde een reden was, dat verkeerde meningen in het hart van de discipelen oprezen, waardoor zij Hem verdachten. Er wordt in Jesaja 63:1 gevraagd: "Wie is Deze, Die van

Edom komt, met *besprenkelde klederen* van Bozra?" Er zijn drie onderscheidende wijzen waarop Christus Zich gewoonlijk openbaart.

1°. In kleren van *heilige neerbuiging*, wanneer Hij elke vraag die een gelovige Hem voorstelt, wil beantwoorden en dat Hij elke begeerte die Hem wordt gedaan, inwilligt, als die overeenkomstig Zijn wil is. Dan is er een gemeenzaam spreken, van aangezicht tot aangezicht.

2°. In kleren van *waardige majesteit*, zoals aan Daniël, Ezechiël en Johannes, aan wie Hij zich openbaarde en als met een kled van majesteit omhangen was.

3°. Met bestraffingen en beschuldigingen, als Hij iemand tot verantwoording roept wegens de zonde en de ongerechtigheid. Indien Christus van de ene tot de andere wijze overgaat, zijn wij geneigd Hem te verdenken en oordelen dat Hij het niet is. Christus kan zich op de eerste wijze openbaren maar niet op de laatste wijze. Of, Hij kan zich op de laatste wijze openbaren maar niet op de eerste wijze.

3. Soms houdt Christus de ogen van een gelovige dat hij Hem niet kent. Dit blijkt uit Lukas 24:16: "*Hun ogen werden gehouden, dat zij Hem niet kenden.*" Soms openbaart Hij zich aan ons *verstand*, [om de Schrift te verstaan] wanneer Hij Zich niet openbaart aan ons *hart*. Soms openbaart Hij Zich aan ons hart, terwijl Hij een sluier trekt tussen Hem en ons.
4. Onze blijdschap of verwondering kan ook een reden zijn, dat wij Christus verkeerd verstaan, zoals blijkt uit Lukas 24:41: "*Zij konden het van blijdschap niet geloven.*" Zij zouden het graag zo hebben. Maar hun blijdschap - als dat waar zou zijn, - belemmerde hun geloof.
5. De vijfde reden is onze onkunde van Christus. Onkunde van Christus en Zijn wonderlijke wijze van werken kan ook een oorzaak zijn dat wij Christus niet begrijpen, hoewel wij Hem gevonden hebben.
6. Een zesde reden is gebrek aan geestelijke waakzaamheid. Als een Christen op zijn wacht staat kan Christus, als het ware, ongemerkt een bezoek brengen, zonder dat hij het weet. Of, het kan zijn dat Hij tegenwoordig is zonder dat een Christen het weet, omdat hij zijn wachttorens heeft verlaten, volgens Jesaja 42:20: "Gij ziet wel veel dingen, maar gij merkt niet op dezelve." (Engelse vertaling)
7. Een zevende reden is dat wij de gemeenschap met Christus dikwijls verkeerd opvatten. Daarom gebeurt het dat wij Hem gevonden hebben maar het niet weten. Sommigen menen dat gemeenschap bestaat in hoge zielsverrukking en geestvervoering en een opvoering tot in de derde hemel. Als zij dat niet ondervinden, menen zij dat zij geen gemeenschap met Christus hebben. Maar u kunt toch veel werkelijke gemeenschap met Hem hebben, zoals door

'begeerten' en door 'hoop' en door 'uw hart op te heffen en naar Hem te hijgen." Dit is ware gemeenschap, al houden wij het er niet voor. Christus verrast dikwijls de Zijnen op een aangename wijze onder een preek, of soms in de laatste nachtwak, maar zij kunnen niet geloven, dat *Hij* het is. Als zij hun handen wringen en bijna alle hoop opgeven, zal Hij soms zachtjes inkomen, liefelijk sprekende: "*Ik ben het, vrees niet*". Hoewel wij niet konden geloven, dat Hij op zo'n tijd zou komen. Ik geloof dat dit het meest gebeurt onder de volgende genietingen:

1^e. Als zeer hooggaande genietingen bestreden worden.

2^e. Bij onverwachte genietingen.

3^e. Bij korte genietingen, wanneer Christus maar een 'staand bezoek' brengt.

Laat ik nu bij allen hierop aandringen, dat wij eindelijk gaan beginnen aan dat dierbaar werk, *om Christus te zoeken en te vinden*. Ik veronderstel, dat als allen die niet tot de zoekers van Christus behoren vandaag waren weggebleven, er maar een kleine gemeente aanwezig zou zijn. En toch zeggen allen: *zijn wij geen zoekers van Christus?*

Ik zal u zes aanmoedigingen voorstellen, om u te bewegen het voornaamste Doel te betrachten: *Christus te zoeken en te vinden*.

- (1) Het is een gebod van Christus, dat allen die Zijn woord horen het moeten gehoorzamen. Op deze dag is Zijn woord tot u gekomen, daarom behoort u het te gehoorzamen. "Zo begeeft dan nu uw hart en uw ziel, om te zoeken den Heere, uw God." (1 Kron. 22:19) Er ligt een nadruk in het woordje '*nu*'. Het wil zeggen: stel het geen uur uit, maar begint er nu dadelijk aan. Zo ook in Jesaja 55:6: "Zoekt den Heere terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is." Nu, terwijl er zo'n koninklijk en dierbaar gebod tot u komt, stelt het niet uit, verhardt u niet langer, maar gehoorzaamt het.
- (2) Christus verblijf bij ons is slechts van korte duur, daarom moesten wij de tijd goed gebruiken. Dit blijkt uit Johannes 7:33: "*Nog een kleinen tijd zijn Ik bij u.*" Omdat Christus slechts een korte tijd blijft, kan het geen uitstel lijden. Vele menen, dat zij het wel tot het uur van hun dood kunnen uitstellen, maar het is honderd tegen één, of zij dan nog tot bekering zullen komen.
- (3) Uitstel is altijd gevaarlijk. Indien dit ergens in is, dan toch veelmeer hierin. Daarom roept het ons toe: *stel niet uit!* Ik denk, dat er onder ons zijn die al zólang hebben uitgesteld, dat zij Christus nooit zullen vinden.
- (4) Zelfs een uitstel van twee dagen kan de Heere tergen, om ons met ongevoeligheid, zoal in 1 Kron. 15:13: "Omdat gijlieden ten eerste dit niet deedt, heeft de Heere, onze God, onder ons een scheur gedaan, omdat wij Hem niet gezocht hebben naar het recht." In Johannes 8:21 en 24 staat dit droevig en jammerlijk woord geschreven, - en ik vrees, dat het veler lot zal zijn: - "Gij zult Mij zoeken, en in uw zonde zult gij sterven; daar Ik heenga kunt gijlieden niet komen." *Stelt daarom niet uit!*

- (5) Omdat onze gelegenheid om Christus te vinden slechts voor een tijd is, moesten wij het niet uitstellen, maar dadelijk beginnen. Wie weet, of wij nog een ander uur na dit zullen krijgen. Wij kunnen die gelegenheid vergelijken bij het laken dat van de hemel tot Petrus werd neergelaten, het was kort en voor een ogenblik. Daarom, *stelt het niet uit!*
- (6) Het uur nadert dat u Hem niet meer kunt vinden, al zou u Hem met bloedige tranen zoeken, zoals Jesaja zegt in hoofdstuk 4:6: "*Zoekt Hem, terwijl te vinden is.*" Met andere woorden: er is een tijd waarin Hij niet meer te vinden is. En Christus heeft dikwijls bedreigd: "*Gij zult Mij zoeken, en zult Mij niet vinden.*" U kunt dit vergelijken met hetgeen Bildad zegt in Job 8:5: "*Indien u tijdig naar God zoekt, gij zult Hem vinden.*" (Engelse vertaling) Maar hoe zal een mens naar Christus zoeken als hij niet gevoelt wat het is, Christus te missen? Ik ben er zeker van, als u dit dierbaar werk heden wilt beginnen en slechts een paar woorden zou spreken, u zou Hem krijgen. Maar er zijn veel gezinnen onder ons, die zelfs een beeld van de hel vertonen, want de stem van het gebed wordt binnen de muren van hun huis niet gehoord, maar wel de stem van gevloek, zoals bij de verdoemden in de hel. Zodat op uw muren staat geschreven, *dat Christus nooit tot u zal komen.* Om dit nog wat meer en nader bij u aan te dringen, doe ik u weten, dat er zes soorten mensen zijn, die Christus nooit zullen vinden, al is het dat zij Hem zoeken.

- Het eerste soort zijn zij die Hem zoeken om *gewin en voordeel*. Die zullen Hem nooit vinden. O, dat u Hem mocht zoeken om Zijntwil en nergens anders om. Soms zal het verstand Christus zoeken wegens Zijn wonderen en uit begeerte tot de broden, maar het geloof zoekt Hem alleen om Hemzelf.
- Een tweede soort zoekt Hem om *achting*. Zijn er niet velen onder ons, die Christus zoeken als zij onder de mensen zijn, maar Hem niet zouden zoeken als zij alleen op de top van een berg woonden? De grote Diana, 'Achting', is de afgod, die velen zoeken en hooghouden.
- Bij een derde soort is *hun hart verdeeld* in het zoeken van Christus. Zij zijn niet met hun ganse hart in dit werk bezig, daarom zullen ze Hem nooit vinden. En nu vraag ik u in alle ernst: *zijn er niet velen aanwezig die Christus nog nooit met hun ganse hart gezocht hebben?* Ja, ik weet, dat velen van u Christus nooit hebben gezocht met die ernst waarmee u de wereld zoekt. Zijn er heden niet velen die zestig of zeventig jaar geleefd hebben en die - alles bij elkander geteld in al die tijd - nog geen uur hebben doorgebracht met het zoeken van Christus?
- Een vierde soort zoekt hun *natuurlijke consciëntie* te bevredigen. Zij zouden niet bidden, als het niet was om hun consciëntie te voloen. Dezen, zeg ik, behagen meer hun consciëntie, dan Christus.
- Een vijfde soort zijn *geveinsde* zoekers van Christus, die Hem alleen voor de vorm dienen. Zij zijn meer ingenomen met een denkbeeld dan met de

Persoon van Christus Zelf. Hun zoeken gaat meer om het dragen van de rok van Christus, dan om met Zijn genade bekleed te worden.

- Een zesde soort zoekt Hem om zonden ten onder te brengen, evenals Herodes. Namelijk, om al de zonden uit te roeien, *behalve die zij graag willen houden*. Zijn die onder ons? Ik vrees van al teveel. Zijn er niet velen die Hem zoeken, opdat zij met des te groter vermaak, zonder vrees of wroeging kunnen zondigen, evenals die hoer in Spreuken 7:14? Zij roemde erop *dat zij haar geloften betaald had*. O, zo'n vergissing als deze is een onherroepelijke vergissing.

Laat mij u nog drie vragen stellen.

1^e vraag. Zijn er niet velen hier, die niet weten wat het is Christus te hebben, of Hem te missen? Hij die niet weet wat het is, Hem te hebben, of te missen, die geen onderscheid kent tussen Zijn afwezigheid en tegenwoordigheid, weet ook niet wat het is, Christus te zoeken. Ik heb een *onveranderde* gemeenschap met Christus nooit gewaardeerd.

2e vraag. Zijn er niet velen hier, die wegens het gemis van Christus nog nooit één traan gestort hebben, ja, er nog nooit bedroefd om geweest zijn? Die Hem nooit gemist hebben, hebben Hem ook nog nooit gezocht.

3e vraag. Zijn er niet velen, die een kleinigheid van de wereld kiezen boven de tegenwoordigheid van Christus? Die hebben Hem ook nog nooit gevonden. Laat mij u vragen, of u ooit zo verblijd was onder het bidden dan over de een of andere kleinigheid die u gegeven werd? Bent u over het een of ander koopje niet meer in uw schik dan u ooit in het gebed was? Hoeveel zijn er aanwezig, die deze vragen kunnen beantwoorden? O, dat u het tot uw voornaamste doel wilde maken, *Christus te zoeken en te vinden!*

Hem zij de lof tot in alle eeuwigheid. Amen.

DERDE PREEK

Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen. **Job 23:3**

Job stelde tot zijn voornaamste doel: *Christus te zoeken en te vinden*. Och, dat ik wist waar ik Hem vinden zou; ik zou tot Zijn stoel komen! Zijn niet de meeste bezoeken van Christus, zolang wij hier zijn, eerder verrassingen, dan de vrucht van onze verwachting en hoop! Daarom heeft een Christen dikwijls gelegenheid deze twee aangename liederen te zingen: "*Ik ben gevonden van degenen die mij niet zochten*", (Jes. 65:1) en "*Eer Ik het wist, zette mij Mijn ziel op de wagens van Mijn vrijwillig volk*." (Hooglied 6:12) Is het niet dikwijls zo, dat wanneer de Christenen hun handen wringen en de hoop opgeven, Christus komt en zachtjes tot hen spreekt: "*Vrees niet, Ik ben het!*" Ik denk, dat wij, indien wij onze nood ten volle zagen, rusteloze zoekers van Christus zouden zijn en niet zouden rusten voordat wij Hem gevonden hadden. Nood drijft de ziel uit zichzelf tot Christus. Wanneer een ziel Christus eenmaal heeft ontmoet, neemt ze aanstonds Ruth's besluit: "*Zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen U en mij*." Is het niet zeker, dat Christus en de Zijnen dikwijls ver van elkaar af zijn, zolang wij nog hier zijn? Er is er bijna niet een op de duizend, die kan zeggen, *dat hij Hem drie dagen met angst heeft gezocht*. En toch is er geen groter verlies dan Hem te verliezen en geen groter winst dan Hem te krijgen. Wat kunnen zij winnen, die Hem hebben verloren en wat kunnen zij verliezen, die Hem hebben gekregen?

Wij zullen naar aanleiding van onze tekst een weinig spreken over twee dingen, namelijk:

1. Ten eerste. Dat verlaten van Christus een droevige omstandigheid is voor de heiligen. Vooral indien ze niet alleen verlaten zijn, maar ook dat zij niet weten waar zij Hem zullen vinden.
2. Ten tweede. Dat een Christen zijn hoogste doel behoort te zijn, *Christus te zoeken en te vinden*.

Er liggen nog vijf dingen in de tekst opgesloten, waarover ik iets wil zeggen.

1. Welk gebruik een Christen behoort te maken van het vinden van Christus en welk voordeel hij uit dat genot moet trekken, overeenkomstig de praktijk van Job: "*Och, dat ik wist waar ik Hem vinden zou; dat ik tot Zijn stoel mocht komen!*" Job wil zeggen: o, als ik Hem kon vinden, ik zou gebruik maken van die genade. Ik zou elke wijze van gemeenschap gebruiken, om mijn begeerten te prikkelen en naar meer nabijheid van Christus te jagen. Ik zou er niet mee tevreden zijn, als ik Hem gevonden had, maar ik zou van dat vinden dit gebruik maken, dat ik tot Zijn stoel zou komen. Of, zoals de woorden ook vertaald kunnen worden, *dat ik tot Zijn toebereide troon mocht naderen*.
2. Dat een Christen, die onder een geheiligde roede of kruis verkeert, het tot zijn hoofddoel stelt Christus te zoeken en te vinden. Dán is hij werkzaam

om Christus te vinden. Wanneer hield Job zich hiermee bezig? Als wij het tweede met het derde vers van dit hoofdstuk vergelijken, was het toen '*zijn plaag zwaar was boven zijn zuchten.*'

3. Dat een Christen het nauwkeurigst acht geeft hoe ver hij van God afgeweken is, als hij onder een geheiligde roede of kruis verkeert.
4. Dat een Christen die er ernstig werk van maakt Christus te zoeken en te vinden, graag onderricht aanneemt van de een of andere Christen die hem de weg wil wijzen. Dit blijkt duidelijk uit de woorden van Job, want zij kunnen ook vertaald worden: "*Och, dat iemand mij de weg wilde wijzen, waar ik Hem vinden mocht.*"
5. Dat een Christen, die het dichtst bij de genade van de genietingen van Christus is, zeer lage gedachten van zichzelf heeft maar zeer hoge en verheven gedachten van Christus. De nadruk ligt op deze twee woorden in de tekst: 'ik' en 'Hem'. Daar ligt in opgesloten: "*Och, dat ik onwaardige, zondige en ellendige ik, wist waar die onvergelykelijke, vlekkeloze HEM te vinden is! Dat ik, de eindige ik, wist waar ik die oneindige HEM kon vinden!*" De reden waarom Job zo over zichzelf en over Christus spreekt is, omdat hij geen Naam voor Christus kan vinden, want hij heeft zulke verheven, ja, zulke majestueuze gedachten van Hem!

Wij zullen iets over het eerste van deze vijf punten spreken.

I.

Dat een Christen gebruik behoort te maken van *zijn vinden van Christus* en dat hij voordeel moet trekken uit deze genietingen, blijkt duidelijk uit de praktijk en de bevindingen van de heiligen, zoals in Hooglied 3:4: "Ik hield Hem vast, en liet Hem niet gaan, totdat ik Hem in mijn moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene, die mij gebaard heeft." En in Hooglied 8:1: "Och dat Gij mij als een Broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! Dat ik U op de straat vond, ik zou U kussen!" Alsof zij wilde zeggen: "*Het zou toch wel heel droevig zijn Hem dan te laten gaan. Ik zou Zijn zielverkwikkende aanblik als beweegreden opvatten om mij aan te moedigen meer gemeenschap met Hem te zoeken. O, wat zou ik zo'n genade tot mijn voordeel aanleggen!*" Ziet dit ook in Hooglied 1:4: "De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamer; wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn."

Ik zal er eerst kort spreken over drie dingen.

A. *Welk gebruik iemand behoort te maken van zijn genietingen.* Naar mijn gedachte moet een Christen van zijn genietingen gebruik maken tot de volgende acht uitnemende doeleinden.

1°. Tot versterking van de *liefde*. "Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus zijn reuk." (Hoog. 1:12)

2^e. Wij geloven dat een Christen zijn genietingen moet gebruiken tot versterking van de genade van *geloof*, volgens Johannes 20:27: "Breng uw vinger hier en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde. En zijt niet ongelovig maar gelovig." Zo ook de Bruid in Hooglied 1:13, als zij veel genoten had, haalt zij de knoop vaster aan door te zeggen: "Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre, dat tussen mijn borsten vernacht." Wij mogen de genietingen *Levi* noemen, en zeggen: "Nu zal zich mijn man bij mij voegen." Een Christen zou dan uit moeten roepen: '*mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijn en dat zal ik eeuwig blijven*'. Genietingen zijn niet echt, - of er is een verkeerd gebruik van gemaakt, - als ze het geloof en de liefde niet versterkt. Het is er de Bruid om te doen de genaden van geloof en liefde te versterken: "Kom, mijn Liefste, laat ons uitgaan in het veld; laat ons vroeg ons opmaken naar de wijnbergen; daar zal ik U mijn uitnemende liefde geven." (Hooglied 7:11). Alsof zij wil zeggen: "*Als Gij mij maar wilt bezoeken, zal ik mijn hart in onuitsprekelijke liefde en begeerte tot U uitlaten.*"

3^e. De genietingen zijn een middel tot versterking van de genade van *bevinding*. Wanneer u een openbaring van Christus mag ontvangen, schrijf de ondervinding ervan op, *opdat het een deur der hope in een dal van Achor* voor u mag zijn en tot een keten, die u uit de rechterhand van Christus hebt ontvangen. Wanneer de groei veronachtzaamd wordt, is dat een van de droevige dingen die invloed uitoefenen op de verzwakking van ons geloof, maar leidt tot versterking van het ongelooft.

4^e. Men moet van de genietingen gebruikmaken om *vermaak en kracht in de plichten* te krijgen. Wanneer u een openbaring van Christus mag ontvangen, wees dan ijverig om uw hart opgewekt te krijgen tot de plichten, om met lust te gehoorzamen. Zo deed David volgens Psalm 119:32: "Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben." Hij wil zeggen: "Wanneer ik nabij Christus gebracht ben en mijn banden losgemaakt zijn, zal ik in gehoorzaamheid en opgewektheid mij verlustigen." Zoals de bruid in Hooglied 1:4 zegt: "Trek mij, wij zullen U nalopen." De Bruid wil zeggen: "*Als U mij maar wilt aandringen, of onderwijzen, dan zal ik springen als een ree, of als een welp der herten.*"

5^e. Een Christen moet gebruik maken van zijn genietingen tot versterking van *zijn haat tegen de zonde*. Wanneer hij zielverkwikkende liefde mag aanschouwen in het aangezicht van Christus roept hij uit: "Wijk van mij, gij werkers der ongerechtigheid."

6^e. Een Christen behoort zijn genietingen te gebruiken tot versterking van de genade *der doding van zijn afgoden*. Dit blijkt uit Hosea 14:9, waar Christus wordt voorgesteld als een groenende dennenboom, en Efraïm uitroept: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?" Wanneer u een gezicht van Christus'

zielverkwikkende tegenwoordigheid ontvangt, tekent dan een scheidbrief aan al uw afgoden!

7^e. Men moet gebruikmaken van de genietingen *tot versterking van de nederigheid*. Dat de genieting een middel is om de genade van nederigheid te sterken blijkt uit Job 39:37 en hoofdstuk 42:6: "Ziet, ik ben te gering, wat zou ik U antwoorden? Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as." Het is een van de grootste voordelen van een Christen, dat de genade van nederigheid in hem versterkt wordt.

8^e. De genietingen zijn ook een middel tot versterking van de *genade van begeerten*. Elke genade moet ons naar meer doen hongeren en dorsten en verlangen en er ons om doen roepen. De begeerte van een Christen moest als het graf zijn, of als de gesloten baarmoeder, gedurig roepende: "Geef! Geef!" Ze mag nooit zeggen: "Het is genoeg." Al onze begeerten, zolang wij hier zijn, zijn meer om onze trek te vermeerderen en Christus lastig te vallen, dan om ons te verzadigen.

B. Wij zullen nu een enkel woord spreken *over sommige gevallen wanneer een ziel nabij Christus is gebracht*.

(1) Of zij alles als hun plicht behoren aan te merken, wat hun als zij nabij Christus zijn, op het gemoed gebonden wordt?

Hierop antwoord ik ontkennend: men moet niet alles wat ons dan voorkomt als zijn plicht aanmerken. Ik zal dit uit verscheidene plaatsen van de Schrift duidelijk maken.

- Het kwam in Jacobs geest op, te vragen naar de naam van Hem, Die met hem worstelde. (Gen. 32 :29)
- Manoach meende in zo'n geval dezelfde vraag te moeten stellen. (Richt. 13 :17)
- De discipelen meenden toen zij op de berg Thabor waren te moeten zeggen: "Laat ons hier drie tabernakelen maken." (Mark. 9 :5)
- Petrus werd inwendig gedrongen te zeggen: "Heere ga uit van mij, want ik ben een zondig mens." (Luk. 5 :3)
- Zo meende ook Johannes te moeten doen, wat zijn plicht niet was. Hij zegt: "En ik viel neer voor Zijn voeten om Hem te aanbidden." (Openb. 19:10) Maar om dit wat uitvoeriger te verklaren zal ik twee dingen behandelen:

Ten eerste, of alles wat een Christen voorkomt, wanneer hij nabij God is, door hem moet gehoorzaamd worden, of niet.

Ten tweede, zal ik enkele kenmerken en bewijzen voorstellen wat in deze dingen iemands plicht en wat niet zijn plicht is. Dit zal ik u in twee of drie overwegingen duidelijk maken.

Wat het *eerste punt* betreft: Wanneer iets, dat een Christen voorkomt, niet overeenkomt met de wet en het getuigenis, behoort hij het te verwerpen. Vergelijkt hij zijn licht met hetgeen de Schrift voorschrijft, en blijkt het daarvan af te wijken, dan is het zijn plicht niet. Als zijn licht niet met de Schrift overeenstemt, dan is het onzuiver. Indien aan iets, dat een Christen op zijn gemoed gebonden wordt veel uitwendige voordelen verbonden zijn, behoort hij er zich voor te wachten het aan te nemen, zonder het nauwkeurig onderzocht te hebben. Evenals er bedrog kan schuilen ten opzichte van gebedsverhoringen, zo ook hierin.

Er zijn drie dingen, *die ons iets als gebedsverhoring* kunnen voorstellen, zonder dat het dit is, namelijk

- a. Dwalend licht; b. een dwalende consciëntie en c. dwalende genegenheden.
- a. Dwalend *licht* zal juist het tegenovergestelde zeggen van wat wezenlijk het antwoord op het gebed is.
- b. Een dwalende *consciëntie* zal, wanneer iemand huichelachtig te werk gaat in het vaststellen van zijn deel aan Christus, zeggen dat Christus van vrede gesproken heeft zonder dat er iets van aan is. Het is daarom de plicht van een Christen daarin oprecht te zijn, zodat hij zeker is, dat de verhoring van zijn gebed alleen van Christus en van niemand anders komt. "En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg." (2 Kor. 12:9)
- c. Soms zullen *dwalende en hoerachtige genegenheden*, - als die er nauw in betrokken zijn, - aangrijpen dat een antwoord op het gebed van Christus komt, terwijl het niet zo is, maar men wil het zelf graag. Sommigen hadden drekgoden in hun hart opgezet volgens Ezechiël 14. Sommigen hadden zich aan Bileam verbonden, en Bileam had zich zozeer aan Balak verbonden, dat de Heere hem tenslotte toestond verder te gaan met te dwalen in licht en genegenheid. Alles tezamen genomen is het voor een Christen moeilijk deze twee dingen zuiver te onderscheiden.

Het *tweede punt*.

Ik zal vier blijken of kenmerken voorstellen *waaruit een Christen kan weten in hoeverre iets, dat op zijn gemoed gebonden wordt, zijn plicht is*.

- (1) Indien een Christen, als hij tot Christus gaat, met een heilige onzijdigheid of onverschilligheid bezet is. Hetzij de zaak waarom hij bidt, door Christus zal gegeven worden of niet en hij een zaak geheel aan Christus kan overlaten, dan is dit een bewijs dat het zijn plicht is. Veronderstelt bij voorbeeld, dat een Christen tegelijkertijd op twee plaatsen is uitgenodigd. In zover hij licht heeft, of wat zijn genegenheid betreft, geeft hij aan geen van beide de voorkeur. Hij gaat tot Christus om klaarheid tot welke van de twee hij moet gaan. Indien het op die tijd

krachtig op zijn gemoed wordt gebonden, zodat hij van één plaats zijn gedachten niet kan losmaken, dan wijst dat zijn plicht aan.

- (2) Indien de plicht die op zijn gemoed gebonden wordt, hem tot een nederige afhankelijkheid van Christus brengt om sterkte en kracht van Hem te begeren, dan is dit een teken, dat het inderdaad zijn plicht is. Ook indien het de vrucht is van veel worstelen met Christus, namelijk, als hij omtrent een zaak in het duister verkeert en met Christus worstelt om er licht in te mogen ontvangen en de duisternis moge wijken. Als het niet zo is, dan hebben wij alle reden het te verdenken.
- (3) Het draagt veel tot een kenmerk bij wanneer aan de plicht, die op het gemoed gebonden wordt, niet veel uitwendige voordelen zijn verbonden en wij vanwege alle teleurstellingen, niet ongehoorzaam worden maar des te gewilliger. Als wij door niets geleid wordt, dan door de wil van Christus, is dat een bewijs dat het onze plicht is.
- (4) Als de krachtige aandrang tot de plicht samengaat met autoriteit van Goddelijke luister en kracht, dan is dit ongetwijfeld een kenmerk dat de roeping van Christus komt, want dit kan geen bedrog zijn, noch van de satan, noch door zijn verzoeken. Soms geeft Christus indrukken van Zijn hoge majesteit en beminnelijkheid, waardoor een Christen uitroept: "*Dat is de stem van mijn Liefste, die klopt.*" Er is iets in de stem van Christus, dat niet in die van Satan, noch in zijn verzoeken is.

B. De tweede zaak waarover ik iets wil spreken is, wanneer Christenen hun genietingen in twijfel trekken en die alle voor bedrog houden en daarom niet kunnen komen tot vaststelling van hun staat. Ik zal vier of vijf redenen of gronden aanwijzen, waarom Christenen al hun genietingen kunnen betwijfelen.

1. Indien de genietingen van een Christen niet die hoogte of trap bereiken, die hem vroeger te beurt zijn gevallen, is hij geneigd ze te verdenken. Als hij in zijn eerste verbinding aan Christus bijzondere genietingen heeft gehad en nu niet meer dezelfde trap kan bereiken, is hij geneigd alles in twijfel te trekken en het voor bedrog te houden. Wij oordelen gewoonlijk meer naar de *mate*, dan naar de *uitwerking*, terwijl het beter is het naar de uitwerking te beoordelen, want een genieting die zeer hoog gaat, kan ook bedrog zijn.
2. Wanneer een Christen terwijl hij nabij Christus is, vreemde opwelling van zijn verdorvenheid onderworpen is, denkt hij: o, kan zo'n gezicht of genieting wel echt zijn? Dikwijls worden de zuiverste genietingen door de krachtigste aanvallen gevolgd. Paulus kreeg een hoge genieting, en toch kwam hij dadelijk daarop onder een verzoeking, waardoor hij met vuisten geslagen werd.
3. Als een Christen in gevaar verkeert en zijn begeerte tot de plichten niet versterkt wordt, dan trekt hij alles in twijfel en zegt: *Indien mijn genieting echt was, zou dan mijn lust tot de plichten er niet door versterkt worden?* Maar ik zeg, het kan zijn dat u na hoge genietingen geen smaak in de plichten vindt,

deels om u tot geloofsoefening op te wekken, deels om u over uw luiheid te bestraffen.

4. Wanneer een Christen na zijn genietingen overwonnen wordt door de verzoeken van de duivel, denkt hij dat het maar verbeelding is geweest. Ik geloof dat een Christen na genieting de pijnlijkste slag kan krijgen, die hem de moed helemaal ontnemt en die erg veel tot oneer van Christus is. Daardoor kan hij zijn hele leven in rouw en treurende zijn weg moeten gaan. Dan is het moeilijk, zo niet onmogelijk, de plichten te blijven doen. Maar toch kunnen zijn genietingen dan echt zijn.
5. De krachtigste reden tot twijfeling kan zijn dat Christus niet dierbaarder voor een Christen is, volgens zijn gedachte, dan tevoren. *Alles*, zegt hij, *kan met wezenlijke genietingen van Christus bestaan, maar dit niet*. Laat ik tot uw onderrichting zeggen dat er onderscheid is, of Christus dierbaar is voor het *geloof*, of dat Hij dierbaar is voor het *gevoel*. Men kan hoge en verheven gedachten van Christus hebben en het nochtans niet voor zichzelf weten. Christus kan dierbaar zijn voor het geloof - en Hij zal dat zijn, - al is het dat er niet het minste gevoel bij is. Het geloof kan meer tot lof van Christus spreken in één dag, dan het gevoel in één jaar.

(1). Ik wens verder enige opmerkingen voor te stellen, opdat een Christen daaruit kan weten, welke genietingen hij aan niemand behoort te vertellen. Wij lezen in Mattheüs 17:9: "*Zegt niemand dit gezicht.*" En in 2 Kor. 12:4 die wonderlijke woorden: "Ik heb onuitsprekelijke woorden gehoord, die een mens niet is geoorloofd te spreken." (Engelse vertaling) Er zijn genietingen die men niet mag meedelen. Ik zal drie redenen aanwijzen, waarom het niet geoorloofd is daarover met anderen te spreken.

- Een eerste reden is, dat de mededeling van kostelijke genietingen bij anderen grote afgunst kan veroorzaken, zoals bij de broers van Jozef. Gods kinderen moeten die voor zichzelf houden. Hoewel ik moet bekennen, dat zulke genietingen in deze tijd niet veel voorkomen.
- Een tweede reden is, omdat het een gemakkelijk middel is om hoogmoed en verwaandheid in onze eigen boezem te veroorzaken. Er is geen kortere weg om er trots op te worden, dan ze aan anderen mede te delen. Hoewel een *nederige* en ernstige mededeling van zijn genietingen soms nuttig kan zijn. Er is echter geen tijd, waarin men in groter gevaar dan als men meent iets bijzonders te zijn. Als men kan zeggen: "Kom, en ik zal u eens vertellen wat Christus aan mijn ziel gedaan heeft." Het is een groot voorrecht als wij onze genietingen zó mogen vertellen alsof wij ze niet verteld hadden.
- Een derde reden is, dat het dikwijls ten gevolge heeft, dat anderen er door ontmoedigd worden en in benauwdheid komen, wanneer zij horen, dat de zodanige opgetrokken is geweest tot in de derde hemel en in de kamers van Zijn tegenwoordigheid is gebracht, maar dat zij zoiets nooit hebben ondervonden. Dit kan ten gevolge hebben dat zij in bitterheid des geestes

gaan neerzitten, alsof al wat zij ondervonden hebben maar inbeelding en bedrog geweest is.

(2). *Nogmaals, een Christen mag niet ongehoorzaam zijn aan iets dat op zijn gemoed gebonden wordt in zijn onmiddellijke toegang tot Christus.* In Handelingen 10:13 wordt Petrus geboden *te slachten en te eten*, waarop hij antwoordt: "Geenszins Heere." Ongehoorzaamheid aan een plicht, wanneer een ziel nabij Christus is, is zeer gevaarlijk. Want het is:

- ten eerste tegen het gebod.
- Ten tweede tegen haar eigen voordeel.
- En ten derde kan ongehoorzaamheid aan een plicht, wanneer een ziel nabij Christus is, een oorzaak en reden zijn van het onthouden van haar genietingen. Dit is duidelijk uit Handelingen 10:16 waar staat dat het laken – tijdens het visieoen van Petrus – tot driemaal toe weer opgetrokken werd. Daarom moeten wij zo'n hemels gezicht geenszins ongehoorzaam zijn.

(3). De volgende opmerking is, *dat er drie geboden zijn, die gewoonlijk op het gemoed worden gebonden van hen die nabij Christus zijn, die wij nauwelijks kunnen gehoorzamen, terwijl het toch zo prijzenswaardig is die te gehoorzamen, en Christus de ziel daarom ook zeer prijzen zal.*

1. Er zijn geboden die in strijd schijnen te zijn met de beloften, zoals toen Abraham bevolen werd Izak, zijn eerstgeborene te doden, hetwelk nauwelijks kon worden gehoorzaamd. Nochtans is gehoorzaamheid aan zo'n gebod prijzenswaardig.
2. Er zijn ook geboden die met andere plichten of geboden in strijd schijnen te zijn. Dit blijkt uit hetzelfde voorbeeld van Abraham. Zijn zoon te doden was in strijd met het zesde gebod. Het is zeer moeilijk zo'n gebod te gehoorzamen.
3. Het is buitengewoon moeilijk een plicht te gehoorzamen, die niets in zich heeft dan alleen omdat Christus het geboden heeft. Toch is gehoorzaamheid aan zo'n gebod zeer prijzenswaardig. Dit blijkt uit het voorbeeld van Abraham, die, volgens Genesis 12:1-4, een bevel ontving uit zijn land te gaan en uit zijn maagschap en uit zijn vaders huis, naar een land dat God hem wijzen zou, hetwelk Hij daarna aan zijn zaad tot een bezitting zou geven. De apostel prijst dit aan in Hebreeën 11:8 als een uitnemend voorbeeld van gehoorzaamheid.

(4). *De vierde opmerking is, dat een Christen zijn genietingen niet tot de regel van zijn gehoorzaamheid en praktijk moest maken.* Een Christen kan in de goede weg wandelen maar toch minder openbaringen hebben. Ook zou een Christen in een verkeerde weg kunnen wandelen maar toch een woord ontvangen. Zoals Maria, toen de Heere tot haar sprak: "Raak Mij niet aan." (Johannes 20:17) Dit komt, omdat het gevoel en een weg die de goedkeuring wegdraagt niet altijd samengaan Er kan meer gevoel zijn waar minder goedkeuring is en meer goedkeuring waar minder gevoel is.

(5). Een vijfde opmerking is, dat er sommige dingen in de praktijk van een Christen voorkomen zoals:

- Dat hij meer lust heeft in zijn openbare genietingen, dan in die welke hij in het verborgen geniet. Hij beweent en beklagt dan meer het verlies van zijn openbare genieting dan van zijn verborgen genieting.
- Een Christen kan soms benauwder zijn dat hij één keer in het openbaar geen opening krijgt, dan dat hem dit tweekeer in het verborgen overkomt.
- Het is gemakkelijker verloochend te zijn aan onverwachte genietingen die iemand als een verrassing worden geschonken, dan aan die welke hij verwachtte, omdat onverwachte en verrassende genietingen meer stof geven tot vernedering.
- Het valt lichter verloochend te zijn aan hetgeen men in het eenzame dan aan hetgeen men in het openbaar geniet.
- Het is maar al te veel een gebrek in velen, dat zij meer ingenomen zijn met gevoel dan met geloof; zij maken van het gevoel een afgod en bekommeren zich niet om Christus.

(6). Een zesde opmerking is, dat een Christen zich moet wachten voor drie volgende kwaden, namelijk: *hoogmoed, luiheid en geringschatting*, welke op de genietingen volgen. Overvloed heeft tengevolge, dat men zijn verstand niet weet te gebruiken.

(7). Een zevende opmerking is, dat een Christen moet overwegen, dat elk gezicht van Christus hier, maar *een zien is van Zijn achterste delen*. Het *onmiddellijk gezicht* en het *van nabij zien* is weggelegd voor het leven, dat boven de wolken is.

(8). Een achtste opmerking is, dat het zeer moeilijk is in de genietingen de gedachten van Christus recht te verstaan. Wij hebben hiervan een voorbeeld in Handelingen 10:17. Petrus twijfelde bij zichzelf *wat toch het gezicht mocht betekenen*. Niets is zo moeilijk voor een Christen, dan wanneer hij omtrent de bedoeling hiervan in het duister verkeert. Hij wordt dan voor drie vragen gesteld.

- Of hij moet wenen of dat hij zich moet verblijden, want hij is tot beide geneigd.
- Of hij zal spreken of in verwondering zwijgen? Het is goed, dat hij zwijge en zich verwondere.
- Hoe hij die genieting behoort aan te leggen? Dit is een goede en nuttige vraag. Het is zeer moeilijk rijkdom goed te gebruiken. Nu, zo is het ook even moeilijk Christus te bewaren en een goed gebruik van Hem te maken wanneer Hij tegenwoordig is, als Hem te vinden wanneer Hij afwezig is.

Ik zal mijn rede niet verder uitbreiden. Want we zouden 'barbaars spreken' voor onszelf en voor de meesten van u. Hoe het ook zij, het is winst voor hen die de godzaligheid beoefenen. Ik zal er drie gebruiken van maken.

1^e gebruik.

Vreemdelingen van Christus en het Woord, wat dunkt u van deze godsdienst, is die niet moeilijk te verstaan? Er is meer wijsheid in Zijn Boek vervat dan in alle menselijke geschriften van de hele wereld. O, komt en speurt de diepten en de wonderwerken des Heeren na! Dit Boek is verzegeld met zeven zegelen, maar onze harten met zeventig maal zeven!

O Christen, vertroost uzelf in het vooruitzicht van die dag, wanneer u elke regel in dit Boek kunt lezen en kennen en verstaan. Wanneer u alle Godgeleerdheid zult leren uit het aanschouwen van het aangezicht van Jezus Christus, dat al de eeuwigheid door uw Bijbel zal zijn. Denkt aan die dag. Wanneer u opziet naar de wolken daarboven, raakt dan uw hart niet in beweging om daarheen te vliegen? Roept u dan niet uit: "O, *wanneer zal ik daar komen en voor Christus verschijnen?*" Wij moesten veel in die begeerten leven: "Gedenk mijner, o Heere, naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw heil. (Psalm 106:4) En ook deze: "Wanneer zult Gij tot mij komen?" (Psalm 101:2) Wij lezen - hoewel met een andere betekenis - in 1 Koningen 11:21 en 22: "Hadad zeide tot Farao: Laat mij gaan, dat ik in mijn land trekke. Doch Farao zeide tot hem: Maar wat ontbreekt u bij mij, dat ziet, gij in uw land zoekt te trekken? En hij zeide: *Niets, maar laat mij evenwel trekken.*"

2^e gebruik.

Dit dient tot bestraffing van de meesten onder ons wegens onze luiheid en dwaasheid. Nu zijn er zoveel en zulke onuitsprekelijke schatten te vinden in Christus maar wij maken er zo weinig gebruik van! Er wordt veel over Christus gepraat, maar o, dat wij verliefd op Hem mochten worden! Dat wij een goed gerucht mochten brengen van die edele Plant van Naam! Wij worden dikwijls teruggehouden u te bidden om Christus aan te nemen, want als de blijde boodschap van het Evangelie telkens weer gebracht wordt zijn de mensen geneigd die te verachten en hebben geen belangstelling naar een gezicht van Hem. Evenwel blijft de inhoud van onze prediking: *kom en neem Christus aan!*

3^e gebruik.

Ik weet, dat er velen bezig zijn met het najagen van de dingen van de wereld. Maar wat is dat een treurig doel. Ik mag deze bronnen van aardse genoegens en troost wel vergelijken bij die putten welke Izak en zijn knechten groeven, zoals staat in Genesis 26:20. Ik zeg dat wij al die bronnen van aardse genoegens wel *Esek* kunnen noemen, want zij zijn met veel twist, arbeid en strijd gekregen. En zoals ze verkregen zijn, worden ze met veel smart verlaten. Zij kunnen ook vergeleken worden met die twee bronnen die *Sitna*, of *hatelijk* genoemd werden, want de dag zal komen en is nu, dat wij ze zullen haten en er om gehaat worden. Deze bronnen zullen opdrogen, wanneer die levende bronnen van verlustiging zullen overvloeien.

Daar is plaats voor u en mij. Daar zal overvloed zijn, wanneer al die nare bronnen opgedroogd zullen zijn. Zegt dan met de Psalmist: *Al mijn fonteinen zullen in U zijn.*" (Engelse vertaling, Psalm 87) Laat ons dan ook dit besluit nemen: *"Niemand dan Christus, niemand dan Christus, zal mijn ziel verzadigen!"* O, dat iedereen die zich binnen deze deuren bevindt, wilde uitroepen: *"Niemand dan Christus!"* U zou zoveel blijdschap en voldoening in Christus genieten, alsof u alléén Hem mocht genieten.

De dag nadert, dat u, die nu bedroefd zijt over de afwezigheid van Christus, blijdschap zonder droefheid, licht zonder duisternis, aanschouwen zonder onderbreking van gemeenschap zult deelachtig worden. Ja, dat al uw begeerten verzadigd worden en dat uw hoop vervuld zal zijn. Christus toch is opgevaren met gejuich en Hij zal alzo wederkomen. Hij is heengegaan, om in onze naam de woonplaats die Hij verdiend heeft in bezit te nemen. *"Psalmzingt onze Koning, psalmzingt."* Laat ons op hoge toon toevoegen: *'Sela', 'Amen'*. Dan zullen wij al die voortreffelijke liederen aanheffen en over de glazen zee doen weergalmen, wanneer wij op onze harp dat welluidend lied zullen zingen. Amen.

VIERDE PREEK

Doch Sion zegt: De Heere heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten.
Jesaja 49:14.

In het eerste deel van ons teksthofdstuk vinden wij, dat in een uitgebreide verhandeling wordt uiteengezet dat Christus is geroepen tot het ambt van Middelaar, Koning, Priester en Profeet. Daar kunt u lezen dat Hij het verbond heeft aanvaard en de overeenkomst tot uw voordeel heeft aangegaan. En er wordt gezegd dat Hij Zich ontfermen zal over Zijn bedroefde Kerk. Hij besluit met het geven van veel dierbare beloften des verbonds. Door de kracht van het eeuwigdurend verbond zijn alle dingen vast en zeker gemaakt, en alles wat kon strekken tot schade of nadeel van de gelovigen is uit de weg geruimd. Dit blijkt ook duidelijk uit Rom. 8:28, waar Paulus zegt: "En wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn." Het staat vast dat, indien Jezus Christus aan u gegeven is, ook de andere weldaden met Hem aan u gegeven zullen worden. Christus is het vaste fundament.

Nu, om deze verklaring te bevestigen roept Hij hemel en aarde op om te getuigen en te juichen, zoals wij in het 13de vers vinden: "Juicht, gij hemelen, en verheug u gij aarde, en gij bergen, maakt gedreun met gejuich; want de Heere heeft Zijn volk vertroost, en Hij zal Zich over Zijn ellendigen ontfermen." Hij roept dit uit, om daardoor Zijn volkomen voldoening uit te drukken. Hij roept hemel en aarde op, omdat ze dienaars van Zijn huis zijn.

In het laatste gedeelte van het hoofdstuk hebt gij een heilige woordenstrijd en een geschil tussen God en Sion, de gelovigen, en beantwoordt Hij hun tegenwerpingen en weerlegt ze.

De eerste uitdrukking van de inwoners van Sion vinden wij in het veertiende vers, hetwelk wij nu gelezen hebben.

"Doch Sion zegt: De Heere heeft mij verlaten." In het uitdrukken van haar achterdocht zegt ze zoveel als: De Heere heeft mij woest gelaten, of Hij heeft mij alleen gelaten. Zij breidt het uit en wil ermee zeggen dat de Heere het grootste gedeelte van Zijn volk heeft overgegeven. Zij geeft daarmee de indruk alsof zij in de gevangenis zat. Nu, niet lang daarna kwam zij in ballingschap. Dit was dan haar eerste uitdrukking: *"De Heere heeft mij verlaten."*

De tweede uitdrukking is veel erger dan de eerste. U kunt die vinden in het laatste gedeelte van het voorgelezen vers. Zij zegt daar: *"De Heere heeft mij vergeten."*

Christus beantwoordt haar tegenwerpingen met bewijsgronden die ontleend zijn aan een schepsel. *"Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten."*

1. Wij mogen hier opmerken en er aandacht aan schenken dat verandering en verwisselingen van de beschikking Gods, een broedplaats van achterdocht en verdenkingen zijn. Het volk begint wantrouwend omtrent zichzelf te worden als gevolg van verandering in de leiding Gods, vergeleken met vroegere beschikkingen over hen. Dit kunt u duidelijk zien in de praktijk van Gideon, die man Gods. De Engel des Heeren zeide tot hem: "De Heere is met u gij strijdbare held!" Maar Gideon zeide tot Hem: "Och mijn Heer, zo de Heere met ons is, waarom is dan dit alles ons wedervaren? En waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de Heere niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft de Heere ons verlaten en heeft ons in der Midianieten hand gegeven", Richt. 6:13. Ik zeg, het is gewoonte onder Gods volk om de liefdeband tussen God en hen af te meten naar hun ervaringen. Wanneer Zijn beschikkingen veranderen, dan komen zij tot het besluit dat de liefdesbetrekking ook veranderd is. Wanneer de arme ziel van een gelovige er toe wordt gebracht om te zeggen: *helaas mijn ziel is nooit drie uren gelijk, of in dezelfde gesteldheid*, dan zullen veranderingen en verwisselingen voor die tijd wantrouwen uitbroeden. Dit is de taal van de achterdocht, wanneer het die kant opgaat. Wanneer iemands ervaringen beginnen te veranderen, dan zegt de achterdocht: *ik weet niet of Gods voornemen is om mij ooit iets goed te schenken of niet*. Zij beginnen Hem te wantrouwen.

2. In de tweede plaats wil ik dit tot u zeggen: *Deze achterdocht en dit wantrouwen heerst sterk onder de mensen van dit geslacht, zelfs onder het volk van Gods eigen boezem*. Zij zijn zeer gereed om wantrouwende besluiten omtrent Hem te maken, en zo het verbond en de vrije genade van God te weerstaan. Ja, ik moet zeggen dat zij zeer gemakkelijk tegen het verbond van vrije genade strijden. Ik wenste dat u hier aandacht aan zou schenken, dat indien achterdocht en wantrouwen plaats in uw hart krijgen, zij niet zullen rusten totdat zij u hebben gebracht tot de zonde van godslastering. Laten zij maar eens binnen de muren van uw huis komen, dan zullen zij een stoel nemen. Zij zullen daar zitten en regeren, en uw gehele huis in beroering brengen. De oorzaak is, dat Gods volk dikwijls achterdochtig en wantrouwend omtrent Hem is, zonder dat zij er enige reden toe hebben; en dan staan ze de dierbaarste waarheden tegen. Dat is de oorzaak waarom God hen plaagt met wantrouwen, welke het huis zal doen vervallen en het brengt onder de zonde van godslastering.

3. Ten derde willen wij terugkomen op de tegenwerping van Sion: *"De Heere heeft mij verlaten."* U moet opmerken en er acht op slaan, dat wanneer wantrouwen en achterdocht hun eigen gang zullen gaan, dat dan het ware

geloof zal protesteren, en die verdenkingen zal zoeken te bedwingen. Wanneer achterdocht en verdenking menen alles af te snijden wat u hebt, dan wil de Heere die achterdocht beantwoorden. De laatstgenoemde twijfel en verdenking: "*De Heere heeft mij vergeten,*" is meer wanhopig dan de eerstgenoemde: "*De Heere heeft mij verlaten.*" Maar de weg des Heeren is niet de weg die Sion houdt, want hoewel haar laatste uitdrukking wanhopig was, toch vergeet God haar niet. Evenwel kunnen zij komen onder zulke twijfel en verdenking van God, dat bijna wanhopige vertwijfeling op hen valt. Wij kunnen dit zien in Psalm 3:2, waar David zegt: "O Heere, hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd; velen staan tegen mij op. Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela."

4. De vierde zaak waarop wij acht moeten slaan is deze: Het is de wanhopige twijfel van velen die hier zijn, dat zij omtrent hun ziel zeggen: *Zij heeft geen heil bij God.* Nu, het is ongetwijfeld verloren arbeid om tegen een andere twijfel te strijden, zolang deze wanhopige twijfel niet weggenomen is.

Dit mag dienen zowel tot nut van allen onder ons, als tot nut van de persoonlijke toestand van gelovigen.

1. *Wat betreft de hoorders in het algemeen, hoe velen zijn er die zeggen, dat het werk vol moeilijkheden is? En zeker, als iemand dit werk opvat en meent dat het met weinig moeite kan uitgevoerd worden, die komt tot een wanhopige twijfel.*
 2. En wat betreft de persoonlijke toestand van gelovigen die moeilijkheden ondervinden, en daardoor komen tot een wanhopig wantrouwen, daar zal de achterdocht tot zulk een hoogte komen, dat ze de weg tot hun doel zal verhinderen en hun oordeel zal verduisteren. Wij zien veel vijanden die van de godsdienst een spel maken. Aan de ene kant zijn zij boosaardig en aan de andere kant zijn zij los en weifelend. Doch God zal deze dingen uit de weg van Zijn volk wegnemen.
- Evenwel kan er twijfel in uw hart oprijzen, zodat u begint te zeggen: *ik vrees dat ik niet begrepen ben in het verborgen besluit der uitverkiezing.* Doch ik zeg u, dat dit niets anders is dan een wanhopige twijfel. Strijd tegen die twijfel die u van Christus afhoudt. U hebt toegang tot Hem nodig, en de twijfel staat tussen u en de beloften. Zo u geen gebruik kunt maken van Christus en Zijn beloften, zult gij geen antwoord vinden tegen wanhopige twijfel. Een ieder die tegen zijn twijfel strijdt en die strik in zijn hart heeft, dat hij niet begrepen is in het verborgen besluit, die mag wel toezien en moet zoeken uit die strik verlost te worden. Begin tijdig te strijden en zoek de achterdocht uit de weg geruimd te krijgen, want zij is wanhopig. Zij tracht u af te houden van Christus en van de beloften die Hij gedaan heeft. Christus gebruikt hier argumenten om de ziel van de twijfel af te leiden. Hij zegt: "Kan ook een

vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u toch niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij," Jes. 49:15, 16.

- Christus wil Zijn volk hier overreden door het voorbeeld van een moeder te noemen. Het is alsof Hij zegt: *Gij zijt gedurig voor Mij en gij wandelt voor Mijn ogen, en daarom kan Ik u niet vergeten.* Hij zegt als het ware: *Ik heb even grote zorg voor Mijn kinderen, en evenveel medelijden met hen, als een moeder heeft over haar kinderen, zelfs over haar zuigeling.* En hoe meer zij Hem vrezen, hoe meer Hij met hen te doen heeft. Zie de zorg die een moeder voor haar kind heeft. Zij verzorgt het wanneer het kind zichzelf niet kan verzorgen. De moeder verzorgt en voedt het, terwijl het kind de moeder niet verzorgt. Zo handelt God met Zijn volk. Hij zorgt voor hen, terwijl zij niet voor zichzelf kunnen zorgen. David zegt "Word ik wakker zo ben ik nog bij U." Hij zorgt voor ons wanneer wij slapen. "Zijn ogen aanschouwen, Zijn oogleden proeven de mensenkinderen," Psalm 11:4. Hij zorgt voor ons wanneer wij niet aan Hem denken. Hij zorgt voor Zijn kinderen als een moeder. Deze woorden zijn slechts ontleend aan de schepselen, maar Hij is God boven allen, geprezen tot in eeuwigheid. Hij ziet meer van onze gevaren, dan een moeder de gevaren voor haar kinderen ziet; daarom zorgt Hij méér voor ons dan een moeder. De moeder kent de waarde van haar kind niet. Zo zij wist dat haar kinderen koningen of koninginnen zouden worden, dan zou zij geen nacht rustig slapen. Maar de Heere kent de waarde van de Zijnen, en weet dat zij koningen en koninginnen zullen worden. Daarom is het duidelijk dat Hij méér voor Zijn volk zorgt dan een moeder voor haar kind.

Deze waarheden zijn tot bestraffing van hen die aan God niet willen toebrengen Zijn onvervreemdbaar recht om door Zijn schepselen geëerd en erkend te worden. Wanneer zij liefde of trouw of kracht van of door het schepsel ontvangen, dan eren zij dat wel. Ik vrees dat dit een kwaad verschijnsel bij velen van ons is, dat wij teveel op het schepsel vertrouwen, en dat wij ze te gewichtig achten, zodat wij daarop meer dan op God vertrouwen. U zou er goed mee zijn, als u uzelf daarvoor mocht wachten, omdat alle dingen buiten God slechts ijdelheid zijn en onderworpen zijn aan veranderingen en verwisselingen.

Nu, tot gebruik van deze waarheden willen wij het volgende zeggen;

1. *Wanneer wij middelen zien, wij dan menen dat het gemakkelijk is te geloven.* Maar wat zult u doen, als God al die middelen wegblaast? Dan is het allermoeilijkst voor een mens om te geloven. Als u niet gelooft, wanneer u verstoken bent van de middelen en wanneer er geen mens aan uw kant staat, dan zeg ik u dat gij niet weet wat het is, te geloven. Wanneer u twintig duizend gewapende mannen om u heen hebt, en u niet overtuigd bent dat de omstandigheden kunnen veranderen en u niet weet - of er geen besef van hebt, - dat God Zijn vijanden kan verstrooien zowel door weinigen als door

velen, dan weet u niet wat het is te geloven. Zie op de bewijzen die God Zelf geeft, en die genomen zijn uit het leven van de schepselen, van een moeder en haar kind. Dit is de oorzaak, dat wanneer achterdocht en wantrouwen een hoogtepunt in Zijn volk bereiken, de Heere dan een sprekend voorbeeld voor hun ogen wil stellen om alle hun twijfelingen te beantwoorden. Hij neemt redenen uit de schepselen, uit hun eigenschappen en dagelijks leven, om te bewijzen dat er twijfelingen in hun gemoed oprijzen omdat zij niet opmerkzaam zijn op hetgeen de dagelijkse ondervinding hen leert, wat tot gevolg heeft dat zij de wapenen missen tegen achterdocht en wantrouwen. Zij die openbare godsdienstoefeningen moeten leiden, mogen zeker redeneren uit argumenten die zij aan de schepselen ontlenuen. Om één voorbeeld te noemen, wanneer goddeloze godloochenaars onder de wapenen zijn, en zij komen tot de openbare godsdienst, dan zullen geen bewijzen hen overtuigen dan bewijzen genomen uit de schepselen. Zo kan het hun moed geven wanneer zij horen spreken van een goede onverschrokken man, of over een dappere soldaat of over een brave Schot. Maar uit ervaring weten wij, dat een eerlijke landman met een stomp zwaard dikwijls evenveel bereikt als een dragonder met een geweer en knetterende pistolen.

2. *U moet uw bevinding overdenken, wanneer u bestreden wordt met achterdocht omtrent de liefde Gods voor uw ziel.* U mag zien op David, hoe hij gebruik maakt van argumenten, die aan de schepselen ontleend waren. Hij zegt: *ik was slechts een arme zwerfende jongen die de kudde weidde. Daar kwam een leeuw en een beer, en nam een schaap van de kudde weg. En ik ging hem achterna en ik versloeg hem, en redde het uit zijn muil. Toen hij mij aanviel pakte ik hem bij zijn baard, en versloeg hem en doodde hem,* 1 Samuël 17. En in het 37ste vers zegt hij tot Saul: "De Heere, Die mij van de macht des leuws gered heeft en uit de macht des beers, Die zal Mij redden uit de hand van dezen Filistijn." Daar concludeert David uit eigen ervaring en bevinding; en hij trok er geloof en vertrouwen uit, toen hij te doen had met die onbesneden Filistijn. Het zijn opmerkenswaardige woorden als hij getuigt: "Verder zeide David: De Heere, Die mij van de macht des leuws gered heeft en uit de macht des beers, Die zal mij redden uit de hand van dezen Filistijn." In deze omstandigheden bad hij tot God, en zag naar Hem op door geloof en was gerust onder die omstandigheden.
3. *Sommigen zouden hier kunnen vragen: maar hoe, indien de vergelijkingen met schepselen niet opgaan?* Ik antwoord hierop: de voorbeelden die wij uit de schepselen nemen, mogen teleurstellen, maar onder die omstandigheden behoren wij het oog op God te slaan door geloof. Dat zal u bijblijven en uw hart versterken, zelfs wanneer de voorbeelden uit de schepselen genomen, falen. U behoort te arbeiden om geloof en dat in zulke omstandigheden te bewaren. Dit was de praktijk van Asaf, als hij in Psalm 73:26 zegt: "Bezwijkt

mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid." Daarmee zou hij nooit beschaamd uitkomen, en de reden is, dat de gewilligheid des Heeren een sterker grond is, dan de argumenten uit de schepselen genomen. De gunst van God is genoegzaam om ons geloof in Jezus Christus te bewaren.

Maar dit kan zeker dienen tot bestraffing van twee soorten Christenen.

- Ten eerste zijn zulken te bestraffen die goed kunnen redeneren zolang zij hun vertrouwen in het schepsel kunnen handhaven. Zij zeggen: *wij hebben een parlement, hoge vergaderingen en legers in het veld, daar kunnen wij op vertrouwen en meer hebben wij niet nodig.* Maar zonder twijfel kunnen al deze steunsels wegzinken en dan komt ongeloof binnen en zal blijken dat men teleurgesteld uitkomt wanneer men zijn vertrouwen op het schepsel gesteld heeft.
- Ten tweede: er is een ander soort mensen, die te bestraffen zijn. Het zijn zulken die goed kunnen praten zolang zij hun hart voor God kunnen uitspreken en kunnen bidden en Zijn aangezicht zoeken. Zij houden dat vol, totdat God hun mond sluit en hun hart verhardt, zodat zij geen woord kunnen voortbrengen, of geen gedachte aan God meer hebben; en dan komen ze tot het besluit dat ze voor eeuwig verloren zijn. Dit gebeurt omdat zij op de plichten vertrouwd hebben.

Wij zullen voor heden niet verder tot u spreken. Maar ach, dat u er werk van mocht maken God te vrezen, en verzekering te krijgen van uw aandeel aan Jezus Christus, en te leven door het geloof. Want *"wie gelooft zal niet haasten."*

O, weet dit, dat de dag van de wraak van God ophanden is, wanneer de goddelozen als stoppelen voor het vuur zullen zijn en Zijn toorn hen tezamen zal verteren en hen eeuwig zal doen ondergaan in die oven die brandt van vuur en sulfer.

Amen.

VIJFDE PREEK

Als nu de Heere voor zijn aangezicht voorbijging zo riep Hij: HEERE, HEERE, God barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid.

Exodus 34:6

Gepreekt in de Westerkerk te
Edinburg

VOORWOORD

Laat mij u drie dingen zeggen:

- In de hemel zal geen verwarring meer zijn. Daar zal de vraag niet gesteld moeten worden, of zij nabij God zullen leven of niet, want daar zal niemand zijn, die God niet zal genieten, ja zodanig, alsof hij er alleen was.
- Geloof mij, het zou ons goed zijn, als deze plaats ons graf werd en erboven geschreven stond: *"Hier ligt iemand, die gestorven is aan krankheid van liefde tot Christus."*
- Geloof het, o welk een eeuwige verplichting zullen ze hebben om God te prijzen, die uit deze wereld geraken zonder één smet of vlek in hun aangezicht!

Maar, het kan wezen, dat er onder ons zijn, tot wie de grootste Atheïst die hier is, het woord uit Jesaja 14:10 zal kunnen zeggen: *"Hoe zijt gij ons gelijk geworden?"* O, wie weet of niet sommigen, die hier zijn, Christus zullen kruisigen eer zij uit de wereld gaan? Dan zal op hun graven geschreven staan: *"Gedenkt aan de vrouw van Lot; en aan de woestijn Sin."*

O, u die de hemel verwacht! Wat zou u willen geven voor een reispas om nu daarheen te gaan? Wat zou ons bewegen hier langer te willen blijven? Zucht u om thuis te mogen komen? Waar is uw hart? Is die niet in de hemel? Waar is uw hoop? Is die niet in de hemel? Waar zijn uw schatten, uw begeerten en liefde? Zijn zij niet in de hemel? Waar zijn uw verlangens en verwachtingen? Zijn zij niet in de hemel? O, zalig is die Christen, die zijn ogen naar de hemel kan slaan en zeggen: *ginds is mijn erfenis en deel! Daar zal ik nooit het zalig gezicht van Christus, God en Mens, behoeven te missen! Daar zullen zij uitgalmen: Hoe goed zijn uw tenten, o Jacob; uw woningen, o Israël! Het geklank des Konings is bij ons!*

Misschien zijn er sommigen hier, die het reeds beu waren voordat wij begonnen zijn. Weet u wel, godloochenaar, dat zij in de hemel uw godsdienst zo beu zijn als u deze? O, als Christus eens binnenkwam en Hij zou Zijn gedachten uitspreken, wat zou het een lege samenkomst worden als alleen de heiligen overbleven! Ik vrees, dat Hij niet zou zeggen dat *één van de twaalf*, maar dat *elf van de twaalf* Hem zouden verraden en dat slechts één van de twaalf zou

behouden worden. O, hoe klein zou ons aantal zijn! Ik weet, dat geveinsdheid met een zeer klein draadje kan gesponnen worden. Er is veel nagmaakte godsdienst. Er is veel vals geloof. Er is in deze dagen veel valse doding der zonde, bekering en heiligheid. Helaas, wij zijn maar schilderijen van heiligheid. *Nu, laat ons gaan tot Hem, die een aangename vereniging kan geven tussen de hemel en de aarde.*

GEBED

Als nu de Heere voor zijn aangezicht voorbijging zo riep Hij: HEERE, HEERE, God barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid.

Er zou zeker een hemelse en voortreffelijke geest toe vereist worden, boven de gewone geest des mensen en afgescheiden van die onzuiverheid en aardsgezindheid, welke ons onbekwaam maakt de heilige Majesteit Gods te zien en te aanschouwen, om met enige vrucht over onze tekst te kunnen spreken. O, wat een alles te boven gaande Majesteit is God! Hoever gaat Hij het verstand van Engelen en het verstand van begaafde geesten te boven! Daarom zou het een vruchteloze poging en grote verwaandheid en vermetelheid zijn in een mens, - hoewel hij een weinig minder dan de Engelen gemaakt is, niet alleen in heerlijkheid maar ook in wijsheid, - te menen, dat hij Zijn ondoorgrondelijke Naam zou kunnen ontvouwen. Het zou ons meer betamen, en dat zou onze wijsheid zijn, *te geloven*, dan veel *te spreken*; *te aanbidden*, dan *te ondervragen*. Dan zouden wij zulk een zoetheid te proeven in de verhevenheid, grootheid en oneindige verborgenheid van deze dingen, - welke naar wij geloven altijd verborgenheden zullen blijven, - dat onze zielen meer verrukt werden om die dingen lief te hebben, die onbekend en verborgen voor ons zijn. Wij zouden daarin meer vergenoeging vinden dan in alle grootheden van de dingen hier beneden, al konden wij ze volkomen kennen en doorgronden.

Wij belijden, dat wij nodig hebben door de Heere geleerd te worden, wat en hoe wij over Hem zullen spreken. Wie kan, wegens zijn aardsgezindheid recht over deze gezegende Majesteit spreken? Wat kan in de duisternis vertellen van Hem, Die het Licht is? Hoe kan de mens, die eindig is in zijn verstand die oneindige Majesteit begrijpen, of over Hem spreken? Wij blijven ver beneden de waarheid als wij over Zijn voortreffelijkheid spreken; wat wij altijd doen, want het is onmogelijk voor ons daarboven te gaan. Dit is een onderwerp, dat te verheven is voor Engelen, laat staan voor mensen, om er over te spreken. Wij spreken niet met heilige bewondering en verwondering over zulk een wonderbaarlijke Majesteit als ons betaamde. *Wij begrijpen niet, dat de zaligheid van de mens bestaat in de kennis van God.* Al spraken wij de taal van mensen en Engelen en al hadden wij alle kennis, zodat wij alle verborgenheden konden

verstaan, dan zouden wij nog deze gezegende en aanbiddelijke verborgenheid van de kennis Gods niet kunnen bevatten. Wat is meer begeerlijk dan dat?

Maar wij erkennen dat het niet bestaat in ijdele, ledige beschouwingen van Hem. Al onze kennis, die geen vrees, liefde en bewondering veroorzaakt, is maar ijdel en nutteloos. Het zou ons voordeel zijn als wij onze tijd, die maar een handbreed is, doorbrachten met alles te doen om iets te verstaan dat Hij, Die geen beginsel van dagen noch einde des levens heeft, *voor alle dingen bestond en na alles eeuwig wezen zal*.

Hoe totaal verdorven is de sterfelijke geest van de mens! Hoe volkomen is die oorspronkelijke heerlijkheid geschonden en die ingeschapen vrijheid weggenomen! De geest van de mens is nu beperkt tot het onderzoek en de kennis van aardse dingen en kan zich niet meer opheffen tot het kennen en beschouwen *van dat ongeschapen Wezen!* Ja, hij kan zelfs niet komen tot het ware wezen van de dingen hier beneden. Indien dat spreekwoord waar is: *'Zolang wij hier leven is de kunst lang, doch de tijd kort'*, dan mogen wij een weinig hoger gaan, wanneer wij beginnen Hem na te vorsen, die nooit na te speuren is, en uitroepen: *"Zolang de eeuwigheid duurt is die kunde lang en de eeuwigheid kort!"* Want de kennis Gods is zo'n heilige en verborgen *kunde*, dat de lange eindeloze eeuwigheid niet genoeg is om die te ontvouwen. Wij moeten onderzoeken en kennen, om beginnen te kennen. O, hoe onkundig moeten wij nog zijn, wanneer wij de hoogste trap van kennis zouden bereikt hebben!

Nu, er zijn twee grote verborgenheden waarin wij al onze tijd behoren te besteden om die te ontvouwen. *Deze zijn God en onszelf*. Wij behoren de goedheid van de Een, en de slechtheid van de andere te kennen. Wij moesten de *verborgenheid van ongerechtigheid* en de onnaspeurlijke diepten die in ons gemoed zijn bestuderen, om daardoor aangespoord te worden de verheven verborgenheid Gods na te speuren. Daarover willen wij nu spreken, opdat de ene diepte door de andere diepte mocht worden verzwolgen.

Wij zullen een enkel woord spreken over de volgende vijf eigenschappen van de goedertierenheid en liefde Gods:

- De vrijheid van Zijn liefde wordt uitgedrukt door het woord: *'genade'*. Genade heeft een heilige afkeer *van* en is onbestaanbaar *met* verdienste. Het maakt elke prijs en elk begrip van verdienste of waardigheid te schande.
- De tweede eigenschap is, dat zij niet gauw verbitterd wordt, maar lang verdraagt, uitgedrukt in het woord *'lankmoedig'*. Dit bevat in zich die edele en bemoedigende eigenschap van Zijn liefde, waarvan die woorden: *"Hij zal zwijgen in Zijn liefde,"* een verklaring behelzen. (Engelse vertaling: *Hij rust in Zijn liefde.*) De woorden drukken in de grondtaal uit: Hij is doof voor alle aanklachten, die de Satan of ons hart kunnen inbrengen. De liefde in Hem, die niet gauw verbitterd wordt, sluit, als het ware, Zijn oren.

- Een derde eigenschap van de liefde Gods is de *onuitsprekelijkheid* van Zijn liefde. Dat is die edele en bemoedigende eigenschap, die alle jaloersheid en lage verdenking afsnijdt. Zij is ingesloten in de vorige, dat Hij niet gauw verbitterd wordt, maar lang verdraagt. Wij kunnen er geen andere verklaring voor vinden, dan omdat Hij het onveranderlijke Wezen is, Die gisteren en heden Dezelfde is en tot in eeuwigheid.
- De vierde eigenschap van Zijn liefde is haar *oneindigheid en grootheid*, hetgeen opgesloten ligt in de woorden: '*groot van weldadigheid*'.
- Een vijfde eigenschap ligt hierin opgesloten, namelijk: de *eeuwigheid* van Zijn liefde. Er is niets oneindig groot en goed, dat niet eeuwig is. Die liefde in het hart van onze gezegende Heere Jezus, kent geen begin, doch is van eeuwigheid, en zal ook geen einde kennen, maar duurt tot in eeuwigheid. Zo zijn wij nu ingesloten tussen oneindige liefde van eeuwigheid en oneindige liefde tot in alle eeuwigheid. O wat een onmetelijke liefde hebben wij nodig, die liefde, welke geen begin kent en van geen einde weet! Wij moeten hier alle afmetingen opgeven en liever neerzitten en onze onwetendheid bekennen. O, wat een hemelse engelen-welsprekendheid zou die mens nodig hebben, die over dit onderwerp zou willen spreken! Hij, die het verst in de kennis hiervan gevorderd is, zou het niet anders kunnen uitdrukken dan onder het begrip van *onnaspeurlijke genade en liefde die al onze kennis te boven gaat*. Wat kunnen wij spreken over hetgeen onnaspeurlijk is? Welke gepaste uitdrukking kan het vernuft of het verstand van mensen uitvinden, om ze u voor de ogen te schilderen? Wat kunnen wij weten van hetgeen de kennis te boven gaat? Hier is die *verborgenheid*, welke de eeuwige verwondering van de Engelen is. Zij verwonderen zich omdat zij die niet kunnen kennen, want hun verwondering verkondigt hun onwetendheid.

In onze tekstwoorden voldoet onze gezegende Heere Jezus aan de begeerte van deze heilige man Mozes. Het was zijn begeerte, dat Hij Zijn Naam voor hem wilde uitroepen, en hier geeft Hij hem zijn begeerte. Hij is het alleen, die het best over Zichzelf kan spreken en die vraag beantwoorden, *wie Hij is*. Het zou verwaandheid en vermetelheid zijn in Engelen en mensen, om te proberen die vraag te beantwoorden, *wat God is*. Wij kunnen alleen die namen voor u uitspreken. En naar onze mening zou het *voorlezen* van deze twee verzen, indien wij daarmee al de tijd doorbrachten, die voor ons samenzijn is bestemd, meer te zeggen hebben, dan een leeg mens, (die meent wijs te zijn) kan doen. Wat kunnen wij toevoegen aan de woorden van Hem, Die oneindig wijs is? Wees er toch van overtuigd, 'dat dit maar uiterste einden van Zijn wegen zijn, en welk een klein stukje van de zaak hebben wij van Hem gehoord'?

Het hoogste dat wij kunnen bereiken, zolang wij hier zijn, bestaat slechts in enkele verwarde denkbeelden van die gezegende Majesteit. Het helderst *middellijk* gezicht, dat wij ontvangen van Hem, Die onzichtbaar is, is maar alsof wij iemand van achteren zagen, hetgeen een grote afstand te kennen geeft. Het *onmiddellijk* zien van Hem is een vrucht van dat land, dat boven is. O dat de tijd

liefelijk mocht voorbijgaan en dat die lange eeuwigheid mocht ingaan, wanneer het geloof van de dingen die wij zoeken in aanschouwen zal verdwijnen!

Nu, met welke schrik of ontroering zouden de mensen over de *heilige eigenschappen* Gods gedacht of gesproken hebben, als zij nooit van deze hadden gehoord, die de Heere hier uitroept, en voornamelijk van Zijn *barmhartigheid*? Zijn gestrengheid is meer verbazend en verschrikkend dan de bevatting van Zijn almacht. Niemand zou de gedachte aan Zijn *heiligheid en rechtvaardigheid* kunnen verdragen, als het niet verzoet werd door bevatting van Zijn liefde en welbehagen. Wij zouden moeten zeggen, wat iemand sprak die onder de droeve indrukken van de toorn Gods verkeerde: '*o, dat ik boven God was!*'

Wat zou vreselijker zijn dan het geloof in Zijn rechtvaardigheid, Die de schuldige geenszins onschuldig houdt en de ongerechtigheid bezoekt, had niet barmhartigheid de rechtvaardigheid bevredigd? Had niet onze gezegende Heere Jezus de weg verzoet, hoe zou die onverzoenlijke haat tussen *rechtvaardigheid* en *overtredingen* uit de weg geruimd zijn? Wat is verschrikkelijker dan de gedachte en indruk van Zijn *heiligheid*, Die te rein van ogen is, dan dat Hij de ongerechtigheid zou aanschouwen, en Die walgt van de omgang met zondaren? Maar barmhartigheid heeft die gestrengheid, die in Hem is, getemperd. Zodat de Heilige en Rechtvaardige, Die in de eeuwigheid woont, Zijn tabernakel bij de mensen heeft en bij zondaren wil wonen.

Ik geloof dat onder al die gezegende verborgenheden die de *barmhartigheid* ontdekt en aan het licht gebracht heeft ook deze twee behoren:

- (1) Dat God, Die het Licht is en Die de Heiligheid Zelf is, Zich neerbuigt om gemeenschap te hebben met hen, die de ongerechtigheid indrinken als water.
- (2) En ook deze, dat God Die het Licht is, met mensen omgaat die zo vol vlekken en smetten zijn, maar Zelf nimmer besmet wordt.

Wij mogen wel vrezen onze woorden over Hem te vermenigvuldigen. Het is een eeuwige, eeuwigdurende tegenstrijdigheid en onmogelijkheid deze eigenschap van de *barmhartigheid* Gods te ontvouwen. Wij beschouwen het niet als onwetendheid, maar houden het voor de hoogste trap van kennis, als wij die grote waarheid toestemmen, *dat Zijn liefde tot ons wonderlijker is dan de liefde der vrouwen*. Er is een groot onderscheid tussen de verborgenheden van de natuur en die van de godsdienst. Hoe meer wij de verborgenheden van de natuur navorsen, hoe helderder en duidelijker zij ons worden. Maar hoe meer wij de verborgenheden van de godsdienst naspeuren, hoe meer de verborgenheid en duisterheid zich ontdekken. Wij geloven, dat de *zielen van de volmaakt rechtvaardigen* in de hemel de waarheid met grote kracht zouden verzekeren, dat Zijn genade en barmhartigheid hun nog ondoorgrondelijker zijn, dan toen zij die voor het eerst begonnen te onderzoeken. Al onze kennis van die gezegende eigenschap bestaat hierin, *dat zij onze kennis te boven gaat*. Licht is hier geen

dochter van de tijd, noch is het licht hier de dochter van de eeuwigheid. Want wij zullen steeds onkundig blijven van deze heilige en zalige verborgenheid. O, mochten wij die naspeuren totdat wij weten, dat zij niet na te speuren is, en dat we haar kennen opdat wij weten, dat zij onze kennis te boven gaat!

Nu wij zullen iets zeggen over deze *eigenschap van de barmhartigheid* in de volgende punten:

- I. Wij zullen enkele overwegingen en gedachten voorstellen, opdat een Christen die moge behartigen, als hij de *barmhartigheid en liefde Gods* ernstig wil overdenken.
- II. Wij zullen enige wegen en middelen voorstellen, die voor een Christen dienstig kunnen zijn, om tot een vaste kennis van *deze eigenschap der barmhartigheid* te komen.
- III. Wij zullen iets zeggen van de *eigenschappen* der barmhartigheid en liefde Gods.
- IV. Wij zullen een weinig spreken over de voordelen die een Christen kan genieten uit het vast geloof en een zuivere bevatting van de barmhartigheid en de liefde Gods.
- V. Wij zullen enkele voorname hinderpalen aanwijzen die de oorzaak zijn, waarom wij zo weinig vordering maken in het geloof van deze eigenschap van de barmhartigheid Gods.

I. Ons eerste punt is wat een Christen behoort te overwegen en te bedenken, wanneer hij de barmhartigheid ernstig wil gaan overdenken.

(1) Overweeg ernstig *Zijn hoogheid en volstreckte soevereiniteit*. Ik geloof, dat dit ons enigszins wordt voorgehouden, omdat God, voordat Hij deze naam van 'Barmhartig' uitspreekt, Zich met de Naam *HEERE* noemt, Die Zijn hoogheid te kennen geeft. Wij denken dat uw geloof van de *barmhartigheid Gods*, zonder een grondige indruk van Gods hoogheid, in vermetelheid ontaardt en een Christen doet vergeten, de grote afstand tussen die oneindige Majesteit en hen, die het stof van Zijn voeten zijn. Wij behoren er ook altijd acht op te geven, dat de gedachten van Zijn hoogheid, onze gedachten van Zijn barmhartigheid niet mag verminderen of benadelen, opdat ons geloof niet verandert in een angstig ongelooft en moedeloosheid. Wij moeten bedenken, dat Hij Die zeer groot is, ook zeer goed is; dat Hij Die een hoge Majesteit bezit, nochtans barmhartig is.

De voordelen die een Christen hieruit kan trekken, als hij zich ernstig op de kennis van deze eigenschap Gods, *de barmhartigheid*, begint toe te leggen, zijn de volgende:

1. Al de barmhartigheden die wij van God ontvangen, zullen ons des te verwonderlijker voorkomen, wanneer wij veel werkzaam zijn in het overdenken van Zijn hoogheid. Wij geloven, dat een Christen nog geen barmhartigheid heeft ondervonden, die niet ziet dat ze zeer bijzonder is, omdat ze bewezen wordt door die *Hoge en Heilige Majesteit, Die in de eeuwigheid woont*.

Dit maakt het tot een wonder! Dit was de weg die Maria insloeg, om de barmhartigheid aan haar bewezen te verhogen en te verheerlijken: "Hij die machtig is en Heilig is Zijn Naam." (Lukas 1:49) De beseffen van Zijn hoogheid deden haar de grote dingen, die Hij aan haar gedaan had nog veel hoger achten. Zo deed ook de heilige David: "Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?" (2 Sam. 7 :18) Er ligt een wonderlijke nadruk in dat woordje 'Gij'. Het geeft zoveel te kennen, alsof hij zeide: "Wanneer ik die weldaad van een ander had ontvangen, zou het niet zo wonderlijk in mijn ogen geweest zijn, maar nu zij van U komt, vervult het mij met verwondering.

2. Een tweede voordeel, dat een Christen geniet, als hij met indrukken bezet is van Gods hoogheid, wanneer hij de barmhartigheid en liefde Gods ernstig overdenkt, is dit, *dat de gedachte van Zijn hoogheid hem vernedert en zijn ziel met heilige vrees en eerbied vervult, wat hem voorbereidt om de barmhartigheid Gods aan te nemen.* Wij moeten neerzitten, onze lippen bewimpelen en uitroepen: "Wij zijn onrein!" Wij moeten in het stof wonen, voordat de barmhartigheid ons kan bezoeken. De hoogheid Gods moet de Christen vernederen en hem in zijn eigen waarneming laag doen bukken, voordat de barmhartigheid hem zal verheffen en verhogen. Wij moeten het met de wet eens worden, voordat wij het Evangelie onderschrijven. Wij moeten allen op de berg Ebal verblijven, die de berg van vervloeking was en tegen ons uitroept: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen," voordat wij het kunnen wagen op de berg Gerizim te gaan wonen, die de berg van zegeningen was, en wij dat besluit kunnen opmaken: "Welgelukzalig is de mens, wiens God de Heere is." Wij moeten in de laagte gebracht worden door de overweging van Zijn hoogheid, voordat wij verhoogd kunnen worden door de overweging van Zijn barmhartigheid. Halve voorstellingen van God zijn altijd valse voorstellingen van Hem. Indien wij Zijn hoogheid aanzien en Hem beschouwen zoals Hij met de mantel der gerechtigheid bekleed is en wij Hem niet gelijktijdig aanmerken als bekleed met barmhartigheid, dan zullen wij in het een of ander uiterste vervallen.
3. Een derde voordeel van het overdenken van Gods hoogheid is, *dat het ons verwondert doet staan over de goedertierenheid van God.* Wat is de voorname reden, dat wij de genade van God in ontuchtigheid veranderen? Is het niet, omdat het vast geloof van Zijn hoogheid niet meer op onze ziel is gedrukt? Vrees Zijn goedheid te beledigen en die heerlijke en vreselijke Naam te tergen! Wij moesten meer naar de Heere onze God vragen. Deze twee gaan altijd onafscheidelijk samen: *het geloof van Zijn hoogheid en de vrees deze God te beledigen.* Zij leven en sterven samen; zij groeien en verwelken samen. Wij mogen hierop deze woorden toepassen: "Die lieflijken in hun leven, zijn ook in hun dood niet gescheiden." (2 Sam. 1:23)

(2) Overweeg in de tweede plaats, wanneer u er ernstig werk van wilt maken, de barmhartigheid en liefde Gods te onderzoeken, *dat het Hem natuurlijk eigen is lief te hebben*. Zijn rechtvaardige straffen worden *Zijn vreemd werk* genoemd in Jesaja 28:21. Dat wil zeggen, dat Hij geen lust heeft om Zijn eigenschap, de rechtvaardigheid, veel in het werk te stellen. Als wij de vraag zouden stellen: "*Wat is God?*" Dan zullen wij geen geschikter en gepaster antwoord kunnen vinden als de Naam die Hijzelf gegeven heeft: "*Hij is barmhartig en genadig*". Het is Zijn voornaamste wens en begeerte om barmhartigheid te bewijzen. Was de mens niet gevallen uit die zalige onderwerping aan de wil van God, wij zouden niet geweten hebben wat het is, te zien, *dat Hij barmhartigheid bewijst*. De mens deed door zijn val de deur dicht, zodat de barmhartigheid buitengesloten was, en opende de deur voor de rechtvaardigheid, opdat God wraak zou oefenen over hen, die niet volmaakt waren. Want de mens heeft veel vonden gezocht. Wij geloven dat dit het duidelijkste verklaart hoezeer God lust heeft in barmhartigheid te bewijzen en hoe natuurlijk eigen het Hem is lief te hebben: *dat Zijn liefde door de sterkste hinderpalen heendrong*. Hoewel er zo'n sterke en onzichtbare hinderpaal in de *weg van barmhartigheid* gelegd was, die, wanneer Engelen en mensen zouden getracht hebben die uit de weg te ruimen, hen voor eeuwig in de onderste hel zou geworpen en neergedrukt hebben. O gezegend zij die *liefde*, want zij is sterk, en dat *welbehagen* want het is wonderlijk!

Nu, toen er zo'n groot beletsel van zonde in de weg gekomen was, werd de wijsheid geraadpleegd om de weg uit te vinden, hoe de liefde zich aan mensen kon uitlaten zonder de rechtvaardigheid te krenken! Barmhartigheid maakte ook de *almacht* werkzaam, opdat die de besluiten der wijsheid zou uitvoeren, en een heilige, geestelijke en Goddelijke dwang zou uitoefenen op de liefde Gods. Ja, reeds voordat de vloek over de mens werd uitgesproken wegens overtreding van Zijn heilige wet, stelde de liefde de weg voor, hoe die eeuwige vloek, die de mens met zijn eigen hand om zijn nek gewikkeld had, kon worden weggenomen!

De overweging van deze zaken kan voor een Christen in drie opzichten voordelig zijn.

1. *Het kan ons, als wij onder een roede en onder tuchtiging vanwege de zonde zijn, overtuigen van onze persoonlijke schuld*. Het kan ons doen zeggen wat Elifaz zei: "Is niet onze boosheid groot? En onze ongerechtigheid geen einde?" Wanneer Hij, die vermaak heeft in barmhartigheid, begint te slaan, handelt Hij als het ware in strijd met hetgeen waar Hij behagen in schept. Wanneer Hij over de mens wraak begint te oefenen wegens zijn zonden, is Hij met een heilige weerzin omkleed, omdat Hij moet straffen die Hij lief heeft.
2. *Het is een uitstekend hulpmiddel tot wegneming van ons ongelooft en van onze moedeloosheid, die veroorzaakt worden door het zien op onze ongerechtigheden en de gruwelen van ons hart*. Wij kunnen de oorzaken van ons ongelooft

vermeerderen, maar ze kunnen alle teruggebracht worden tot dit ene: *het gemis van een vast geloof, dat Hij lust heeft in barmhartigheid*. Scheen het Goddelijk licht van deze Goddelijke waarheid meer in ons hart, al ons ongeloof zou spoedig verdwijnen en uit de weg geruimd worden. Zij, die geen gebruik maken van Gods barmhartigheid, nemen als het ware een stuk van Zijn verlustiging af, omdat het Zijn blijdschap is Zijn barmhartigheid aan mensen te verheerlijken. Het is Zijn grote smart dat zondaren niet tot Hem willen komen.

3. *Het is een sterke prikkel tot het geloof in de beloften*. De reden waarom wij zo weinig de dierbare beloften geloven is een van de volgende twee:
 - Of, het gemis van het sterk geloof in Zijn almacht, dat voor Hem geen gedachte verborgen of achter gehouden kan worden en dat voor Hem niets onmogelijk is. Dit was de reden van het ongeloof van Zacharia: "Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud en mijn vrouw is ver op haar dagen gekomen." Zijn menselijke en oppervlakkige reden kon geen mogelijkheid uitdenken, hoe die dingen konden gebeuren, die boven de natuur zijn.
 - Of, de reden van ons ongeloof is het gemis van het vast geloof, dat Hij oneindig goed is, en dat het Zijn lust is ons goed te doen.
4. Ten slotte kan een Christen er ook dit voordeel uit trekken, *dat het hem een sterke prikkel is om, nadat hij door zijn ongerechtigheid gevallen is en met veel boeleerders gehoereerd heeft, nochtans weder te keren tot Hem, die Zijn toorn niet in eeuwigheid houdt, omdat Hij lust heeft aan goedertierenheid*. Deze beweegreden gebruikt de Heere in Jeremia 3:12 "Bekeer u, gij afgekeerde Israël, spreekt de Heere, (...) want Ik ben goedertieren, spreekt de Heere, Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden."

Ik wil alleen dit er nog in het kort aan toevoegen, dat u, als u verstrikt geworden bent, het geloof van uw aandeel aan de Heere niet moet loslaten. Wij zeggen er bij, als uw voeten uitglijden, laat uw greep toch niet los! Wij geloven dat de scherpte en de kracht van onze overtuigingen weggaat als wij het geloof van ons deel aan Christus niet vasthouden. Ik denk dat een Christen niets meer verwacht of verlegen doet staan, dan wanneer hij Hem zó verbittert.

Wij zullen hierover niets meer zeggen, dan, dat wij wensen, dat u afsteekt in deze diepte om de wonderwerken des Heeren te aanschouwen. O, wat zou dat een liefelijke en heilige afleiding zijn van al onze angstvallige gedachten, onszelf te verkwikken en te troosten met de zalige overpeinzing van de barmhartigheid en de liefde Gods! Dit zou de tijd kort én lang maken, want het zou u doen hijgen naar de dag wanneer u deze liefde beter zult kennen. Het zou de tijd kort maken, wegens die volmaakte verkwikking en troost, die u er in vinden zou. De overdenking van Zijn liefde zou u al uw ellende doen vergeten, en u zou uw armoede niet meer gedenken, indien u Hem toebehoort.

De tijd, zowel als de eeuwigheid, moest worden doorgebracht met het naspeuren van deze heilige en verrukkelijke verborgenheid! Ik denk dat *onze afgoden* spoedig zouden verbrand worden.

De afgoden van ons *geloof*, indien wij Zijn barmhartigheid geloofden.

De afgoden van onze *liefde*, indien wij Zijn barmhartigheid geloofden.

De afgoden van onze *vrees*, indien wij Zijn barmhartigheid geloofden.

Wie zouden wij vertrouwen dan God alleen?

Wie zouden wij liefhebben dan God alleen?

Wie zouden wij vrezen dan God alleen?

Wij geloven, dat de Christelijke godsdienst bestaat in het loslaten van de wereld en van alle dingen die hier zijn en in het verlangen God tot ons Deel te hebben. O, wanneer zal er zo'n heilige en hemelse gevangenschap van al de begeerten van onze ziel zijn, dat zij geheel ingenomen zijn met de beschouwing van Hem, Die de Barmhartigheid en de Liefde en de Goedheid Zelf is?

Nu, Hem die de Liefde Zelf is, zij lof en prijs in de hemel en op aarde! Amen.

ZESDE PREEK

Want Ik, de Heere, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteerd. Maleachi 3:6

Het is een onveranderlijke en onherroepelijke wet des hemels, dat wij, zolang wij hier beneden in het land van onze ballingschap verkeren buiten het huis van onze Vader, door geloof moeten leven en niet door aanschouwen. Daarom moeten wij er tevreden mee zijn, dat wij slechts duistere openbaringen hebben van de dingen, die allerkostelijkst en allernemendst zijn, totdat de dag aanbreekt waarin het geloof, dat een bewijs is der zaken die men niet ziet, zeer liefelijk zal verwisseld worden in een onmiddellijk aanschouwen. O, wat een zalige dag zal dat zijn, wanneer geloof en hoop beide zullen ophouden en in aanschouwen overgaan! Wanneer die twee hoofdgenaden ons zullen verlaten en plaats maken voor het zien van Hem; en dat wij ons in het aanschouwen van Hem, Die nu onzichtbaar is, eeuwig zullen verkwikken! En wanneer ons verstand zich eeuwig zal verlustigen in de liefelijke vruchten en zegetekens der overwinning van geloof en hoop!

O, wat een oneindige voldoening en blijdschap hebben zij, die daar hun woonplaats hebben! De nieuwe wijn die daar gedronken wordt moet niet in zulke oude lederzakken gedaan worden, als wij nu zijn, anders zouden wij bersten. Maar nieuwe wijn moet men in nieuwe lederzakken doen, en zij worden beide tezamen behouden. Indien het Hem beliefd één baan van het voorhangsel weg te schuiven, waarmede Hij nu voor onze ogen bedekt is, zodat Hij ons verscheen in de heerlijkheid van Zijn onuitsprekelijke majesteit, wij zouden allen dood aan Zijn voeten vallen en er zou geen kracht meer in ons overblijven.

Het is een vraag, die moeilijk te beantwoorden is, of de heerlijkste openbaring die God van Zichzelf aan de Zijnen kan geven terwijl zij hier beneden zijn, meer *blijdschap* dan eerbied, of meer *vrees* dan verheugen zou verwekken. Dit is zeker, dat *vrees* voor die *onveranderlijke Majesteit*, terwijl wij hier zijn, meer gepast is dan zich te verheugen en te verblijden.

O, wanneer zal die onbekwaamheid daar wij onder verkeren, die ons zo ongeschikt maakt, weggenomen en uit de weg geruimd worden en wij voor eeuwig bevorderd worden tot de waardigheid, *om Hem te zien gelijk Hij is!* Wij moeten er even aan toevoegen: "O wat ligt in dat ene woord opgesloten: "*God te zien gelijk Hij is!*" Wij moeten de verklaring daarvan uitstellen totdat wij dat voorrecht zullen bezitten. Er is ongetwijfeld in dat ene woord meer opgesloten, dan de Engelen in staat zijn uit te spreken. Indien zij die in het Hogerhuis wonen, bevolen werd een uitleg te schrijven van deze ene belofte: "*Dat wij God zullen zien gelijk Hij is*", dan konden zij al hun verklaringen over deze waarheid hierin samenvatten: "*Komt en ziet.*" Hijzelf kan zich het best aan u verklaren.

In alles wat wij tevoren gesproken hebben over *God en Zijn zalige eigenschappen* was ons hoofddoel, wat wij ons ten minste voor ogen stelden in het spreken over die Goddelijke en diepzinnige Naam, dat u uzelf mocht laten overreden, Hem te bewonderen en te verhogen. Hem, voor Wie al de inwoners der aarde als niet geacht zijn en Die heerst over de koninkrijken der mensen. Werden velen onder ons ook maar van de mensen verstoten, om bij de beesten des velds te wonen, totdat zeven tijden over ons waren voorbijgegaan en wij bekenden dat God de Allerhoogste is, wij zouden Zijn rechtvaardigheid erkennen en Zijn lof verkondigen, dat het hoogste doel is waartoe wij geschapen zijn. Maar velen van ons zullen hun lichaam afleggen, voordat wij tot de kennis gekomen zijn waarom wij een bestaan ontvangen hebben. God heeft ons onsterfelijke zielen gegeven en heeft ons verstandiger gemaakt dan de beesten van het veld, maar er is niet één op de duizend die zijn waardigheid ter harte neemt. Daarom mogen wij dit klaaglied wel opheffen: "*De mens, die in waarde is en geen verstand heeft, wordt gelijk de beesten die vergaan!*"

Wij zullen nu spreken over die heerlijke en onvergelykelijke eigenschap: *Zijn onveranderlijkheid*. Het is een onderwerp wat meer geschikt is om besproken te worden door Engelen dan door mensen.

De tekstwoorden zeggen het duidelijk: "*Ik, de Heere, word niet veranderd.*" Hij is de *eeuwige Rots der Eeuwen*. Al zouden alle dingen hier beneden waggelen als een dronken man, Hij blijft dezelfde, gisteren en heden en tot in eeuwigheid. Bij Wie geen verandering is noch schaduw van omkering. *Veranderlijkheid* is het merkteken van alles wat hier beneden is, maar Hij geeft zichzelf hier een uitnemender Naam. En wie kan betwisten wat Hij gesproken heeft? Al zou de zon des daags niet schijnen, noch de maan en de sterren des nachts; al zou de zee buiten haar oevers treden, nochtans is Hij dat onveranderlijk Wezen, bij Wie geen verandering is. O, wat zou een veranderlijk mens kunnen spreken over het onveranderlijk wezen Gods! Waren onze zielen onder meer Goddelijke indrukken van de *onveranderlijkheid* Gods, wij zouden ongetwijfeld met meer vrucht kunnen spreken en u zou ook met meer verheuging kunnen luisteren!

Als aan ieder van u de vraag gesteld werd, of uw ziel onder de indruk verkeert van de *onveranderlijkheid van God*, ik denk dat er weinig of geen gevonden werden, die een bevestigend antwoord op deze vraag konden geven. Hetgeen uit het hart komt, laat bij de mensen de meeste indruk na. Nu, als wij erover konden spreken zoals wij het moesten kennen, zouden wij echter dikwijls minder zeggen maar ons meer verwonderen! O, dat wij veel werkzaam waren in hemelse overdenking en overpeinzing van deze heerlijke eigenschap, de *onveranderlijkheid* Gods, die de pilaar der hoop is! Daarop moet ons geloof steunen, wanneer ons gevoel bezwijkt en als wij geneigd zijn de conclusie te maken, dat onze zondevlekken erger zijn dan de vlekken van Gods volk. Er is ook niemand onder de heiligen van wie wij hulp kunnen verwachten. Zij zouden ons ook niet beantwoorden, al zouden wij ons verzoek tot hen richten.

Wij moeten dan in stilheid vertroosting zoeken bij deze Rots. Dikwijls wekken wij Hem op en maken Hem wakker voordat het Hem lust. Maar Hij is gewillig, en dikwijls gaat Hij al onze vorige overtredingen voorbij, Hij vergeet en vergeeft ze. En het behaagt Hem genadig alle verschillen, die er tussen Hem en ons zijn te verdrinken in de onmetelijke liefde van Zijn welbehagen. Indien God even veranderlijk was als wij zijn, wat zou ons spoedig een schuldbrief worden thuis gezonden! Wij zijn spoedig op andere minnaars verzot, maar als wij ze moeten loslaten en laten varen, nemen Zijn eeuwige armen ons weer op.

Er is een *onveranderlijkheid in Zijn besluiten*, die niet gewijzigd kunnen worden, zoals er geschreven staat van de wetten van de Meden en Perzen. Zijn liefde is aan geen tijd gebonden. Hij buigt zich zo genadig neer tot de Zijnen, dat, wanneer zij met veel boeleerders gehoereerd hebben, Zijn onveranderlijke liefde hen toch weer liefelijk toeroept: *Keer weder, o jonkvrouw Israëls!* O, dat genadig weder aannemen, als Hij zegt: *"Keer weder tot Mij!"* Dat heeft hen soms gedwongen uit te roepen: *"Ik ben niet waardig Uw zoon genaamd te worden."* Sommigen hebben, wanneer de deuren van hun gevangenis geopend en de ketenen van hun voeten gevallen zijn, gemeend, dat zij *een gezicht gezien hadden*, en anderen, wanneer de Heere hen uit hun gevangenschap verlost had, *waren als degenen die dromen*. O, wanneer Hij ons, - die als een huilende wildernis zijn - over alle dingen die Hij aan ons gedaan heeft, zal uitlokken en ons met deze vraag in verlegenheid zal brengen: *"Om welk van die treffelijke werken, die Ik u getoond heb, stenigt gij Mij?"* Dan mogen wij, wanneer wij tot onszelf gekomen zijn, schuld belijden en Hem dat getuigenis geven, dat opgesloten ligt in de woorden van Lukas 15:16 en 17: "En hij begeerde zijn buik te vullen met den draf, dien de zwijnen aten, en niemand gaf hem dien. En tot zichzelf gekomen zijnde, zeide hij: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger." Het is voordeliger voor ons bij Hem te blijven, dan ergens anders heen te gaan! Als Hij ons aanmoedigde om terug te keren, hadden wij ons vermoed met het jagen naar onze drekgoden, ja waren wij dronken geworden van minnen tot de morgen toe en met lust bevangen tot het aanbreken van de morgenstond!

Om nog iets meer te zeggen tot opheldering van de *onveranderlijkheid Gods* zouden wij, om de inhoud van onze rede te verbeteren, die veel moeten inkorten, opdat wij niet te snel zullen zijn met onze mond, noch te haastig met onze woorden. Want 'de stem des zots openbaart zich door de veelheid van woorden'.

Wanneer wij ernstig nadenken over de *onveranderlijkheid Gods*, bemerken wij dat Hij zodanig is, Die, niettegenstaande al Zijn oneindige werkingen en het onderscheid van Zijn beschikkingen, toch onveranderlijk blijft. Alle geschapen dingen blijven in een geregelde kringloop van hun aanzijn en niet meer te zijn. En al die dingen blijven, wanneer zij een aanzijn hebben gekregen, *veranderlijk*.

Maar, om over *Gods onveranderlijkheid* te spreken, het is duidelijk, dat Hij vrij is van alle veranderlijkheid en verderfelijkheid.

- En bijzonder is Zijn gezegend *voornemen en welbehagen* zonder enige schaduw van verandering of omkering. Hij is onveranderlijk in Zijn wezen, zodat hij nooit enige vermindering kan onderworpen zijn.
- De *eeuwigheid* Gods bewijst voldoende, dat het onmogelijk is, dat Hij tot niet zou kunnen komen. Al zouden alle dingen tot niet worden, Hij blijft toch Die Hij eeuwig is. Hij bezit die heerlijke eigenschap: *Ik ben de Eerste en de Laatste*.
- Dat Hij van Zichzelf getuigt dat heerlijk bestaan te bezitten, dat nooit aan verandering onderhevig is maar oneindig volmaakt is, bewijst voldoende, dat Hij beide *Genoegzaam en Algenoegzaam* is. 'Zal ook een man Gode profijtelijk zijn?' Zijn volmaaktheid kan niet worden uitgevonden.
- Hij is eveneens oneindig in Zijn *almacht*. Geen kracht kan Hem worden toegevoegd, noch van Hem worden weggenomen.
- Hij is ook oneindig in Zijn *verstand en kennis*. Alle dingen zijn Hem van het begin der wereld bekend. Hij heeft een uitgebreide en een onderscheiden kennis van alles. Hij heeft ook een allervolmaakste en zekere kennis zonder de minste mogelijkheid van vergissing. De dingen die dwaling veroorzaken zijn verre van Hem. Hij is zo oneindig in verstand, dat alle dingen die er zijn, of ooit geweest zijn, of nog zullen komen, of die kunnen zijn, voor Hem even helder open liggen, als de dingen, die voor ons allerduidelijkst en te begrijpen zijn.
- Hij is ook onveranderlijk in Zijn *liefde*. (Johannes 13:1) "Die Hij liefheeft, heeft Hij lief tot het einde." Wij denken door onze verkeerde opvattingen dikwijls, dat De Heere stilstaat als Hij voortgaat. Evenals de passagiers op een schip dat vaart, menen dat het land achteruitgaat en dat zij stil liggen. Maar het ontbreekt Hem niet aan wijs beleid.
- Er is een liefelijke overeenstemming van Gods onveranderlijkheid in hetgeen Hij *wil en wat Hij doet*. Het is niet mogelijk dat Hij iets door dwang zou doen. Wij vinden enkele uitdrukkingen, die hier tegen schijnen te strijden, zoals in Genesis 6:6: "Toen berouwde het de Heere, dat Hij de mens op aarde gemaakt had, en het smartte Hem aan Zijn hart." En in 1 Samuël 15:35: "En het berouwde den Heere, dat Hij Saul tot koning over Israël gemaakt had." Dit schijnt in tegenspraak te zijn met Gods onveranderlijkheid. Maar daarin spreekt de Heere op menselijke wijze. Zo moeten wij ook de uitdrukkingen opvatten die spreken over het verbreken van Zijn beloften, zoals: "Gij zult gewaarworden het verbreken Mijner belofte." (Engelse vertaling Numeri 14:34) Maar dit zij conditionele beloften, geen volstrekten. Zij tonen het verschil aan tussen de verschillende wijzen waarop Hij werkt, maar zij leren niet dat er enige verandering in Hem is, noch in Zijn eeuwige besluiten.

Wij zijn er van overtuigd, dat de boodschap dat *God onveranderlijk is*, óf de *treurigste tijding*, óf de *blijdste is*, - zijnde een *goede tijding* uit een ver land, of als koud water op een vermoeide ziel - welke ooit aan u werd verkondigd.

- Indien het mogelijk was, dat iemand van hen, - die met eeuwige banden worden bewaard tot het oordeel van de grote dag - zijn mening zou uitspreken over de onveranderlijkheid van God, hij zou ons ongetwijfeld bewegen, om ons zegel eraan te hechten, dat *God onveranderlijk is* in Zijn rechtvaardige straffen. Indien hun gevangenschap zolang zou duren als er zandkorrels aan het zeestrand zijn, zou er nog enige troost in liggen. Maar het maakt hun eeuwige ellende uit, dat er geen hoop is ooit uit die eeuwige duisternis verlost te zullen worden. Als zij veel miljoenen jaren in die put van duisternis hebben doorgebracht, zullen zij moeten uitroepen: "*Dit is maar een begin van onze smarten.*" Indien het werd geloofd, dat God onveranderlijk is, wij zouden meer moeite doen om de toekomstige toorn te ontvlieden. Wie zal zeggen, hoe spoedig velen van u aan het einde van hun tijd gekomen zijn en hun eeuwig vonnis zullen horen uitspreken? Ik bid u dan, neem deze waarschuwing ter harte. God gebiedt u dit geschil te beslechten. De poorten van het Nieuwe Jeruzalem staan open, om daarheen zou vluchten, opdat de bloedwreker u niet overvalle. Wie kan, indien Zijn toorn oprijst, bestaan voor Hem, Die de bergen doet smelten door Zijn tegenwoordigheid en Die de pilaren der aarde doet beven door Zijn woord? Wij zijn evenals degenen, die in het opperste van een mast slapen. Wij vrezen niet voor de toorn Gods, die allen zal aangrijpen, die het Evangelie niet gehoorzaam zijn.
- Maar is het geen *goede tijding* voor hen, die wedergeboren zijn tot een levendige hoop, door de opstanding van de Heere Jezus Christus, dat zij eens zullen overgaan in een leven, dat *onveranderlijk is*? Om te zijn bij hen die nu voor de troon zijn en Hem te genieten naar Wie zij zozeer verlangd hebben? Zij zullen in eeuwigheid deze blijdschap niet verliezen. Dat is de diamant, die allerhelderst in hun kroon schittert: *dat de Heere onveranderlijk is*. Wanneer zal het *een en twintigste jaar* van ons leven aanbreken, wanneer onze minderjarigheid zal zijn voorbijgegaan en wij bevoegd zullen zijn in te gaan in de erfenis van de dingen welke onze gezegende Heere Jezus nu in onze naam in Zijn bezit houdt? Dit is een stof van vertroosting, dat al zouden wij veertig jaar, in deze wildernis moeten vertoeven en in grote droefheid doorbrengen, wij ons toch mogen verblijden in de hoop die ons wordt voorgesteld. Daar zullen wij onze harpen niet meer aan de wilgen hangen zoals nu in een vreemd land. O, wat een heerlijke aanblik zal dat zijn, wanneer allen, die van alle eeuwigheid aan onze volzalige Heere gegeven zijn, in gestikte klederen tot Hem gebracht zullen worden! Dan zal het gezegend onderscheid tussen Hem en ons helder gezien worden, dat ons wordt voorgesteld in de woorden van Openbaring 19:12: "Zijn ogen waren als een vlam vuurs en op Zijn hoofd waren *vele kronen*." (Engelse vertaling) Op Zijn hoofd zullen *veel kronen* zijn en op ons hoofd maar *één*.

Wij zullen nu nog iets spreken over de voordelen die een Christen kan trekken uit de overdenking, dat *God onveranderlijk in Zijn liefde* is. Er is bijna geen eigenschap van God welke zozeer strekt tot de vergenoeging van een Christen en tot de volle zekerheid der hoop als deze, dat Hij onveranderlijk is.

I.

Het eerste voordeel, dat wij genieten uit de overdenking van Gods onveranderlijkheid is dit, *dat het een uitnemende weg is, om te maken dat de liefde in het hart van een Christen blijft groeien*. Wanneer hij toch een Goddelijke indruk hiervan heeft *dat God hem liefheeft en dat Zijn liefde tot hem onveranderlijk is*, dan zal dat de liefde in hem krachtiger doen worden. Dan komt een Christen tot dat hoogtepunt, dat vele wateren de liefde niet kunnen uitblussen. Zolang wij de opvatting hebben dat er een mogelijkheid of waarschijnlijkheid is dat Hij zal veranderen, kan de liefde niet sterk zijn. Wij kunnen die hoogte van liefde niet bereiken, zolang wij dit niet geloven, dat God onveranderlijk is.

Ik weet wel dat een Christen nadat hij de vaste overtuiging hiervan heeft verkregen, dat zijn Liefste de zijne is en dat hij Zijn eigendom is, toch nog moeilijk te overreden is, dat hij nooit meer zal verliezen wat hij eens heeft gekregen. Ik geloof, dat die vele verdenkingen en twijfelingen, nadat wij van de dood tot het leven zijn overgegaan en het heil des Heeren hebben gezien, een zonde is tegen het eerste gebod: "Gij zult liefhebben de Heere uw God, met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand." Het gedurig betwisten van de onveranderlijkheid Gods kweekt veel ongeloof.

Wij willen ook niet, dat u er een verkeerd voordeel uit neemt, om uzelf meer vrijheid te geven. "Zijt niet hooggevoelende, maar vrees. Gij draagt de wortel niet, maar de wortel u." Om de verkiezing en het aandeel aan Christus te bewijzen, geeft Paulus deze raad, dat wij ijverig moeten zijn in het ernstig najagen van heiligheid. "Evenwel het vaste fundament Gods staat hebbende dezen zegel: De Heere kent degenen die Zijnen zijn." En dan voegt hij er dit aan toe: "Een iegelijk die de naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid." (2 Tim. 2:19) Als wij niet weten wat het einde van onze wandel zal zijn, zullen wij veel dagen onder een wolk leven.

II.

Een tweede voordeel, dat voortvloeit uit de overdenking van Gods onveranderlijkheid is dit, *dat het een onbeweeglijk en onweerstaanbaar middel is, om de oefening des geloofs levendig te houden*. Wij zullen er de volgende vier dingen over opmerken:

1. Wanneer de Heere ons oefent met de een of andere vreemde of buitengewone beproeving, wanneer Hij al onze verschrikkingen van rondom als in een plechtige vergadering samenroept en ons doorwondt met de wonden van een vijand, dan roepen wij met Gideon uit: "Indien de Heere

met ons is, waarom is ons dan dit alles overkomen?" Er is een nauw verband tussen Zijn liefde en Zijn beschikkingen. Indien wij meer geloof oefenden in Zijn onveranderlijkheid zouden wij ook in de moeilijkste omstandigheden veel van Zijn liefde ontdekken. Het geloof, dat Hij alle dingen wèl maakt, zou ons doen zien, dat zelfs Zijn strengste bedelingen tot onze bestwil zijn. Wij erkennen, dat dit wel moeilijk te geloven is voor iemand die zijn deel aan Hem in twijfel trekt.

2. Wanneer God in Zijn onnaspeurlijke wijsheid zich zodanig omhult, dat wij geen toegang tot Hem kunnen verkrijgen, doch buiten het gezicht van *de Koning in Zijn schoonheid* onze weg moeten gaan, dan zullen velen, ook onder ons, ongetwijfeld met Esther spreken: "Het is nu al dertig dagen, dat ik niet geroepen ben om tot de Koning in te komen." Ja, velen moeten met Absalom zeggen: "Ik ben nu twee volle jaren in Jeruzalem geweest zonder des Konings aangezicht te zien." Dit is een reden waarom wij ons deel aan Christus in twijfel trekken, terwijl het geloof van Zijn onveranderlijkheid veel van die vrees zal afwenden. Al schijnt Hij Zijn aangezicht te fronsen, nochtans is Hij onveranderlijk. Al schijnt Hij weg te gaan, toch blijft Hij naar ons omzien.
3. Het geloof van Zijn onveranderlijkheid doet ons zeggen: "Mijn Liefste zal toch wederkeren ik zal mij nog verheugen in de God mijns heils. Hij zal als een welp der herten over de bergen komen. Hij zal ons tot een Deur der Hoop zijn, niettegenstaande Hij nu ver weg is." Ons geloof wordt gesterkt door Zijn onveranderlijkheid, als wij gedenken hoeveel boelen wij nagelopen hebben en Hem hebben verlaten, Die de Leidsman onzer jeugd was, en ons vergaapt hebben aan onze afgoden. Waardoor wij dikwijls onze hoop en ons deel aan Hem niet konden vasthouden, ziende de droevige onbestaanbaarheid tussen onze wandel en onze hoop, hetgeen ons de echtheid in twijfel deed trekken. Het is vreemd dat wij ons deel aan Christus betwijfelen, terwijl het geloof dat Hij onveranderlijk is, ons toch zó voordelig zou zijn. Want Hij blijft onveranderlijk Dezelfde, niettegenstaande al onze overtredingen. O, dat wij geloof hadden om te vertrouwen dat God Zijn onveranderlijke voornemens niet kan, noch wil wijzigen! Het is wel in strijd met de menselijke rede, dat Hij toornig zou zijn zonder in Zijn liefde te veranderen. Daarom mogen wij hiervan met recht zeggen: *dit niet is naar de wijze der mensen*. Maar wij geloven dat er veel zulke dingen bij Hem zijn.
4. Het geloof in Gods onveranderlijkheid draagt veel bij tot onderhouding van de werkingen van Zijn Geest. Door het geloof kunnen wij al die aanvechtingen en redeneringen te boven komen, waarmee wij Zijn Geest uitblussen, door Welke Geest wij verzegeld zijn tot de dag der verlossing. De vele droevige afwijkende dingen, waardoor wij Zijn Geest weerstaan, verzwakken onze hoop zodanig, dat wij dikwijls de conclusie maken, dat er geen slachtoffer overblijft voor de zonde. En al is het, dat ons ongeloof die hoogte niet bereikt, nochtans zal het ons doen neerzitten als degenen die geen hoop hebben, omdat het ons inwerpt, dat wij Christus wederom

gekruisigd en openlijk te schande gemaakt hebben. Daarom geeft het geloof in Gods onveranderlijkheid opnieuw vrijmoedigheid om tot Hem te gaan. Ik beken echter, dat een Christen wiens geloof zo in de war is, niet alleen onder de overdenking behoorde te leven van de *onveranderlijkheid* van Gods liefde, maar ook van de *vrijmacht* van Gods liefde. Daarom moesten wij ons hierbij houden, als wij het niet verder kunnen brengen, dan trachten God de eer te geven en te hopen tegen hoop. En moeten wij dan omkomen, dat wij dan onder Zijn hand mogen omkomen.

III.

Een derde voordeel, dat de overdenking van Gods onveranderlijkheid ons kan aanbrengen is dit, *dat het ons een hoge mate van Goddelijke lijdzaamheid en onderwerping kan geven onder al de droevige beschikkingen die ons hier overkomen.* De onveranderlijkheid Gods kan ons onder deze dingen doen wenen, als niet wenende. Wat nood zou het zijn, al zouden alle dingen tegen ons zijn, en al zouden al onze kennissen en vrienden ons verlaten en niet naar ons omzien? O wat een Goddelijke troost is hierin gelegen, dat God onveranderlijk is! Psalm 40:18: "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij." Eén gedachte van God, Zichzelf aan ons openbarende dat Hij onveranderlijk is, is veel meer waard dan alles wat wij hierbeneden kunnen wensen. Indien de mooiste dingen die wij hier hebben ons zouden ontnomen worden, dan is dit ons voordeel, dat Hij toch niet van ons kan worden weggenomen. Want het is onmogelijk dat enig schepsel ons van Hem zou kunnen scheiden. Dit kan een heilige onzijdigheid en onverschilligheid ten opzichte van alle andere dingen in ons wekken, wanneer wij slechts deze ene zaak kunnen doen, dat wij een blanco papier kunnen ondertekenen en het in Zijn handen geven, om het in te vullen zoals Hij wil. Zoekt dan zekerheid te krijgen, dat Hij u voor de Zijnen erkent.

IV.

Een vierde voordeel, dat de overweging van Gods onveranderlijkheid ons kan opleveren, is dit, *dat wij tot een heldere overtuiging kunnen komen van de toebrenging van onze oudere zuster, de Joden.* "Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk." (Rom. 11:29) Al zouden uw beenderen verstrooid zijn aan de mond van het graf, toch is er hoop, dat zij weder levend zullen worden. De mensen kunnen niet tot enige zekerheid omtrent zichzelf komen, zonder het geloof in Zijn onveranderlijkheid en dat hetgeen zij ontvangen hebben Hem worde toegeschreven, wetende in Wie zij geloofd hebben.

V.

Een vijfde voordeel, dat wij kunnen trekken uit het geloof in de onveranderlijkheid Gods, is, *dat het ons zal doen sterven aan alle dingen hier beneden.* O, hoe zouden wij gedrongen worden aan de wereld gekruist te worden en ons naar Hem uit te strekken, wanneer wij, - ziende hoe voorbijgaand de dingen hier zijn en dat Hij alleen bestendig is, - ons veel bezighielden met de

beschouwing van Zijn onveranderlijkheid! O, welk een hoge mate van afsterving aan de wereld hebben sommigen bereikt door het geloof hiervan: "*Dat Hij onveranderlijk in Zijn liefde is*". Al deze voorbijgaande dingen zijn daardoor haastig voorbij gevlogen. David zegt in Psalm 39:7: "Immers wandelt de mens als in een beeld, immers woelen zij ijdelijk." En wat hem die hoogte had doen bereiken was het geloof in de onveranderlijkheid Gods volgens vers 8: "En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U." Hij versterkt zich in God, nadat hij de ijdelheid van alle dingen buiten Hem beschouwd had.

VI.

Een zesde voordeel, dat wij genieten uit de overweging van de onveranderlijkheid Gods, is *dat het veel blijdschap en voldoening geeft*. Dit blijkt uit Hebrëen 6:18, waar de onveranderlijkheid van de raad Gods wordt voorgesteld, opdat de erfgenamen Gods een sterke vertroosting zouden hebben. Wij komen heel veel in onze taak tekort als wij het geloof in deze eigenschap Gods niet oefenen. O, hoe zouden de gelovigen, door het overpeinzen van Zijn onveranderlijkheid buiten het bereik zijn van de dingen die hen beroeren! Wij zouden de hoogte van Pisga mogen beklimmen en het beloofde Land aanschouwen. Wij zouden meer vrucht genieten in onze hoop en onze verwachting op deze dingen. Het lijdt geen twijfel dat ons ongeloof hieromtrent, ons doet wandelen in veel bezwaren.

De meeste tijd van een Christen wordt doorgebracht met het zoeken naar het bewijs, dat hij deel aan Christus heeft. Ik veroordeel zijn werk niet, maar het zou de kortste weg zijn als hij zichzelf nauwkeurig naging of hij de zonde en de overtredingen ontvlucht en of hij nabij God wandelt. Het is een deel van de gelijkvormigheid aan God dat men de heiligheid betracht en tot bedwinging van de zonden veel werkzaam is in de beschouwing van Zijn rechtvaardigheid en almacht. Wij bekennen, dat dit een diepte is. Maar het is zo'n diepte, dat een lam er door waden kan. Hier is stof tot verwondering en aanbidding!

Nu, deze onveranderlijke God, zij eeuwig lof en dank, tot in alle eeuwigheid.
Amen.

ZEVENDE PREEK

Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen die verloren gaan. 2 Korinthe 4:3

Dit eeuwig Evangelie, dat u gepredikt wordt, wordt gezonden tot een val en opstanding van velen in Israël. Zoals het Evangelie voor velen een dierbare hoeksteen is, zo is het voor anderen een steen des aanstoots en tot een rots der struikeling. Ik moet tot sommigen die hier zijn zeggen, dat ik u de droevigste tijding heb te brengen die u ooit hebt gehoord, namelijk deze: "Dat Jezus Christus in de wereld gekomen is." En wel om deze reden, dat hoewel Hij u gepreekt en voorgesteld wordt, u Hem toch niet wilt omhelzen noch aannemen, zoals Hij wordt aangeboden. Niet één op de duizend die zichzelf aanspreekt met deze woorden: "De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen".

De Apostel verdedigt in deze brief zijn ambt. Met dat doel somt hij in twee voorgaande verzen drie belangrijke redenen op.

- De eerste reden is dat Hij een man was, die niet gelopen was zonder gezonden te zijn. "Daarom dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid die ons geschied is, zo vertragen wij niet." Hij wil zeggen: *deze onuitsprekelijke gave, dat ik in de bediening gesteld ben, werd mij van de Heere geschonken, daarom geef ik het niet op, hoeveel ontmoedigen ik daarin ook ontmoet.*
- De tweede reden is, dat hij alle dingen had verloochend voor deze bediening.
- De derde reden vermeldt hij in het voorgaande vers. Hij had overtuigend en eenvoudig gepreekt, zodat zij in hun consciënties overtuigd waren en zij moesten erkennen dat hij van God gezonden was.

Nu brengt hij in dit vers een tegenwerping naar voren, alsof de Korinthiërs gezegd hadden: "Waarvoor is dit allemaal nodig, Paulus? Indien u zo'n man bent zoals u zelf zegt, toon ons dan eens wat uw bediening uitwerkt." Dit beantwoordt hij zeer minzaam in ons tekstvers. Hij wijst daarin op drie grote oorzaken waarom dit Evangelie bij veel Korinthiërs niets uitwerkt.

- De eerste reden waarom dit Evangelie bij veel Korinthiërs niet veel uitwerkte, was deze, dat er een vast besluit boven hun hoofd hing, dat zij erfgenamen van eeuwige toorn waren.
- De tweede reden dat dit Evangelie bij veel Korinthiërs niet veel uitwerkte, is die nauwe gemeenschap en omgang die ons hart met de duivel heeft. Dit ligt opgesloten in de woorden van vers 4: "In dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft." Deze houdt in dat de Satan een voortdurende, onafgebroken gemeenschap met hen onderhield.

- De derde reden is dat dit Evangelie bij veel Korinthiërs niet veel uitwerkte, is deze, dat de Satan een bedekking op hun ogen had gelegd, zodat zij de kennis en voortreffelijkheid van dit Evangelie niet konden zien.

Hieruit zullen wij de drie volgende leerstukken opmerken:

1. Het eerste leerstuk dat de woorden oplevert is dit, dat het Evangelie bedekt en onbekend is, en niets uitwerkt in velen die het horen. Voor veler ogen wordt Christus als gekruisigd is, maar zij zullen nooit een ander gezicht van Hem krijgen dan dit ene, dat zij Hem zullen zien zitten op Zijn troon, oordelende hen die het Evangelie ongehoorzaam zijn geweest.
2. Het tweede leerstuk is, dat het een zekere voorbode is van een jammerlijk oordeel des Heeren, over wie hij ook mag zijn, wanneer het Evangelie aan iemand gepredikt wordt en het voor hem verborgen en onbekend blijft. "Indien het bedekt is, zo is het bedekt in degenen die verloren gaan." Dit houdt een ondraaglijk en onuitsprekelijk verderf in.
3. Het derde leerstuk, dat uit de tekst af te leiden valt is dit, dat er veel levendige en lieflijk overtuigende waarheden in het Evangelie worden voorgesteld, zonder dat de hoorders er nut van kunnen hebben. Dit is duidelijk, wanneer we het tweede met het derde vers vergelijken. Dit is niet de schuld van het Evangelie en dikwijls ook niet van hen die het preken, maar in zover is het de schuld van de hoorders, dat het Evangelie bedekt is en onbekend blijft.

I.

Om te beginnen met de eerste lering die in de tekst opgesloten ligt, namelijk dat het Evangelie bedekt en onbekend is en niets uitwerkt in velen die het horen. Dit blijkt uit Mattheüs 11:25: "In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt denzelve den kinderkens geopenbaard." O, denkt er eens over na wat het inhoudt, dat Christus de Vader zou danken, dat het Evangelie in deze plaats nooit enig goed zou doen! "Wie heeft onze prediking geloofd en aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?" (Jesaja 53:1) Wij willen u voorstellen, hoe in acht opzichten het Evangelie bedekt is, in velen die het horen.

1. *Het is voor velen bedekt en verborgen ten opzichte van de waarheden die het bevat.* Velen die het Evangelie horen, geloven niet wat er gesproken wordt, zoals in 1 Korinthe 1:18 gezegd wordt: "Want het woord des kruises is dengenen, die verloren gaan, dwaasheid." En in 1 Johannes 5:10: "Die God niet gelooft, die heeft Hem tot een leugenaar gemaakt." Nooit hebt u een preek gehoord, maar die u heeft veracht, of u hebt daardoor als 't ware gezegd: o, Zoon van God U liegt; en: o Vader, U liegt! Is dat geen verschrikkelijke zonde?

2. *Het Evangelie is in velen bedekt ten opzichte van zijn schoonheid, liefelijkheid en voortreffelijkheid.* Velen zijn er, die wel de stem van de woorden horen, maar toch nooit de zoetheid en uitnemendheid erin zien. O zondaren, vreemdelingen van Christus, hebt u nooit de schoonheid van het Evangelie gezien? Hebt u de Parel van grote waarde nooit in dat licht gezien, dat u ingewonnen werd en besloot om alles te verkopen wat u had en Die te kopen?
3. *Het Evangelie is in velen die het horen bedekt wegens het gemis van overtuiging van zijn noodzakelijkheid.* Er zijn veel mensen, die door de verblinding van de duivel het nooit in hun hart hebben laten ingaan. Christus en zij zijn vreemdelingen van elkaar. De Satan preekt deze leer in hen: "Vrede en zonder gevaar, wanneer een haastig verderf hun zal overkomen." Tot zulken sprak Christus: "Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node."
4. *Het Evangelie is ook in velen bedekt, die geen overtuiging omdragen van de nadelen, welke voor hen verbonden zijn aan het verachten van dit eeuwig Evangelie.* Zijn er niet velen die menen, dat het verachten van Christus en het Evangelie hun nooit als schuld zal worden toegerekend? Zij zijn het van wie geschreven staat: "en al de vloek, die in dit boek geschreven is, zal op hem liggen; en de Heere zal zijn naam vanonder den hemel uitdelgen." (Deut. 29:20)
5. *Het Evangelie is ook in velen bedekt, die het horen zonder dat het wezenlijk aan hen wordt toegepast.* Hoe dikwijls heeft Christus in deze samenkomst gestaan, zeggende: "o zondaren, wilt u Mij niet hebben?" Moest Hij niet weggegaan met de klacht: "De hele dag heb Ik in deze plaats gestaan, maar er was niemand die Mij, zelfs maar één blik waardig keurde?" Is hier niemand die zegt: "Ik ben gewend geweest Hem af te wijzen, maar nu wil ik Hem hebben?"
6. *Ook in dit opzicht is het Evangelie in velen die het horen bedekt, dat zij geen levendige indruk hebben van de zonde van het versmiden van het Evangelie.* Dit is die scharlakenrode zonde, die ten hemel roept. Ik zou u willen overtuigen van uw vergissingen. Want u bent erover verwonderd als u de een of andere zwakheid ziet in een gelovige, maar u verwondert uzelf niet als u die ziet in een ongelovige.
7. *Het Evangelie is ook in velen die het horen bedekt wegens het gemis van bevindelijke kennis van haar lieflijkheid.* Dit wordt verklaard in Lukas 14:18-20. "En zij begonnen allen zich eendrachtiglijk te ontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb een akker gekocht, en het is nodig dat ik uitga en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd. En een ander zeide: Ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga heen om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd. En een ander zeide: ik heb een vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen."
8. *Tenslotte is ook in dit opzicht het Evangelie in velen die het horen bedekt, dat zij het vaste geloof missen, dat zulke onuitsprekelijke voordelen hen wachten, die dit Evangelie omhelzen en de Zoon van God aannemen.* O komt en ziet, of Christus de boodschap die van Hem wordt gebracht, waardig is of niet!

Als u niet bevindt, dat Hij alles wat ik nog in zes opzichten van Hem zal zeggen ver te boven gaat, dan geef ik u vrijheid uw eigen weg te gaan.

- (1) Hij gaat uw geloof ver te boven, al gaat uw geloof hoger dan alles wat van Hem gezegd is.
- (2) Hij gaat uw begeerten te boven.
- (3) Hij gaat uw noden, uw rechtvaardiging, uw zaligheid te boven; meet ze uit zo lang als u wilt. Kom tot Hem en u zult meer hebben dan u kunt uitspreken.
- (4) Hij gaat te boven, alles wat u ooit van Hem gehoord hebt.
- (5) Hij gaat alle gedachten die u ooit van Hem gehad hebt, ver te boven. Dacht u van Hem dat Hij "blank en rood is, Die de banier draagt boven tienduizend?" "Hij is de blinkende Morgenster; de Wortel Isai; het Geslacht Davids."
- (6) Hij gaat ver boven alles wat ooit over Hem gesproken werd. Wat hebt u ondervonden van Hem, die het Wezen van het Evangelie is? Kom tot Hem en u zult ondervinden, dat het onuitsprekelijk is, *wat Hij is*. O, hebt u nooit zo'n gezicht van Christus gehad, dat u deed verlangen naar honderd harten, om die allen aan Hem te geven? Hebt gij nooit zoveel van Hem gezien, dat u moest uitroepen: *het is mij goed hier te zijn, laat mij hier drie tabernakelen maken?*"

In het verdere verhandelen van deze waarheid zal ik u tien zaken aanwijzen, die deze zonde *van Hem te verwerpen* zo scharlakenrood en vreselijk maken.

1. *Het is een zonde tegen de hoogste wijsheid Gods en tegen de laagste trap van Zijn vernedering.* Zij gaat niet alleen tegen Zijn genade en voornemen, maar ook tegen Zijn Naam, Die Hij wil verheerlijken boven al Zijn werken. Wat was de voortreffelijkste daad van Zijn wijsheid? Was het niet de beraming van dit Evangelie, om zondaren met Zichzelf te verzoenen? Wat was de laagste trap van Zijn vernedering? Was het niet Zijn komst in de wereld? Wat is Zijn Naam, Die Hij wil verheerlijken boven al Zijn werken? Is het niet Zijn barmhartigheid? En wat is heden nog het groot verlangen van de Hemel? Is het niet dit: o zondaren, laat u met Mijn Zoon verzoenen? Het is beide de eerste en de laatste begeerte, dat gij u met Christus laat verzoenen. Neemt deze allen samen: welke grote zonde is het dan de Heere Jezus Christus te veronachtzamen!

2. *Een tweede verzwarende van deze zonde is, dat het een zonde is tegen die gezegende eensgezindheid en heilige harmonie tussen al de Personen van de zalige Drieëenheid, om u te nodigen in te komen.* O vreemdelingen van Christus!

De Vader, de Eerste Persoon van de gezegende Drieëenheid, gebiedt u te komen en Zijn Zoon aan te nemen. "*Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam Zijns Zoons Jezus Christus.*" (1 Johannes 3:23)

De Zoon, de Tweede Persoon van de gezegende Drieëenheid, verklaart plechtig Zijn instemming, zeggende: "*Komt herwaarts tot Mij, alle die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.*" (Matth. 11:28)

De Heilige Geest, de Derde Persoon van de gezegende Drieëenheid verklaart Zijn ingenomenheid met de overeenkomst. "De Geest en de Bruid zeggen: kom!" (Openb. 22:16)

Zullen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest roepen: o zondaren, wilt u komen? En zult gij het nog langer uitstellen? Mag ik u niet deze vraag stellen, welke de Heere Elia deed: o zondaar, wat maakt u hier? Waarom vliedt u niet voor de bloedwreker, die u eens zal overvallen?

3. *Een derde verzwaring van deze zonde is dit: dat alle andere zonden die in de weegschaal gelegd worden tegenover deze zonde, niets worden.* "Indien Ik niet gekomen ware en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde." (Johannes 15:22) Alsof Christus zeide: "Al hadden zondaren tien duizend maal de wet verbroken, dan hadden zij niet gezondigd in vergelijking met deze verzwaring." Dit blijkt, omdat de Heilige Geest gezonden wordt, om ons hiervan te overtuigen. "En Die gekomen zijnde zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid en van oordeel. Van zonde, omdat zij in Mij niet geloven." (Johannes 16:8, 9)

4. *Een vierde reden van deze verzwaring is ongelooft.* Dit is een zeer dwaze en ongegronde zonde, er ligt geen genot in. Geen zonde kan begaan worden, of er kan een reden voor opgegeven worden, maar voor deze niet. Zoals Jezus zei: opdat vervuld worde wat in de wet geschreven is: zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat. O zondaar, waarom bent u zo tegen Jezus Christus? Ik bid u, bij al de vreselijke nadelen, die al de verachters van het Evangelie te verwachten hebben, dat u nu wilt komen en Hem aannemen! De Heere spreekt in Jeremia 8:9: "Ziet, zij hebben des Heeren woord verworpen, wat wijsheid zouden zij dan hebben?"

5. *Een vijfde verzwaring ligt in de uitnemende namen welke dit Evangelie ontvangt.* Moet het dan niet zeer voortreffelijk zijn? Het wordt genoemd: "De wijsheid Gods." (1 Kor. 1:24) Moet dat niet zeer uitnemend zijn, dat "het woord der verzoening" wordt genoemd? Het wordt genoemd: "de akker waarin een schat verborgen is", en "waarin de Parel van grote waarde gevonden wordt." O, wees met ontzag vervuld, opdat de verachting van Christus Hem niet beledige en Hij van u zal vertrekken.

6. *Een zesde verzwaring is deze, dat Christus de prijs zo laag gesteld heeft.* Daarom moet het, indien u Hem veracht, een buitengewone overtreding zijn. O, wat is Hij laag afgedaald! Er is niemand hier die Hem niet voor één hartelijke begeerte, voor één blik kan krijgen. Waarom wilt u sterven, o huis Israëls? De markt is nu op zijn laagst, daarom verzuim uw tijd niet, maar kom en koop Hem!

7. Een zevende verzuwaring van de verwerping van Christus is, dat het Evangelie een verborgenheid is, in welke de Engelen begeren in te zien. De vier en twintig Ouderlingen, die voor de troon zijn, aanbaden God, zeggende: "Wij danken U, Heere God almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal, dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerst." Christus is als het ware, het zichtbaar Evangelie in de hemel.

8. Een achtste verzuwaring van de zonde van verwerping van Christus, blijkt uit de namen, waarmede het in de Schrift genoemd wordt.

1. Het wordt in Hebréeën 10:29 "een vertreden van de Zoon van God" genoemd. Is er iemand hier die dit doet?
2. Het wordt genoemd: "de Geest der genade smaadheid aandoen." Het is een oorlogsverklaring, een weerstaan van de Zoon van God.
3. Het wordt: "een openlijk te schande maken van de Zoon van God" genoemd in Hebréeën 6:6.
4. De Schrift noemt het in 1 Kon. 14:9: "Gij hebt Mij achter uw rug geworpen." Wat een bloedrode overtreding moet dat zijn: "Christus achter uw rug te werpen!"
5. In Jesaja 53:2 en 3 worden acht uitdrukkingen gebezigd, die alle hetzelfde te kennen geven, namelijk Hem te verachten. Nu, aangezien het zo is, welk antwoord zult u Christus geven?

9. Een negende verzuwaring is, dat het een onmiddellijke oorzaak is tot verderf van veel zielen in de wereld. U weet wat en wie zij zijn, die uit de tegenwoordigheid Gods gebannen worden. Ze worden vermeld in Openbaring 21:8: "De vreesachtigen en ongelovigen zullen in de eerste plaats naar de hel gaan. O, mag ik u deze ene vraag stellen? "Hoe zult gij ontvlieden, indien gij op zo grote zaligheid geen acht geeft?"

10. En ten slotte. *Het verwerpen van Christus is een zonde die over velen een eeuwigdurend en onuitsprekelijk verderf zal brengen.* O ongelovigen en tragen van hart, om acht te geven op wat Christus in de Schriften heeft geopenbaard, leest uw doemvonnissen in Johannes 3:18-36. "Die niet gelooft is alreeds veroordeeld." Die komt zo zeker in de hel en in de armen van de duivel, alsof hij er reeds in was. Hij is reeds veroordeeld ten opzichte van het vonnis der wet. Wilt u tot God gaan en Hem vragen: *Ben ik die mens, die alreeds veroordeeld is?* Overweegt wat in vers 36 geschreven staat: "Die de Zoon ongehoorzaam is", of, "die in de Zoon niet gelooft, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem." O, dat zal geen pelgrimreis zijn; nooit zal er verandering inkomen. Wanneer de barmhartigheid Gods eenmaal haar laatste woord heeft gesproken, dan komt de rechtvaardigheid Gods, die zegt: "Hier blijf ik."

Ik bid u, overweegt dit, voordat berouw van uw ogen zal verborgen zijn en de dingen die tot uw vrede dienen uit uw gezicht zullen weggenomen worden. Ik smeed u, indien er enige schoonheid in Christus is en enige vreugde in Hem is

te vinden, dat u Hem gehoorzaamt. Ik bid u, bij al de beloften van het verbond en bij al de bedreigingen die uitgesproken zijn tegen de verachters van het Evangelie, dat u nog heden komt, om Christus tot de uwe te hebben. Geloof mij: Christus is zó gewillig u te nemen, als u zijt Hem te krijgen.

Ik wil dat u dit overweegt:

- Dat de dag nadert waarin ieder die binnen dit huis is, hetzij man of vrouw, die dit Evangelie gehoord maar veracht heeft, het zal uitschreeuwen en gillen wegens de dag waarin hij geboren is.
- Overweegt, zondaren, ouden van dagen, die naar de eeuwigheid snelt, dat u niet weet, of dit kan de laatste preek zijn die u hoort. Daar uw magerheid getuigt van een ernstige ziekte onder u, weet u immers niet of u vóór middernacht deze stem zult horen roepen: *"ontwaak verrader en kom ten oordeel"*.
- Overweegt, dat Christus hier is, al zien wij Hem niet. En wat doet Hij? Hij wacht op uw antwoord. U wordt heden geroepen uw verwaarlozing van het Evangelie te betreuren. Hij begeert niet meer, dan dat u tot Hem wilt komen. Wat scheelt u? Ik ben er zeker van, dat alle voordelen die ooit in iemand kunnen zijn om hem aan te prijzen, oneindig meer in Hem zijn. Wat kan een vrouw in een man begeren? Is het schoonheid? Hij is veel schoner dan de mensenkinderen. Is het rijkdom? Hij is de Heere der ganse aarde. Is het wijsheid? Is die niet in Hem, in Wie al de schatten der wijsheid zijn, ja in Wie de volheid der Godheid lichamelijk woont? O komt en ziet, dat in Hem alles is, dat begeerlijk is.

Maar wij zullen, eer wij besluiten nog over enige hinderpalen spreken, die veroorzaken, dat de hoorders van dit Evangelie zo zelden verliefd worden op de Zoon van God.

(1) De meesten zijn niet overtuigd van de waarheid van het Evangelie. Wij lezen twee grote klachten van Christus in Johannes 3:11: "Voorwaar, voorwaar zeg ik u: Wij spreken dat Wij weten, en getuigen dat Wij gezien hebben; en gijlieden neemt Onze getuigenis niet aan."

(2) Een tweede beletsel is, dat het merendeel niet overtuigd is, dat zij Christus nodig hebben. Toen de discipelen van Christus werden aangesproken, waarom zo weinig mensen Hem volgden, en waarom Hij met de tollenaars en zondaren at, antwoordde Hij: "Die gezond zijn hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn." Ik kan een gevoel van *uw nood* aanbevelen uit tweeërlei oogpunt:

1. Zij kan alle tegenwerpingen beantwoorden. Velen zullen zeggen: ik kan niet tot Christus komen, ik vrees dat ik toch niet welkom ben. Anderen zeggen: ik zou wel willen komen, maar ik heb niet die mate van heiligheid, die ik zou willen hebben. Weer anderen zullen zeggen: ik zou wel willen komen,

maar ik kan mijn hart niet bij Hem krijgen. Maar ik mag van deze dringende behoeften zeggen, wat Salomo van het geld zegt: "*Hij verantwoordt alles*".

2. Het ongeloof wil een zondaar door een achterdeur laten binnenkomen, maar nood voert de mensen op de koninklijke weg tot Christus.

(3) Een derde hinderpaal, die maakt dat de hoorders van het Evangelie zo weinig met Christus ophebben, is dit: dat er in het hart van elk mens iets is, dat het gebruikmaken van het Evangelie van Jezus Christus in de weg staat. Zij zeggen: wat mij terughoudt van Jezus Christus is, dat Hij mij, al zou ik komen, toch niet wil ontvangen.

Maar ik zeg u, dat u liegt. Christus weet net zo goed als u wie de schuld van het ongeloof draagt, vandaar dat Hij zegt: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben." Schrijft nooit uw ongeloof aan de duivel toe, noch aan de verzoeking, noch aan uw ongenoegzame vernedering, maar aan uzelf. U wilt de koop niet sluiten!

(4) Een vierde beletsel is, dat velen niet geloven, dat het Evangelie *om niet* is. Er zijn mensen die de twee verbonden willen verdelen. Zij willen van elk een gedeelte nemen, maar die zullen nooit gelukkig worden.

(5) Een vijfde hinderpaal is roekeloze wereldsgezindheid. Wat staat velen in de weg? Een vrouw, een huis, of een landgoed.

(6) Een zesde verhindering is, dat men niet in zijn hart overtuigd is, dat er geen andere weg is, dat er geen andere naam is, door welke zij kunnen zalig worden, dan Jezus Christus.

(7) Een zevende beletsel is, dat vele vervreemd zijn van deze drie dingen.

- Zij weten niet, dat de vloek Gods op hen rust wegens de zonde.
- Zij kennen de vreselijke gevolgen niet die hun te wachten staan.
- Zij zijn vreemdelingen van de liefelijkheid en van de weergaloze voordelen, welke het deel zijn van hen die op de Heere wachten. Van velen kan gezegd worden, wat in een ander geval van de Joden gezegd werd, dat "wanneer Mozes gelezen wordt een deksel op hun hart ligt." Zo is het ook bij u. Als Christus en het Evangelie u gepredikt worden, kunt u niet tot die zielvertederende bekoring komen, welke er in te vinden is.

(8) Een achtste verhindering is, dat velen de goedkeuring van mensen meer zoeken dan de goedkeuring van God. "Hoe kunt gij geloven, gij, die eer van elkander neemt, en de eer die van God alleen is, niet zoekt?" (Johannes 5:44)

(8) En eindelijk is er nog dit beletsel, dat een reden is waarom de hoorders van dit Evangelie zo weinig op Christus verliefd worden, dat er zo'n vervloekte overeenstemming is tussen ons en onze afgoden.

Wat zal ik zeggen? Zal ik van u aflaten? Voordat ik eindig zal ik u nog enkele vragen stellen.

- De eerste vraag die ik u wil doen is deze: is er iets in de hemel dat bij Christus te vergelijken is? Is er iets, dat die alles overtreffende waarde heeft die in Hem is? Nu, als Hij dan Zijns gelijke niet heeft, wat houdt u dan van Hem af? Moet uw verstand niet getuigen: o dierbare Christus, Gij zijt veel schoner dan alle mensen? Maar uw afgoden roepen: nee, ik ben schoner. Er zijn sommigen die zeggen: o dierbare Christus! Gij zijt meer waard dan tien duizend van mijn drekgoden! En toch kleven hun genegenheden meer aan hun afgoden, dan aan Christus.
- De tweede vraag die ik u wil doen is deze: is hier niemand vandaag die overtuigd is dat dit Evangelie nog altijd voor hem bedekt is en dat de duivel in de tempel van zijn hart zetelt en daar regeert?
- De derde vraag die ik u wil doen is deze: gelooft u, dat de eeuwigheid nadert en dat uw oogzenuwen eens zullen breken en dat de lust zal vergaan?
- De vierde vraag die ik u wil doen is: gelooft u, dat u eens de poort tussen de eerste en de tweede dood zult doorgaan? Als dit meer geloofd werd, zouden wij niet zo ver van God afleven.
- De vijfde vraag die ik u wil doen is: gelooft u, dat het niet lang meer duren zal, dat Christus het koninkrijk aan Zijn Vader zal overgeven en dat het vredesverdrag, dat nu nog tussen Christus en zondaren gepreekt wordt, zal ingetrokken worden? Zouden hier sommigen aanwezig zijn, die zichzelf de vraag mogen stellen: o zou Christus, zou Christus nu Zijn laatste woorden tot mij gesproken hebben?
- De zesde vraag die ik u wil doen is: o verachters van dit Evangelie die de Zoon van God geringschat; welke verontschuldiging kunt u bij Christus inbrengen, wanneer u Hem zult zien, zittende op de wolken met een wit kleed, wanneer Hij iedereen bij zijn naam zal afvragen: waarom veracht u Mij? Wij weten wel wat uw antwoord zal zijn: *och, helaas, had ik het Evangelie maar nooit gehoord.*

Nu, God geve, dat dit uw geval niet moge zijn! Amen.

ACHTSTE PREEK

Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus.

2 Korinthe 5:10

Eens zal vervuld worden wat in Prediker 12 geschreven staat, dat de sterke mannen zich zullen krommen, dat de wachters des huizes bleek worden, dat de sterkste mens naar zijn eeuwig huis zal gaan en dat er geen tijd meer zal zijn. Wanneer door de stem van de Archangel alle geslachten voor de rechterstoel van Christus zullen gedagvaard worden en de zee haar doden zal wedergeven. Dan zal er een ontelbaar getal voor Christus staan en Hij zal ze aanzeggen, alles wat zij gedaan hebben. Nu, moet Deze niet de Christus zijn?

Er zijn *drie donkere dagen* te wachten voor hen, die vreemdelingen van Christus zijn.

- De eerste donkere dag is de dag des doods. Wat een vreselijk donkere dag zal dat zijn, wanneer het gewicht van de dood op uw oogleden zal drukken!
- De tweede donkere dag is die wanneer zij zullen ingaan in de eeuwige pijn. Zal dat geen duistere dag zijn voor de goddelozen? Op de deur van hun gevangenis zal geschreven staan: "Hieruit is geen verlossing mogelijk".
- De derde dag is, wanneer zij moeten komen om voor Christus te staan om geoordeeld te worden.

Er zijn integendeel, *drie dagen van blijdschap* te wachten voor de godzaligen.

- De eerste dag van blijdschap is de dag van hun dood. Dat is hun kroningsdag, waarin de schaduwen zullen wegvlieden. Onkunde, duisternis en droefheid zullen dan wegvlieden. O, wat zal dat een aangename dag zijn!
- De tweede dag van blijdschap is die, wanneer zij zullen ingaan in de eeuwigheid, waarvan God Zelf de deur is.
- De derde dag van blijdschap is die, wanneer zij voor de rechterstoel van Christus zullen staan en dat gezegende vonnis over hen zullen horen uitspreken "Komt gij gezegende mijns Vaders." Zij die het éérste KOMT gehoorzaamd hebben, zullen ook het laatste KOMT gehoorzaam zijn.

In ons teksthoofdstuk verdedigt de Apostel zijn bediening tegen de verachting waarmee hij behandeld werd. Er liggen de volgende drie dingen in:

- Wilt u weten waarom ik zo getrouw ben? Omdat ik weet, dat "zo mijn aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, ik een gebouw van God zal hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen."
- Vanwege de vreze Gods.
- Tenslotte, de liefde van Christus dringt mij.

Zo zijn er ook in onze tekstwoorden drie dingen:

- Een algemene krachtige verklaring, dat er niemand is die niet in de dag des oordeels zal verschijnen.
- De grote invloed welke dit op Paulus had: het maakte hem waakzaam: "wij moeten allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus."
- Het doel waarom wij voor het gericht moeten verschijnen: "Opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad." Dan zullen de rechtvaardigen dit woord horen: *komt!* Maar tot de goddelozen zal dat woord gesproken worden: *gaat weg!* Dit wijst de gelukzaligheid van de Godzaligen en de ellende van de goddelozen aan. Johannes zag de doden, klein en groot, staande voor God. (Openb. 20:12)

Er zijn vier of vijf dingen, die ons zeggen, dat wij allen voor het gericht van God zullen moeten verschijnen.

1. De beloften, die vervuld moeten worden. In Jesaja 45:23 staat geschreven: "Alle knie zal Mij gebogen worden; alle tong zal Mij zweren" of, *in het gericht belijden*. Dit geeft te kennen, dat er een oordeel aanstaande is. De vervloekte knie, die zich van tevoren nooit gebogen heeft, zal gedwongen worden in die dag te buigen, of zij zal in stukken gebroken worden.
2. De overtuigingen van de consciëntie over het zondigen, spreken, dat er een oordeel komt.
3. Spreken niet de verschrikkingen welke de vreemdelingen van Christus overvallen, wanneer de dood hen in het aangezicht staart: er komt een oordeel?
4. Getuigen niet de verdrukkingen van de heiligen, dat er een oordeel moet zijn?
5. Er zal een allerduidelijkst onderscheid gezien worden tussen de Godvrezenden en de goddelozen; en dat zal niet geschieden vóór de dag des oordeels.

Overweegt, opdat het u duidelijk moge worden, nog het volgende:

1. *Velen gaan in de wereld voor heiligen door en worden ook als zodanig aangemerkt, die toch dit woord zullen horen: "Ga weg van Mij, Ik heb u nooit gekend."* Om deze reden dring ik op de volgende drie dingen aan:

- (1) Hecht minder waarde aan de goedkeuring van de wereld. Het kan zijn, dat de wereld zegt, dat u naar de hemel zult gaan, en dat u nochtans naar de hel gaat.
- (2) Acht de Goddelijke goedkeuring hoog. Het doet er niet toe wie u haat toedraagt, als Christus u liefheeft.
- (3) Maakt er werk van te beproeven in welke staat u in werkelijkheid verkeert. Wandelt niet in het bedrog dat u naar de hemel gaat, terwijl u weg bent naar de hel.

2. Overweegt, dat in die dag, wanneer u voor Christus zult staan, de meest verborgen en bedekte dingen voor Engelen en mensen geopenbaard zullen worden. "God zal ieder werk in het gericht brengen, met al dat verborgen is, hetzij goed, of hetzij kwaad." (Prediker 12:14) Op die dag zal voorgelezen worden, wat nooit van u geloofd had kunnen worden. Daarom dring ik op de volgende vijf dingen aan:

- (1) Wacht u voor geveinsdheid. Al gaat u door de wereld met een gouden kleed, toch zal dan uw geveinsdheid openbaar gemaakt worden. U mag voor het oog van de mensen verborgen zijn, maar u bent niet verborgen voor Hem, Die zeven ogen heeft.
- (2) Bedenk, dat verborgen ongerechtigheden in die dag aan het licht gebracht worden.
- (3) Wees nauwlettend om uw gedachten te regelen, want van elke ijdele gedachte zult u rekenschap afleggen.
- (4) Wees ijverig om uw levensgewoonten te zuiveren.
- (5) Weet met Wie u te doen hebt. Hij houdt een register van alles wat u ooit gedaan hebt en zal dat voorlezen. En uw consciëntie zal er Amen op moeten zeggen. (Openb. 20:12, 13) Al zou er anders niet zijn, dan zou dit u moeten aandrijven tot uw plicht. Daar zijn twee redenen voor:
 1. Om de rechtvaardigheid van Christus in 't licht te stellen. Er zijn sommigen, die naar de hel gaan en die niet zoveel zonde bedreven hebben als anderen, die naar de hemel gaan. "Hij ontfermt zich, dien Hij wil en verhardt die Hij wil."
 2. Opdat zij Christus te meer zouden liefhebben, Die, wanneer Hij hun gehele rekening heeft opgemaakt, die dan wegwerpt.

Er zijn vier dingen naar welke de mensen zullen geoordeeld worden.

- Hij zal hun *geloof* onderzoeken. Iemand kan geloven Hem deelachtig te worden, daar nochtans hun geloof hen kan ontvallen. De hoop der huichelaars zal vergaan. De hoop, die niet op Christus gebouwd is zal vergaan. Vervloekt is de mens, die zijn hoop op zand bouwt.
- Hij zal hun *harten* onderzoeken. Hij zal de beginsels van hun harten onderzoeken. Hij zal ook hun gedachten beproeven. Hij zal de dodelijke goddeloosheid van hun harten tentoonstellen. Hun haat tegen Zijn geboden zal Hij aan het licht brengen.
- Hij zal hun *leven* onderzoeken. Al hun *plichten* zal Hij onderzoeken. Er zal geen gebed zijn, dat u gedaan hebt, wat Hij niet zal toetsen. En zij zullen verworpen worden indien zij niet aan de volgende zes dingen voldaan hebben:
 - Of u op de juiste tijd hebt gebeden.
 - Of u het rechte doel in het oog hebt gehad. Velen toch bidden maar bedoelen daarin alleen zichzelf.
 - Of zij vormelijk geweest zijn.
 - Of zij met geloof gemengd waren.

Of zij in afhankelijkheid van Christus, of in uw eigen kracht gebeden werden.

Of zij met beving gedaan zijn; velen bidden maar beven niet, en daarom worden hun gebeden verworpen.

Hij zal onderzoeken welk gebruik u hebt gemaakt van de *talenten*, die u gegeven zijn. Ik geloof, dat er in die dag veel waardeloze preken zullen worden tentoongesteld.

En ten slotte zal ook onderzocht worden welk gebruik u van de *genademiddelen* gemaakt hebt, of u Christus hebt omhelsd.

3. *Overweegt, dat er tweeërlei verschijnen voor de rechterstoel van God is.* Er is een persoonlijk verschijnen, namelijk zodra men gestorven is. En er is een openbaar verschijnen, dat is, na het persoonlijke verschijnen, opdat de rechtvaardigheid Gods moge uitblinken in haar uitwerking.

- Tot troost van de Godvrezenden, dat velen die huichelaars genoemd werden zullen blijken kinderen Gods te zijn, wanneer Hij tot hen zal zeggen: "*Komt*".
- Het zal ook zijn tot verschrikking van de verdoemden. Het aanschouwen van hen, die worden vrijgesproken, zal de pijn van de goddelozen vermeerderen. O, hoe pijnlijk zal dat voor u zijn, te zien dat uw familiebetrekkingen aan de rechterhand van Christus staan en naar de hemel gaan en dat u aan de linkerhand zult staan en in de hel zult afdalen! De dag van uw dagvaarding zal een dag zijn van grote blijdschap of diepe smart, van sterke liefde of gloeiende haat. Velen zullen dan uitroepen "*Vervloekt zij de dag waarin ik geboren ben!*" Het zal een dag zijn van zwarte donkerheid, de knieën zullen tegen elkaar stoten.

Maar o, wat een zalig gezelschap zal dat zijn, dat in die dag zal zingen "*Zalig is het Lam!*" Sommigen zullen uitroepen: "*Gezegend is de dag waarin ik geboren werd.*"

Anderen zullen uitschreeuwen: "*Vervloekt is de dag waarin ik ter wereld kwam!*"

Laat ik hieruit deze twee dingen op uw gemoed binden:

- Dat u naarstig alle middelen aanwendt, opdat '*het dal der beslissing*' voor u '*geen dal der smart*' zal zijn. Zodat u niet behoort onder diegenen, die in die dag zullen wenen en huilen.
- Wees ernstig om uw tijd goed te besteden, want wanneer de dood u zal loslaten, zal het oordeel u vinden. Ziet toe, dat u niet gevonden wordt in een staat van vervreemding van Christus.

4. *Overweegt, dat het vonnis dat Christus zal uitspreken wanneer u voor Zijn rechterstoel verschijnt, een rechtvaardig vonnis zal zijn.* Hij is de rechtvaardige Rechter en Zijn besluit zal vast staan. Hij zal zeggen: "*Vriend, Ik doe u geen onrecht.*"

Ik weet niet of de *liefde*, dan wel de *rechtvaardigheid* in die dag het helderst zal uitblinken. U zult het zien wanneer tot de mensen zal gezegd worden: "*Gaat in het eeuwige vuur.*" En tot de anderen: "*Komt, gij gezegende Mijns Vaders.*"

- Er zal geen vermindering zijn van dat rechtvaardig vonnis. Deze Christus, Die u nu gepreikt wordt, zal u in die dag oordelen. Hem werd macht gegeven om te oordelen, omdat Hij *de Zoon des mensen* is. Hij heeft niet alleen recht en macht om te oordelen, maar Hij moet dat doen tot vertroosting van de Godvrezenden, opdat zij met vrijmoedigheid voor de Troon kunnen verschijnen, want Hij is hun Man, hun oudste Broeder en hun Vriend.
- Het zal ook de verdoemenis verzwaren van de goddelozen, die Christus veracht hebben en dan zullen uitroepen: "*Dwazen, die wij waren, dat wij een dierbare Christus zó gering geacht hebben!*" Dat zal ook tot Zijn heerlijkheid bijdragen, dat voor Hem, Die van de mensen verworpen werd, mensen zich zullen neerbuigen, als de Oppermachtige Heere.

5. Overweegt, dat de dag van uw verschijning voor Christus een grote dag zal zijn in de volgende opzichten:

- Ten opzichte van de Rechter. Hij is een Rechter, Wiens blik u kan vernietigen.
- Ten opzichte van de vele waardige dienaren die Christus zullen omringen. In die dag zal Zijn stoet volgelingen Hem gelijk zijn. "In de openbaring van den Heere Jezus van den hemel met de Engelen Zijner kracht, met vlamvend vuur wrake doende over degenen, die God niet kennen en over dengenen, die het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn." (2 Thess. 1:7, 8) Hij zal komen met de stem van de Archangel. Dat is de stoet, die Hem in die dag zal dienen.
- Ten opzichte van de menigte, die Hem in die dag zullen omringen. Allen, die van de dagen van Adam af tot aan het einde der wereld geweest zijn, zullen voor Christus staan. En wat zal dat een geweldige stoet zijn!
- Ten opzichte van hen, die in hoogheid gezeten waren, koningen en keizers, die door Hem zullen worden geoordeeld. O, dat zij het mochten overdenken! Opdat zij hun kleren mochten afleggen en ze die anders leren gebruiken. Hun gewaad zal in het stof liggen, wanneer zij voor Christus zullen verschijnen.
- Het zal een dag zijn, waarin veel grote ergerlijke zonden geopenbaard worden en veel werken der duisternis aan het licht gebracht zullen worden.
- Ten opzichte van het loon, dat zal worden vergolden: de hemel en eeuwige blijdschap aan de gelovigen; maar de hel en een eeuwig afgrijzen aan de ongelovigen, die eeuwig zullen liggen onder de toorn en vloek van God.

Laat ik nog een paar woorden spreken, om daardoor temeer bij u aan te dringen.

U, die vreemdelingen van Christus zijt, hoe vreselijk zal uw staat zijn! De goddelozen zullen in die dag de volgende vijf gebeden uitschreeuwen:

Helaas, dat ik ooit het Evangelie gehoord heb!

Helaas, dat ik zo'n lust gehad heb in de zonde!

Helaas, dat ik ooit een aanzijn heb ontvangen!

Vervloekt zij de dag, waarop mijn vader geboodschapt werd: *u is een kind geboren!*

Helaas, dat ik onder de slag der rechtvaardigheid gevallen ben!

Helaas, dat ik geen Rots heb, tot Wie ik kan vluchten!

En wat zult u antwoorden, wanneer Christus u die vraag zal voorleggen: "Waar is de mond, o huichelaar, die sprak: *ik wil niet, dat Christus over mij Koning zij!*" Wat zal uw antwoord zijn, wanneer u dat gevraagd zal worden? En als het eerste deel van het vonnis over u uitgesproken wordt: "*Gaat weg van Mij, gij vervloekten!*" (Matth. 25:41) Wat zult u dan nog te zeggen hebben? Al de angsten van de hel zijn in deze twee dingen begrepen, namelijk in de *naam* die de Heere hen geeft: "*Gij vervloekten, gaat weg van Mij.*" En in de *plaats en het gezelschap* waar het vonnis hen zal heenwijzen: "*Gaat weg in het eeuwige vuur, met alle goddelozen.*"

Het vonnis, dat over de godzaligen zal worden uitgesproken zal beginnen met: "*Komt!*" O, wat is dat een gezegend woord! Verder: "*Gij gezegenden mijns Vaders!*" Ja, nog meer: "*Beërf dat Koninkrijk*", dat boven alle koninkrijken der aarde is. En eindelijk: "*Hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.*" Het is een oud koninkrijk, waar elk onderdaan een kroon en een scepter heeft.

Nu, wij hebben ulieden voorgesteld het leven. U, die Christus wilt omhelzen, gedenk, dat u het doet in het geloof van het naderend oordeel. Wanneer u bidt en spreekt, doet het in het geloof hiervan en gelooft, dat al uw werken tot de toetssteen zullen gebracht worden.

Nu, deze God zij lof en aanbedding tot in eeuwigheid. Amen!

TOESPRAAK

vóór en tijdens de bediening van het Heilig Avondmaal te Glasgow

Ik zal niet veel tot u spreken. Ik wil dit alleen zeggen, dat er zes sprekende bewijzen zijn, dat deze dagen vreselijke dagen voor Glasgow zullen zijn. Het zal niet lang meer duren, dat de leraars en het volk dit gebed tot God zullen moeten bidden: o, dat wij nooit een naam gehad hadden! Vergun mij te zeggen, dat naar mijn gedachte erkend zal moeten worden, dat hij die profeteert zal moeten zeggen, dat de vreselijke vruchtgevolgen *van deze twee dagen* nog vele dagen hierna zullen gezien worden.

1. Het eerste droevig bewijs, dat deze dagen vreselijke dagen zullen zijn, is het gemis van teerheid. Ik denk, dat er weinig tranen zijn geschreid, sedert het begin van deze Avondmaaltijd, ja dat wij zo weinig aangedaan zijn wanneer wij met Christus eten en drinken, alsof wij het met een steen deden.
2. Het tweede droevig bewijs is dit, dat er nooit minder moeite werd aangewend voor zo'n plechtige ordinantie, dan velen van ons gedaan hebben. Wat doen wij? Ik weet, dat wij, als wij ogen hadden zouden zien, dat velen onder ons voortsnellen op de rand van het eeuwig ongenoegen van Christus.
3. Het derde droevig bewijs is dit, dat men moet vragen of er hier wel zijn, voor wie het een last is, dat Christus zich van deze plechtige ordinantiën onttrekt. Mag niet op al onze Avondmaaltafels geschreven worden: "O, Glasgow, Glasgow, Christus is weggegaan, Christus is weggegaan!"
4. Het vierde droevig bewijs, dat deze dagen vreselijke dagen zullen zijn is dit, dat er zo weinig verlangend uitzien is naar Christus, naar een gekruiste Zaligmaker. Ik denk, in zekere mate, dat er onder ons zijn, die al dat verlangen zijn kwijtgeraakt, dat zij schenen te hebben. Het schijnt dat Christus kan komen en gaan, zonder dat één van ons het bemerkt. Ik wil u allen deze vraag stellen: "Is er een verlangen in u heden met Christus te eten en te drinken?" Ik weet dat u het niet zou geloven, als u Hem zag. Ja, ik weet, dat er onder u zijn die niet weten of hier een Christus is of niet.
5. Het vijfde droevig bewijs is dit, dat er, voor zover wij het kunnen onderscheiden en bezien, weinig geloofsoefening, of liefde, of bekering onder ons is. Het mag u vreemd toeschijnen, en ik hoop dat ik mij vergis, doch ik wilde wel, - al zou het ook mijzelf betreffen, - dat het ons allen voor tegenwoordig ontzegd ware tot de Tafel toe te gaan, want wij zijn in geen gestalte om feest te houden. Hebt u hartelijk lust om aan te gaan? Misschien denkt u: *hij verbiedt ons aan de Tafel te komen*. O geloof mij, ik denk dat wij maar *alleen deze dag* zullen aanzitten, en dan zal het een droevig aanzitten zijn. Zijn er hier ook, die de Heere van de Tafel gezien hebben?
6. Eindelijk is ook nog dit een bewijs, dat een droevige en vreselijke dag over deze plaats te wachten is, dat wij dikwijls, na al de Avondmaaltijden die wij

hebben meegemaakt en bij al de middelen die ons geschonken werden, moesten zeggen: o, had ik aan die plechtigheid maar niet deelgenomen!

Ik hoop, dat u voorbereid mag zijn voor zo'n plechtig werk. Bent u gereed? Bent u bereid? Bent u geneigd te komen en Jezus Christus te omhelzen? Ach, het is ons alsof wij in onze oren horen klinken: *vraag het mij toch niet*. Mist u allen niet heden Hem, die met één blik van Zijn schoon aangezicht deze bijeenkomst een zalige vergadering zou kunnen maken?

Denk er even over, of wij voortgang zullen maken, of dat wij nog zullen wachten. Wij wensen niet zozeer over de oorzaken van Zijn vertrek te spreken. Maar ik geloof zeker, dat er onder ons zijn voor wie het beter was, dat zij hier niet waren. Ik geloof, dat er sommigen zijn die nooit aan een Avondmaal zijn geweest of zij waren een vlek in de liefdemaaltijd. Dit zal u misschien voorkomen als een harteloze nodiging tot deze liefdemaaltijd. Ik moet bekennen, dat dit zo is, zij is werkelijk harteloos. Maar het is een wonder, dat wij nog niet met stomheid geslagen worden. Het is een wonder, dat de plaats waarop u zit, voordat u naar de Tafel gaat, niet tot de plaats van uw graf gemaakt is.

Nu, laat ons dan voortgaan en het wagen.

Voordat wij dan tot deze heilige maaltijd naderen, sluiten wij in de Naam van de Gastheer uit allen die Christus haten, en allen die onheilig en ergerlijk leven, opdat zij niet komen en zich een oordeel eten en drinken. En in Zijn naam en op Zijn gezag sluit ik uit alle vreemdelingen van God en vijanden van onze Heere Jezus Christus. Helaas, wij vrezen, dat wij er velen hebben uitgesloten. O, Hij is weggegaan, Hij is heengegaan, en wij bekommeren ons niet om Hem!

Aan de andere kant nodigen wij, in de naam en op gezag van Hem, die de Gastheer is, allen die overtuigd zijn, dat zij Christus nodig hebben. In Zijn dierbare naam, nodigen wij allen, die begerig zijn Hem te hebben en eeuwig te genieten. Wij nodigen al Zijn vrienden te komen. Dit is Zijn gebod: "Eet vrienden, drinkt en wordt dronken, o Liefste" (Hoogl. 5:1). Helaas, ik vrees, dat Christus die woorden niet tot velen zal spreken. Nochtans, het zou kunnen zijn, dat Hij, gelijk Hij dikwijls genadig onze vrees beschaamd heeft, ook deze maaltijd tot een liefdemaaltijd liefde te maken, tot een vette maaltijd, een maaltijd van reine wijn, van vet vol mergs, van reine wijnen die gezuiverd zijn. Bent u bereid? Bent u bereid? Kom dan!, enz.

Indien de Meester Zelf op het feest gekomen is, zouden wij het wensen te weten. Het is lang geleden, dat Christus dat woord sprak: "Zonder Mij kunt u niets doen." Ik ben er zeker van, u kunt zonder Hem heden geen Avondmaal houden. Ik wil alleen dit nog zeggen: er zijn twee zichtbare 'dienaars' die Christus, de Meester vergezellen als Hij komt. Maar ik zie die deze dag niet.

- De eerste zichtbare dienaar, die Christus, de Heere van het feest, meebrengt als Hij komt, is *berouw of bekering*. Hij brengt bekering met zich. Maar is bekering niet afwezig?
- De tweede zichtbare dienaar, welke Christus de Heere van het feest meebrengt wanneer Hij komt, is *het geloof*. Hij brengt het geloof mee. En is niet het geloof ver weg? Velen onder ons mogen zich wel afvragen, of zij ooit geloof gehad hebben. Wij verzetten geen voet, of wij steken een speer in de zijde van de dierbare Christus. Nu, zijt u allen vast besloten aan deze Tafel te eten en te drinken? Ziet toe, heren, (Engels: Sirs) dat er geen vergif is in de beker, die u gaat drinken.

Doch laat ons naar het voorbeeld van Hem, die deze ordonnantie heeft ingesteld onze machtiging lezen in 1 Korinthe 11:23. "Want ik heb van den Heere ontvangen, hetgeen ik ook u overgegeven heb, dat de Heere Jezus in de nacht in welken Hij verraden werd, het brood nam. En als Hij gedankt had, brak Hij het." Laat ons Hem danken, die ons zo'n gezegende maaltijd bereid heeft en Zijn zegen afsmecken, die het tot ons geestelijk onderhoud heeft gegeven, enz.

GEBED

Toespraak tijdens de bediening van het Heilig Avondmaal

Het brood is nu veranderd. De wijn is nu veranderd. Niet wat de stof betreft, maar ten opzichte van het gebruik. "En Hij nam brood, en als Hij gedankt had, brak Hij het, en gaf het hun, zeggende: neemt, eet, dat is Mijn lichaam dat voor u gegeven wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis. Desgelijks nam Hij ook den drinkbeker na het eten des Avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt." Er zij vijf dingen die Christus aan ons gegeven heeft.

1. Christus heeft veel dingen gegeven om Zichzelf aan te prijzen, waardoor wij op Hem verliefd konden worden op deze dag. Hij zegt, dat Hij eens zal wederkomen. Christus heeft een voornemen en Hij verlangt terug te komen. Hij zegt: Ik zal u deze maaltijd geven, totdat Ik wederkom, en dan zal Ik u een betere geven.
2. Verwondert u over Zijn neerbuigende liefde. Het zou een wonder zijn als men een bedelaar bij een prins zag aanzitten, maar hier is groter wonder te zien. O, wat een aangenaam luthuis is de liefde! Nooit was er zo'n koninklijk luthuis als Christus met Zijn Bruid delende in Zijn liefde. In zijn grootste ontroering sloeg Hij Zijn oog in liefde op u! Nu welke gedachten hebt u van Zijn liefde? Hebt u nu hoger gedachten van Hem, dan voordat u aanzat. O, wie is Hem gelijk, die de Koning der heiligen is? Wilt u deze gedachten meenemen van Hem, Die de banier draagt boven tien duizenden?

O, hebt u Hem gezien? Helaas, ik vrees dat Hij weggegaan is. Onder alle personen die u ooit hebt gezien, hebt u er nooit een gezien die Hem kan evenaren. In Zijn aangezicht is zo'n zielinnemende blik te zien, dat, wanneer u Hem eens gezien hebt, u nooit zult begeren op een ander te zien, enz. *

** Men moet wel in het oog houden, zowel in deze toespraak, als in enkele andere gedeelten, dat het slechts aantekeningen zijn, die bovendien gebrekkig weergeven wat Gray gesproken heeft. Engelse editie.*

TOESPRAAK

vóór de bediening van het Heilig Avondmaal te Kirklistoun, 12 juni 1653.

Ik wil bij deze gelegenheid een enkel woord tot u spreken over de eeuwige blijdschap des hemels die de heiligen gepreekt wordt, opdat uw harten daardoor mogen verlangen en uitzien naar de uitnemende en zeer heerlijke woningen die voor de heiligen bereid zijn. Ik zal hetgeen ik hiervan wil zeggen in de volgende dingen samenvatten.

1. *Ten eerste zal ik u een korte beschrijving van de hemel geven.* Om u een recht indruk te geven van die heerlijke en kostelijke plaats welke voor de heiligen bereid is, zullen wij die op drieërlei wijze beschrijven.

(1) *De hemel is een plaats van rust zonder rust.* Dit blijkt duidelijk wanneer wij Hebréeën 4:9 met Openbaring 4:8 vergelijken. "Er blijft dan een rust over voor het volk van God." En: "Die rondom de troon zijn, hebben geen rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal." De vergelijking van deze twee plaatsen toont aan, dat er een rust is zonder rust. Zij rusten niet, en toch is het een dierbare rust voor de heiligen, dat zij nooit ophouden Hem te loven dag en nacht.

(2) *De hemel is een plaats waar de ziel altijd verzadigd is.* Het is een plaats waar de ziel altijd een gezicht van God heeft, en toch altijd begerig blijft God te aanschouwen. Het is een plaats waar de ziel altijd God omhelst, en toch altijd vol verlangen is, God te omhelzen. Het is een plaats waar de ziel altijd weidt, en nooit verzadigd is. Wilt u weten wat er in de hemel is? Ik zal het u met een enkel woord zeggen. Er is verzadiging in de hemel, en er is honger in de hemel. Zij zijn daar altijd verzadigd, en altijd hongerig. Doch weet dit, heren, (Engels: Sirs) dat de hemel vol van verborgenheden is.

(3) *De hemel is een plaats waar blijdschap en liefde eeuwig invloeien, en bewondering en lof eeuwig uitvloeien.* Weet u waarom daar niet veel zal gesproken worden en daar bijna altijd het lied zal worden gehoord: "*Hallelujah, geloofd zij het Lam, Dat op de troon zit!*" De reden is, dat daar veel bewondering is. Zij bewonderen daar veel en daarom kunnen zij zich niet ophouden met veel te spreken. O, wat denkt u van maar een half uur opgenomen te worden binnen de poorten van die zalige Stad om daar die hemelse muziek te horen? O, de hemel is een aangename en liefelijke plaats!

2. *De tweede zaak waarover ik iets wil zeggen is, wat de heiligen daar doen.* Ik denk, dat er vijf dingen zijn waarmede de heiligen zich daarboven bezighouden. Zij zullen daar werkzaam zijn in: *bewondering; lof; blijdschap; liefde; en het aanschouwen van Jezus' gezegend aangezicht.* Bewonderen, loven, verblijd zijn, liefhebben en Christus zien, zal de voornaamste bezigheid in de hemel zijn. Er is daar geen oog, dat niet gevestigd is op die dierbare Christus. Er wordt geen tong in de hemel geroerd, die niet bezig is die Christus te loven. Daar wordt geen voet

verzet, die niet gebruikt wordt om Hem te volgen. Daar in de hemel beweegt zich geen hand, die niet bezig is die dierbare Christus te ontvouwen. Daar is géén gedachte, die niet ingenomen is met te denken over die dierbare Christus. Er is geen begeerte in de hemel, die niet in verlangen uitgaat naar die dierbare Christus. Wat maakt de hemel tot zo'n vrolijk huis? Is het niet die dierbare Christus? Openbaring 21:23: "En het Lam is haar kaars." Het is alsof Johannes wil zeggen: "De hemel zou maar een donker huis zijn, als Hij er niet was." Maar Jezus is het Licht van die Stad.

O, kent u de hemel, heren? (Engels: Sirs) Als u die kon, wat zou u verlangen in eeuwigheid daar te zijn, waar al de Personen van de volzalige Drie-eenheid uitroepen: "*Komt hier op tot Ons, Die hier zijn!*" En al de engelen en heiligen roepen: "*Komt hier op tot ons die hier zijn!*" Het is goed daar te zijn. Bent u veel bezig met te verlangen daar te zijn?

3. *In de derde plaats zal ik u enkele verborgenheden opnoemen van de voortreffelijkheden van de hemel.* Weet u niet, dat de hemel een zeer aangename plaats is? Maar wat maakt die aangenaam? Wat anders dan dit, dat de vensters en de straten overal als bestrooid zijn met de *Roos van Saron* en de *Lelie der dalen*? En wat een prachtig gezicht kreeg Johannes van de heerlijkheid van het Hogerhuis. "En een van de zeven Engelen sprak met mij, zeggende: Kom herwaarts, ik zal u tonen de Bruid, de vrouw des Lams. En hij voerde mij weg in den geest, op een groten en hogen berg, en hij toonde mij de grote stad, het heilige Jeruzalem." (Openb. 21:9, 10) Was dat geen heerlijk gezicht?

Dit prijst de hemel in het bijzonder aan, dat wij daar het zielverzadigende gezicht van het aanschouwen van God genieten. *Daar zien wij God van aangezicht tot aangezicht.* Is dat geen alles overtreffend gezicht? Hier zien wij Christus maar door het voorhang van de ordonnantiën. Wij zien Hem duister, als door een spiegel. Hier zien wij Hem maar door de traliën, doch daar zullen wij Hem zien aangezicht tot aangezicht. Ik weet niet wat de gedachten van de Bruid zullen zijn, wanneer Christus haar voor het eerst in Zijn armen zal nemen. U weet, dat er hier de goedheid des hemels is. Maar helaas, wij kennen het niet recht. Wat zal er echter in uw gedachten omgaan, wanneer Christus u in Zijn armen zal nemen, indien dat u ooit zal te beurt vallen? Ik denk, dat wij in vervoering zullen zijn. O is dan de hemel geen voortreffelijke plaats?

Ik denk, dat de volgende zes vragen in een Christen zullen kunnen oprijzen, die hij alle aan Christus mag voorleggen. En o, dat wij ze meer herhaaldelijk vroegen!

1. De eerste vraag, die in ons kan opkomen om die Christus voor te stellen is deze: "Zal ooit deze tong, die zo dikwijls het derde gebod overtreden en de heiligheid Gods ontheiligd heeft, als de tongen der engelen gemaakt worden, om de voortreffelijkheid van Jezus Christus te vermelden?" U zult u verwonderen als u in de hemel uzelf zult horen spreken. Wanneer u in de hemel uzelf over Christus zult horen spreken, zult u uitroepen: *Ben ik dat, die zo onwetend was?*

2. Een tweede vraag, die wij kunnen gedrongen worden aan Christus voor te stellen, is deze: "Zullen ooit deze *ogen*, die de vensters geweest zijn waardoor zoveel ongerechtigheid in mijn ziel werd overgebracht, zullen ooit deze ogen, die zoveel omgezworven en naar ijdelheid gezien hebben, gegeven worden de Heerlijke en Vlekkeloze te aanschouwen, Die op de troon zit?" Ik denk, dat een kind van God het eerste uur, dat hij Christus zal zien, - als er in de eeuwigheid uren waren - zijn ogen haast zou neerslaan, wanneer hij Hem in het aangezicht zal zien en Zijn aangezicht, Zijn verheerlijkt aangezicht zal aanschouwen. Waar zullen wij onze ogen heenwenden? Een gezicht van Christus zal ons eeuwig met verwondering vervullen. Zucht u om een gezicht van Christus? Er zijn mensen die nooit een ander gezicht begeren dan wat zij zien. Denkt u ook niet, dat het een lange tijd is vijftig jaar buiten de dierbare tegenwoordigheid van Christus te zijn? Verlangt u niet, ouden van dagen, valt het u niet lang eer u sterft en ontbonden wordt?
3. Een derde vraag, die wij wel eens gedrongen worden aan Christus voor te stellen, is deze: "Zullen ooit deze *oren*, die naar zoveel vervloeking van God geluisterd hebben, die zoveel behagen geschept hebben in het horen van ijdelheid, ooit die liederen daarboven horen?" Een van tweeën zullen wij moeten horen: óf het eeuwig gegil van de zielen die in de gevangenis zijn, allen uitschreeuwende: *helaas, voor eeuwig!!* Daar zal nooit bijna een ander woord worden gehoord, dan, *helaas!* O, wat wordt daar hard gegild! O, wat zou het al iets vreeslijks zijn ze één half uurtje te horen schreeuwen! Of, aan de andere kant, u zult die heerlijke muziek horen en die liefelijke overeenstemming die er is onder al die hoge harpspelers. O, wat zingen zij schoon! Nu, vertroost uzelf hiermede, dat de dag nadert, wanneer u uw harpen niet meer aan de wilgen zult hangen, omdat u in een vreemd land verkeert, maar waarin u eeuwig zult uitroepen: "*Geloofd zij Hij, Die op de troon zit!*"
4. Een vierde vraag die in u kan opkomen is deze: zullen ooit deze *voeten*, die zoveel ijdelheid hebben nagewandeld en dwaasheid hebben nagejaagd, zullen ooit deze voeten het Lam volgen waar Het ook heengaat? Ik denk, dat het een wonder zal zijn, als het geruis der voeten van velen onder ons ooit in de hemel zal worden gehoord. O wat zal dat aangenaam zijn, door het dal der verlustiging te wandelen! Als ik het zo eens mag uitdrukken, Christus is de Voorste in de hemel, Hij gaat vooraan, al de kinderen van het gezin komen achter Hem aan. Denkt u dat de eeuwigheid lang zal duren? Ach; ik denk dat ze kort zal zijn. Daar zal één dag bij de Heere niet als duizend jaren worden aangemerkt.
5. Een vijfde vraag, die zich wel eens aan ons opdringt, is deze: zullen ooit onze *harten*, die een kooi van alle onrein gevogelte en een huis van afgoden zijn geweest, tot een woning en woonstede van de Heilige Geest worden gemaakt?
6. En ten zesde kan nog deze vraag met kracht in ons opkomen: denkt u dat deze *handen*, die de werktuigen van zoveel kwaad zijn geweest, en die zoveel

ongerechtigheid hebben bedreven, ooit die weergaloze Persoon, Die op de troon zit, zullen omarmen? O, wat zult u doen wanneer u Christus voor het eerst in uw armen krijgt? Ik weet wel, ik kan niet met zekerheid zeggen of de eerste dag dat u in de hemel zult zijn, de aangenaamste dag zal zijn. Ik denk het niet, al zou het zijn, dat u uw Man nooit tevoren had gezien. Immers, hoe langer u daar zult zijn, hoe meer u Hem zult liefhebben.

Wat zal ik nog meer zeggen van de hemel? In de hemel is niets, dat scheiding kan maken tussen Christus en de heiligen. Daar is geen verlaten, geen ongelof, geen verkeerde opvatting van Christus, geen betwisten van Zijn wijsheid. Vóór de poorten van het Nieuwe Jeruzalem, door welke wij in de Stad zullen ingaan ligt het graf van de *verlating*; het graf van *jaloersheid*; het graf van *al onze afgoden*. Dan zullen wij ze nooit meer nalopen. O, zegt u misschien, *het geloof zal mij verlaten en zal de hoop mij ook niet verlaten, wanneer ik voor de poorten des hemels kom?* Ja, het geloof en de hoop zullen u daar verlaten. Maar wat zal dat een heerlijke dag zijn, wanneer het geloof zal verwisseld worden in *liefde en gezicht!* Hier vergezellen geloof en hoop de Christen, maar daarboven zullen de liefde en het gezicht hem eeuwig vergezellen. Geloof en hoop hebben, als het ware, de strijd te strijden, maar de liefde en het gezicht zitten thuis en verdelen de buit. Geloof en hoop omhelzen Christus, Die achter het voorhang is, maar de liefde en het gezicht omhelzen Christus met de ogen. Wij moeten ons geloof en onze hoop achterlaten, maar wij zullen nooit één traan storten over het verlaten van die vrienden.

Wij zeggen met Paulus in Hebréeën 11:33: "En wat zal ik nog meer zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken." Wat zal ik nog meer zeggen om de hemel aan te prijzen? De tijd zou mij ontbreken. Ja, wat zal ik nog meer zeggen van de eeuwigheid? De tijd zou mij ontbreken. Dit wil ik nog zeggen, hoewel ik mijn rede moet eindigen met: *Wat zal ik nog meer zeggen?* Dat er onder de Christenen beneden zes klachten zijn.

- (1) Sommigen wenen in het verborgen over hun onwetendheid en vermetelheid. Zij zeggen: *ik ben onvernuftiger dan iemand, ik heb geen verstand van het heilige. Nooit heb ik zulk een blinde weetniet gezien, als ik ben.* Vertrouwt uzelf hiermee, dat al uw wolken zullen verdreven worden zodra u zult ingaan door de poorten van die gezegende stad. Daar zal in alle eeuwigheid geen verkeerde gedachte of opvatting van God meer zijn. Daar zult u tot uzelf beginnen te zeggen: *Ben ik dat, die zó onwetend, die zó onkundig was?*
- (2) Hier is dikwijls de klacht: *ik ben onder veel verlating. Ik ben onder veel verlating. Nooit ga ik in het gebed, of ik heb met een afwezige God, met een gesluierde Christus, met een toornige Christus te doen. En dan kan ik niet tot Hem spreken.* Maar troost u hiermee: in de hemel is geen verlating. Daar, in dat Hogerhuis wordt die klacht niet vernomen: "Hoelang, Heere, zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen?" Hoewel, ik weet het, het is geen wonder, dat men met

een gesluierde Christus naar de hemel gaat, omdat wij niet weten hoe Hem te onthalen wanneer Hij tot ons gekomen is. Ik weet niet wat úw geloof is, maar er zijn mensen voor wie het een geheim is. Het geloof dat zij de dienst in de hemel nooit moe zullen worden, is hun een verborgenheid. En zal dat ook geen heilgeheim, een groot wonder zijn, dat wij, die geen half uur aaneen kunnen bidden zonder grote inspanning, - die menen dat wij dan iets heel bijzonders hebben gedaan hadden - dat wij de hemeldienst nooit moe zullen worden? Maar troost uzelf hiermee, dat u alle eeuwen der eeuwigheid door Hem zal loven en nooit moe worden. O zalig zijn zij die boven zijn! Er is geen vermoeidheid in de hemel! Maar helaas, weinigen van ons zullen daar komen.

- (3) Een derde klacht onder de Christenen hierbeneden is: *helaas, ik weet niet of ik naar de hemel zal gaan, of niet. En ik ben bezig met het betwisten van mijn deel aan Christus, of met de echtheid van mijn geloof in twijfel te trekken.* Laat mij dit zeggen, dat ik zou willen, dat het u eens met vrucht betwist werd. Ik weet wel, er wordt veel getwijfeld, maar helaas, het komt meer voort uit ons licht, dan met onze consciëntie. Er is veel ontroering onder ons, maar ik vrees, dat het meer de werking van het licht van ons verstand is, dan van onze consciëntie. Het grootste deel van onze Christelijkheid is in ons verstand gelegen. Bedriegt u niet, want het zou mij niet verwonderen, indien het echt een werk in onze consciëntie was en wij ons deel aan Christus één dag zouden betwijfelen, wij gevaar lopen geheel in de war te raken. Maar in de hemel is geen twijfel meer. Wanneer u de dorpel van die hemelse ingang overschrijdt kunt u zeggen: *vaarwel twijfeling en aanvechting!*
- (4) Een vierde klacht waarmede sommigen hier verontrust worden, is: *helaas, ik heb geen liefde tot Christus.* Nu, ik geloof, dat dit van velen onder ons waar is. O, waar is de liefde heengegaan? Ik ben ervan overtuigd dat, als de engelen tot onze harten wilden komen spreken, zij velen tot de belijdenis zouden brengen: "De liefde is weg." Maar troost uzelf hiermee dat er in de hemel veel liefde zal geoefend worden. Soms worden wij er toe gebracht te betwijfelen, of de heiligen daar wel iemand zullen liefhebben naast Christus. U moet dit niet verkeerd opvatten, de ene heilige zal de andere heilige niet haten, maar de ene heilige zal, om zo te zeggen, de andere heilige niet liefhebben. Ik zeg dit op deze grond, dat ik betwijfel of zij wel enige liefde voor iets naast Christus kunnen hebben. Ik kan me ook niet indenken, dat zij hun gedachten op iets anders dan op Christus kunnen vestigen. O dat zal wat zijn, nabij Hem te zijn!
- (5) Een andere klacht welke door velen hier wordt uitgesproken is: *helaas, ik zal nooit, nooit over mijn afgoden de overhand krijgen en ze uit mijn hart uitdrijven.* Er zijn mensen onder ons die naar het graf zullen gaan met hun afgoden in hun hart. Maar o, wat denkt u van de hemel? Al uw afgoden zullen gedood

zijn eer u daar ingaat. Het is voor velen een raadsel of zij van die afgoden, daar zij al hun leven met geworsteld hebben ooit zullen vrijkomen. Ik denk, dat er zijn die zouden willen dat doding van zonde niet nodig was. Ik denk, dat er nooit zo'n geslacht is geweest is als de meesten onder ons zijn. Wij gaan naar de kerk, wij zitten daar neer, en wanneer wij opstaan moeten wij uitroepen: *wij hebben geen doding van zonde. O, wat ontbreekt dat!* Ik durf zeggen, dat er sommigen zijn, die de Godsdienst belijden, die er altijd Jezus bijtrekken, maar toch hun afgoden in hun harten oprichten. Ik zeg u, dat uw Godsdienst niet veel waard is, als u de doding van zonde mist. O geloof mij, het is het verderf van velen die altijd over Christus praten en spreken, dat zij hun heersende afgoden niet willen doden wegens het vermaak dat zij er in scheppen. O die vervloekte tong, die zoveel over Christus heeft gesproken! Misschien zult u er Hem eeuwig mee vloeken. Weet, dat het niet veel bijzonders is een Praatchristen te zijn. Ik weet wat onze godsdienst tot een valse maakt: wij vatten haar aan, voordat ze ons aanvat. Velen nemen hun godsdienst bij de gis aan. Ik heb geen begeerte treurige dingen te profeteren, maar geloof mij, als de godsdienst meer uit de mode was zou Christus minder volgelingen hebben. Het is groot een vervolgte Christus lief te hebben. Er is veel aan verbonden Christus lief te hebben wanneer u al wat u hebt voor Hem moet verlaten, omdat Hij u anders niet voor de Zijnen zal erkennen. Wij volgen Christus om de broden en niet om Zijns Zelfs wil. Helaas, er zijn mensen die maar met een heel dun draadje aan Christus verbonden zijn. Maar als u naar de hemel zult gegaan zijn, hebben uw afgoden u allen verlaten.

- (6) Nog een laatste klacht die sommigen hier ontroerd is: *helaas, ik heb nooit met vermaak gebeden.* Het is waar, er zijn er velen, die zich tot het gebed begeven. Moet ik u eens zeggen waarom? Om hun natuurlijke consciëntie te bevredigen. Onderzoekt uzelf en u zult gewaarworden dat ik de waarheid spreek. Er zijn er tien tegen één, die liever vrede met hun consciëntie, dan vrede met God hebben. Met het doen van uw plichten hebt u voornamelijk ten doel uw consciëntie te stillen. U zoudt minder bidden; minder naar de kerk gaan; minder de Schrift lezen; als het niet was om uw consciëntie te bevredigen. O, er zijn velen, die graag van hun consciëntie zouden ontslagen zijn.

Ik zal er niet langer bij stilstaan om over de vreugde des hemels te spreken. De Vader, de Eerste Persoon, van de gezegende Drie-eenheid roept: *Kom op tot Ons, Die hier zijn!*

Christus, de Tweede Persoon van de gezegende Drie-eenheid roept: *Kom op tot Ons, Die hier zijn!*

De Heilige Geest, de Derde Persoon van de gezegende Drie-eenheid roept: *Kom op tot Ons, Die hier zijn!*

En de vreugden des hemels, als zij konden spreken, zij zouden ons toeroepen: *O kom hier op!*

Roept niet die liefelijke en gezegende alles overtreffende schoonheid van het aangezicht van Christus ons toe: *Kom hierheen op?*

Roept ook de noodzakelijkheid ons toe: *Ga daarheen op?*

Sommigen denken dat ze naar de hemel kunnen snellen langs de korte ladder van vermetelheid. O, denkt u nog steeds dat wij *allen* naar de hemel zullen gaan, dat wij daar allen zullen komen waar geen strijd meer zijn zal? Denkt u dat wij, wanneer de nacht komt, allen in die plaats zullen worden opgenomen? Ik ben van een andere gedachte. Ik denk dat er bijzondere scheidingen onder ons zullen plaatsgrijpen. Wie weet of wij elkaar wel ooit zullen terugzien. Het zal niet zolang duren, dat sommigen van ons in de eeuwigheid zullen zijn. Het is ook niet zo erg, want de eeuwigheid is zoet als men naar de hemel gaat. Ik gedenk aan een woord uit Job 9:25: "En mijn dagen zijn lichter geweest dan een looper; zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien: zij zijn voorbijgevaren met jachtschepen." Of, zoals het eigenlijk in de grondtekst staat: *zij snellen voorbij als de schepen der begeerte*. Voor Gods kinderen knipt de dood hun levensdraad af en hij legt tevens de eeuwige knoop tussen Christus en hen. De dood is uw vriend, ja, de dag des doods is de kroningsdag van de Christen! De dood is Christus' bode om de Christen thuis te halen. U weet, dat vorsten en koningen, wanneer zij gekroond worden en hun bruid laten halen een sterk konvooi zenden om haar te begeleiden. Hier gebruikt Christus, als bode om Zijn bruid af te halen, *de dood*. Soms zendt Christus de dood met een aanbevelingsbrief, om haar haast te doen maken. En soms zendt Hij hem met een minnebrief in zijn hand en dat doet de ziel juichen van blijdschap.

O laat ons Hem liefhebben en begerig uitzien voor eeuwig bij Hem te zijn! Amen.

TOESPRAAK

tijdens de bediening van 4 tafels bij het Heilig Avondmaal te Kirklistoun
op 12 juni 1653.

EERSTE TAFEL

Ik denk, dat er heden hier zijn, voor wie het beter zou geweest zijn, als zij op de helling van een berg waren gaan zitten. Ik houd het er voor, dat er hier zijn, die hun toestemming zouden hebben gegeven aan het doden van Christus Jezus. Ik denk, dat onder ons het geloof weg is en dat God ook van ons weggegaan is. En wilt u weten waarom ik dat denk? Hierom, omdat wij aanzitten en eten en drinken zonder Christus. Ik zal niet ingaan op een beschrijving van Christus, maar ik wens ook Zijn liefelijke schoonheid niet te verbergen. O gelovigen, verwachters van de hemel! Er zijn vijf delen van Christus' gezegend lichaam, die u zouden kunnen inwinnen en dringen, om uit te roepen, dat u genegen bent Hem aan te nemen.

1. Neemt het *aangezicht* van Christus u niet in? Is dat geen liefelijk deel van Hem? Is daar niet veel schoonheid in? Ja zoveel schoonheid, dat die vervloekte harten van ons er door zouden kunnen worden ingewonnen. Wij kunnen dit van Hem zeggen, dat nog nooit iemand Hem gezien heeft, die weer Zijn vijand is geworden.
2. Het tweede deel van Christus' lichaam waardoor u kunt worden ingenomen en gedrongen u aan Hem te onderwerpen, is Zijn gezegend *spreken*. Hebt u Hem nooit gehoord, Die sprak zoals nog nooit een mens gesproken heeft?
3. Het derde deel van Christus' lichaam, dat soms de Zijnen overwint en maakt dat zij zich aan Hem overgeven, is, Zijn gezegende *voeten*. Wanneer zij Zijn gangen beschouwen, worden zij gedrongen uit te roepen: "Hoe schoon is Hij, Wiens schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud." O, hoe schoon zijn de statige gangen van deze Vorst in het heiligdom!
4. Het vierde deel van het gezegend lichaam van Christus, waardoor de Zijnen voor Hem worden ingenomen, is, Zijn gezegende *ogen*. Het was slechts één blik van Hem, die Petrus bitterlijk deed wenen en naar buiten gaan. Ik kan niet nalaten dit in het voorbijgaan te zeggen, dat deze Avondmaaltijd er te beter om zou geweest zijn als sommigen van ons hier niet waren geweest. Dit bewijst het, dat er maar weinigen onder ons zijn, die weten wat een gezicht van Christus is.
5. Het vijfde deel van Christus' lichaam, dat de Zijnen voor Hem inneemt, is, Zijn gezegende *handen*. O wat denkt u van dat zalig leven, tussen Zijn borsten en armen te mogen liggen? Dat is een feestmaal boven de maaltijd van Ahasvéros, die gedurende honderd en tachtig dagen werd aangericht. Maar Boven is een maaltijd, die nooit zal eindigen.

Laat mij u deze vraag stellen: denkt u daarheen te zullen gaan? Wilt u weten wat de tekenen in het Avondmaal zijn? Ik zal het u zeggen: ze zijn een afbeeldsel van Christus. Zij zijn een afbeelding van Christus aan het kruis, met de vijf wonden welke Hem daar zijn toegebracht. Kent u de taal van de wond in Zijn zijde? Zij spreekt: *kom! Kom!* Kent u de taal van de wonden in Zijn handen en voeten? Zij roepen: *kom! Kom!* En wie zou dan niet komen?

Nu, in die nacht waarin Hij werd verraden, in die nacht die in het besluit bepaald was, - o looft Hem voor die nacht, want als er die gezegende nacht, die merkwaardige nacht niet geweest was, zouden wij nooit deze dag hebben gehad - nam Hij het brood en als Hij gedankt had, brak Hij het. Als Paulus over Hem spreekt stelt hij Hem voor in algemene bewoordingen. Paulus zegt: "*Hij, Hij.*" Paulus drukt daarmee uit, dat het naar zijn gedachte een eindeloos werk was de dierbare Christus aan te bevelen. En Hij zei: "*Eet dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt, doet dat tot Mijn gedachtenis.*"

Ik denk dat Christus geen vergeetachtigheid kent, echter Hij vergeet wèl de beledigingen die zij Hem aandoen. Maar nooit zal Hij hun goede werken vergeten.

En opdat u een volkomen maaltijd zoudt hebben, nam Hij de drinkbeker, en gaf hun die, zeggende: "*Drinkt allen daaruit. Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden.*"

Ik zal u drie vragen stellen om die te overdenken.

1. Wat zijn op dit ogenblik uw gedachten van Christus? O, als Hij binnenkwam en zei: "*Aanschouw Mij! Aanschouwt Mij!...* Een gezicht van Christus zou ons allen als dood aan Zijn voeten doen vallen, uitroepend: *wee ons, wij vergaan!* Wat zou u willen geven voor een gezicht van een gekruiste Zaligmaker, als Hij wilde inkomen en zeggen: *vriend, zie de wonden, die Ik voor u heb ontvangen?*
2. Zou u niet veel willen geven voor een half uurtje geloof en teerheid? Wat zou u dat wel waard zijn?
3. Maakt het proeven van deze maaltijd de hoop niet in u levendig, dat u eenmaal zult aanzitten aan die Tafel daarboven, waaraan zij die daar zijn zullen eten en drinken? Wij drinken hier uit de beken, maar zij uit de Fontein. O, wanneer zullen deze blauwe hemelen gescheurd worden en wij mogen aanzitten aan het Avondmaal van de bruiloft des Lams? Ik zal het hierbij laten.

Doch verlang naar de dag wanneer hemel en aarde zullen uitroepen: *kom, Kom!*

En tienduizenden engelen zullen roepen: *kom! Kom!*

En de Bruid die hierbeneden is zal roepen: *kom! Kom!*

En zij die geloven zullen zeggen: *kom, kom!*

Wat denkt u, zal het geen zaligheid zijn, dat onze vervloekte gedachten het nog zullen beleven, dat zij zullen uitroepen: "*Kom, kom, gezegende Heere Jezus!*"

O, dat wij een gezicht van Hem hadden, wij zouden Hem in onze armen nemen!

Zou u er mede tevreden zijn op deze plaats te sterven?

Nu, looft en prijst de dierbare Christus en Hij zegene Zijn inzetting aan ons.

TWEEDE TAFEL

Waarom hinkt u op twee gedachten, vrienden? Indien uw afgoden God zijn, omhelst ze dan! Maar als Christus God is, gelijk Hij waarlijk is, omhelst Hem dan! Hebt u nooit zo'n gezicht van Christus gehad, dat u gedwongen werd uit te roepen: *o, dat ik een engelentong had, om Zijn liefde te vermelden en te verheffen!* Hebt u Hem nooit zó gezien, dat u moest uitroepen: *o, dat ik duizend harten had, om ze die dierbare Christus te geven!* Er zijn, naar mijn gedachte, vier dingen die een Christen brengen tot een verbazing, tot verlegenheid, tot een uitroep: *wat moet ik zeggen?*

1. De eerste zaak die een Christen daartoe brengt is, als hij onder de kostelijke indrukken van liefde komt, zoals David in 2 Sam. 7:20. "En wat zal David nog meer tot U spreken?" O *David, wat hebt u reeds gesproken, dat u tot die verlegenheid gebracht wordt? Volgens sommigen wil David zeggen: ik kan niet meer zeggen, dan dat ik niet meer spreken kan.* Een Christen wordt soms tot zo'n verlegenheid gebracht, dat alles wat hij kan zeggen is: *ik kan niets meer zeggen!* Hebt u nooit zo'n genieting gehad, onder het bidden, of onder de bediening van het Avondmaal, dat u gedwongen werd het spreken na te laten, en dat u niet anders kon doen dan u verwonderen?
2. Een tweede zaak die een Christen brengt tot de uitroep: "*Wat moet ik zeggen?*" is deze, dat hij met Heman in Psalm 88:17 moet uitroepen: "Uw hittige toornigheden gaan over mij; Uw verschrikkingen doen mij vergaan." En met Job: "Want de pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij." (Job 6:4)
3. Een derde zaak, die dit in hem teweegbrengt is, dat Gods beloften aan hem worden vervuld, zoals bij Hiskia. "Wat zal ik spreken? Gelijk Hij het mij heeft toegezegd, also heeft Hij het gedaan." (Jes. 38 :15)

4. En nog een vierde zaak die een Christen tot verbazing, tot verlegenheid en tot een uitroep brengt: *"Wat moet ik zeggen?"* is deze, als hem heerlijke openbaringen worden geschonken. Wij vinden daarvan een voorbeeld in Daniël 10:16. Toen Daniël een gezicht van God kreeg bleef er geen kracht in hem over.

Ik zal niet veel spreken over hetgeen uw ogen zien. Ik wil alleen dit zeggen, dat de gemeenschap daaraan al uw zintuigen zal verzadigen.

- O, wilt u het zintuig van uw *gezicht* verzadigd hebben? Kom hier en ziet de liefde uitblinkende in een beker rode wijn. Indien u het voorhangsel kon weggeschoven krijgen, u zou iets zien, dat u nooit zoudt kunnen vergeten.
- Wilt u uw *smaak* verzadigd hebben? O kom en drinkt specerijwijn.
- Wilt u het *gevoel* verzadigd hebben? Kom en steek uw vingers in Zijn zijde en wees niet meer ongelovig, maar gelovig.
- Wilt u uw *reuk* verzadigd hebben? Kom dan hier en verkwik u met Hem, Die welriekende is, bewierookt met allerlei poeders des kruideniers.
- En wilt u uw *gehoor* verzadigd hebben? Er is geen deeltje van dit brood, dat niet spreekt van onbegrijpelijke liefde. Het is voor de engelen niet mogelijk de gedachten te begrijpen, die Hij had toen Hij tussen de hemel en de aarde hing. O, hoedanig waren Zijn gedachten in die nacht toen Hij sprak: *"Neemt, eet, dat is Mijn lichaam."* O, wat was het een gezegende bediening daar Christus was! Denkt u niet, dat Christus beter over Zichzelf kan spreken dan de engelen dat kunnen doen? Hij zei tot hen: *"Neemt en eet, met Mijn dankzegging; want dit is de laatste drinkbeker van het Nieuwe Testament, drinkt die tot Mijn gedachtenis, totdat Ik wederkom."* Ik denk, dat dit drie dingen betekent.
 - (1) Het houdt in, dat het feestmaal geen volkomen feestmaal was. Daarom zou Hij terugkomen.
 - (2) Het wil zeggen, dat wij, wanneer wij het Avondmaal houden, moeten gedenken, dat Christus zal terugkomen. O, het zal maar een dorre maaltijd zijn wanneer u daarmee uzelf niet kunt troosten. O, dat: *ziet Hem, Hij komt gelijk een ree!*...
 - (3) En dan betekent het dit, dat Christus verlangt met ons te zijn. O, als wij allen zo begerig waren in de hemel te zijn, als Hij daar is, ons bij Zich te hebben, wij zouden hier niet lang meer zijn! Zijn uw harten in de hemel, o Christenen? Zijn uw schatten daar? Zijn uw gedachten daar? Zijn uw ogen daar? Is uw geloof daar? Ik zou niet weten wat van een Christen buiten de hemel behoort te zijn, zelfs wanneer hij hier is, behalve zijn logge lemen tabernakel, die eens met onsterfelijkheid zal bekleed worden.

Nu, God zegene dit feestmaal aan u.

Zie toe, durf ik dit tot u zeggen, *dat de dag van morgen zal zijn als deze; ja groter, veel voortreffelijker*. O, laat ons zelfs van de leer der Epicuristen een ander gebruik maken, en zeggen: *"Eet en drinkt; en de dag van morgen zal zijn als deze."* O, wat zou dat een zalig leven zijn, Hem te kennen eer wij van hier gaan en niet meer zijn! Ik denk, dat wij, zonder te diep in te dringen in de verborgenheden des hemels mogen veronderstellen, dat een Christen wanneer hij daar pas aankomt de volgende zes vragen zal stellen.

1. De eerste vraag kan deze zijn: *ben ik dat? Ben ik dat, die tussen twee reien van stenen heb gelegen, die nu geworden ben als vleugelen ener duif, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud?* O verwachters van de hemel, troost uzelf hiermee, de dag zal komen, wanneer u uzelf een raadsel zult zijn. O, wat een dag zal dat zijn, welke die vraag zal doen oprijzen: *Ben ik dat? Ben ik dat?*
2. Een tweede vraag kan deze zijn: *is Hij dat? Is Hij dat? Is dat die verhoogde Hij?* De eerste aanblik van Christus zal ze doen zeggen: *is Hij dat, Die ik in het gebed en de sacramenten gezien heb? Is Hij dat, Die ik in de prediking gezien heb?* O, wat zullen uw gedachten zijn wanneer u voor het eerst die Volzalige zult omarmen en gedrongen zult worden uit te roepen: *nu ben ik rijk! Nu ben ik vol! Nu ben ik eeuwig alles te boven!* Dan zult u gedwongen worden uit te roepen: *"Houdt Uw hand in, dierbare Christus, want ik kan niet meer houden."*
3. Een derde vraag, mogen wij veronderstellen, kan deze zijn: *is dit de gemeenschap, die ik had toen ik beneden was? Is dit het ware Brood, dat gezegend Brood dat Boven is? Dit is Brood van ander graan en van een andere smaak.* Ik denk, als engelen uit de hemel tot deze gemeente zouden afkomen en tot thema van hun preek zouden kiezen: *"De smaak van het Brood, dat Boven is."* Zij zouden sluiten met de woorden van Hebréeën 11:32: *"En wat zullen wij nog meer zeggen? Want de tijd zal ons ontbreken."*
4. Een vierde vraag, welke waarschijnlijk in een Christen zal opkomen zodra hij daar aanlandt is deze: *zijn zij dat? Zijn zij dat?* Ik veronderstel, indien twee onder ons die hier zitten, die elkaar door en door kennen, op dit ogenblik naar de hemel werden opgevoerd, hun eerste vraag zou zijn: *is zij dat, of is hij dat daar ik naast gezeten heb? Is hij dat, die het bloed des Lams vertreden heeft?* Ik denk, dat een gedeelte van de tijd - om zo te spreken - die een Christen in de hemel zal doorbrengen besteedt wordt met ondervraging tussen Christus en hem. *Toen Ik u onthaalde onder die en dat Avondmaal, heb Ik het toen niet welgemaakt? Toen Ik u onder verlaten liet verkeren, deed Ik toen niet wèl? Toen Ik u vernederde, deed Ik toen niet wèl? En toen Ik u verhoogde, deed Ik toen niet wèl? En toen Ik u in die en die plaats van Mijn wereld een plaats gaf, deed Ik toen niet wèl?* En zo zult u gedrongen worden uit te roepen en tot lof van Hem te getuigen: *o dierbare Christus, U hebt alle dingen wèl gedaan.*

5. Een vijfde vraag welke wij denken, dat een Christen zal stellen als hij daar aankomt, is deze: *is dit de zaligheid van de heiligen? Is dit de zaligheid van de heiligen?* Ik ken niemand van degenen die naar de hemel gaan, of zij hebben er enige duistere ontdekkingen van gekregen, voordat zij er heengaan. Maar, o wat een helder, ruim gezicht zal dat zijn, wanneer Christus u aan de poort zal ontvangen en zeggen: *welkom vrienden!* Wat een opgewektheid zal daar zijn, wanneer Christus u in Zijn armen zal nemen! O, hoe zullen wij daar door de liefde in verrukking vervoerd worden! Hebt u nooit gehoord over de hoffelijkheid van de stad Gods?

6. Een zesde en laatste vraag die wij veronderstellen, dat hij die daar aanlandt zichzelf zal stellen, is: *zal het altijd zo zijn? Zal het altijd zo zijn?* Wat denkt u van de eeuwigheid, vrienden? Hebt u de tijd nooit *wreed* genoemd: *o wrede tijd, waarom verhaast u uw tred niet, dat de lange eeuwigheid aanbreke?* Hebt u nooit een drang gevoeld uw uurwerk wat vooruit te zetten, als het daarmee in uw macht geweest was de tijd in te korten? O, ik denk dat liefde weinig verstand heeft van rekenkunde. De liefde telt geen kleintjes. De liefde rekent elk ogenblik van afwezigheid *een eeuwigheid* te zijn. Is dat geen slechte rekenkunde? De liefde rekent duizend jaar in Zijn tegenwoordigheid maar voor één dag. Is dat geen slechte rekenkunde?

Wat ligt er veel opgesloten in deze twee woorden: "Hij" en "Mij." *In de nacht in welke Hij verraden werd nam Hij de drinkbeker.* Ik denk, dat alles wat de engelen kunnen zeggen, vervat is in deze vier letters: 'Hij' en 'Mij'. In de nacht werd Hij verraden. De Zoon van God, de Tweede Persoon van de gezegende Drie-eenheid werd verraden in de nacht. Hij wiens vermaken waren met de mensenkinderen, in de wereld Zijns aardrijks, eer de wereld was, werd verraden. Denkt u ook niet, dat deze woorden een vol zaligheid bevatten: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Als Christus niet was verlaten geweest, zouden wij tot in alle eeuwigheid verlaten geweest zijn.

Ik heb van zeker koning gelezen, die bij zijn dood zijn hart, als een kostbare diamant, aan zijn vrouw naliet. Ik wil zulke dingen niet goedkeuren, maar dit mogen wij zeggen: *onze dierbare Koning nam Zijn hart uit Zijn borst, en deed het in druppels, in Zijn bloed wegvloeien, en zeide tot zijn vrienden: "Drinkt allen hiervan."* O looft Hem, looft Hem voor dat 'allen'.

Dit is de drinkbeker des Nieuwe Testaments. Ik denk, dat de ziel, die niet door het geloof eet en drinkt, vergif eet en drinkt. Christus is de beste Vriend maar ook de ergste Vijand, die wij kunnen hebben.

Ik zal alles besluiten met de volgende drie of vier dingen, die waar zijn zowel van de dierbare Christus, als van onszelf.

(1) *Het is waar van Hem, o vrienden, dat u die dierbare Christus nooit teveel kunt aanprijzen, en van uzelf, dat u het nooit te weinig kunt doen. U moest dit voor ogen houden, dat u die dierbare Christus nooit te veel kunt prijzen, al zou u het met uw bloed moeten bezegelen. Wat kan de reden zijn, dat er in de hemel geen woord gehoord wordt, dan dit ene: "Hallelujah! Hem die op de troon zit!" Ik zal u drie gronden noemen, waarom in de hemel niets wordt gehoord dan: "Hallelujah, Hallelujah!"*

1e. In de hemel wordt veel gezwegen en weinig gesproken.

2e. Daar is veel verwondering, en daar wordt weinig gepraat.

3e. Een Christen is daar besloten binnen een cirkel van wonderen. Aan de rechterhand verwonderen zich de engelen en aan de linkerhand verwonderen zich de heiligen wanneer zij zichzelf beziën. Ja, daar is geen deel van die Stad, dat geen wonder is. O die voortreffelijke geesten! Die hemelse bronnen! Dat heerlijk werk, dat daar is!

(2) *Het is verder waar van Christus en van uzelf, dat u die dierbare Christus nooit genoeg kunt liefhebben en uzelf nooit te weinig. O, dat wij een hart hadden, zo uitgebreid als het zand aan de oever der zee, om Hem lief te hebben! Wat denkt u dat het inhoudt, Christus tussen uw borsten te hebben?*

(3) *U mag ook dit als een waarheid betreffende Christus en uzelf ondertekenen: ik kan die dierbare Christus nooit te veel vertrouwen en mijzelf nooit te weinig.*

Laat mij u dit tussen door vragen: hebt u een behoefte? O, zegt u, *ik heb er veel*. Nu, dan zeg ik: er is een naam in Christus, die aan al uw noden beantwoordt. Dit kan u een wonderlijke bewering toeschijnen, maar ik ben er zeker van, dat het waar is. Hebt u een nood die Christus niet kan beantwoorden? Geeft die dan een naam, en geeft hem Christus in handen, en Hij zal uw belangen behartigen.

(4) *Eindelijk is ook dit waar ten opzichte van Christus en uzelf, dat u nooit te hoog kunt denken van die dierbare Christus en in zeker opzicht nooit te gering van uzelf.*

Laat mij u nog deze vraag stellen: waarover gingen deze dag uw eerste gedachten? Het is een slecht teken, als uw eerste gedachten niet over Christus waren en als heden uw laatste gedachten niet over Hem zijn.

Nu vrienden, wij gaan scheiden. Wat denkt u, zullen wij allen nog eens samenkomen? Zullen wij allen aanzitten aan die tafel van welke wij nooit weer zullen opstaan?

Nu, gezegend zij Hij! Hij zegene Zijn inzetten aan u!

VIERDE TAFEL

Er zijn twee grote boeken, die u moet lezen, namelijk: *Christus en uzelf*. Ik denk, dat u, wanneer u de eerste bladzijde van het Eerste Boek hebt gelezen, uzelf verwonderen moet hoe duister Zijn Naam voor u is. U kunt u geen nood indenken, die u verhindert Christus aan te nemen, of Hij heeft een Naam aangenomen, om er aan te beantwoorden. Er zijn, volgens mij zeven voorname bezwaren, die het aannemen van Christus verhinderen, die alle worden weggenomen in die uitnemende Naam, die Christus Zichzelf heeft gegeven in Exodus 34:6.

1. Het eerste grote bezwaar is: *ik durf niet komen. Waarom niet? Omdat ik zo vuil en onrein ben.* Wordt dit bezwaar niet opgelost in die eigenschap van Zijn Naam "Heere, Heere, God, barmhartig en genadig?" Hoewel wij zondig zijn kan Hij de goedertierenheid doen triomferen over het oordeel.
2. Een tweede bezwaar waarom de mensen niet tot Christus willen komen is: *o, zegt u, ik heb niets om mijzelf bij Hem aan te prijzen. Wat mist u? Ik mis een hart om er mee te komen, en ik mis versierselen en geschikte klederen.* Mag ik vragen, of u ook gebreken mist? O, zegt u, *die heb ik veel.* Dan ontbreekt u niets om mee te komen. Dit bezwaar wordt weggenomen door die eigenschap van Zijn Naam, dat Hij is: "Genadig." Er is een gezegende vrijheid in de betoning van Zijn liefde.
3. Een derde bezwaar dat u tegenhoudt van Christus aan te nemen, is dit: *ik heb nu niet alleen tegen Hem gezondigd, maar ik heb dit nog altijd gedaan.* Nu, dit bezwaar wordt weggenomen door die eigenschap van Zijn Naam, dat Hij "Lankmoedig" is. Christus kan nooit worden uitgeput in geduld.
4. Een vierde bezwaar is dit: *o, ik ben niet alleen een zondaar, maar ik moet belijden, dat mijn boosheid groot is en aan mijn ongerechtigheden is geen einde.* Wordt dit bezwaar niet opgelost in die eigenschap van Zijn Naam: "Groot van weldadigheid en waarheid." O, die doorluchtige overwinning welke de liefde zal behalen over de rechtvaardigheid..., indien wij ons mogen indenken, dat er enige strijd kan zijn tussen die beide! Voor dit Hof zijn rechtvaardigheid en liefde verzoend: "De rechtvaardigheid en liefde hebben elkander gekust."
5. Een vijfde tegenwerping is deze: *o hoeveel verbonden heb ik gebroken en hoe zou ik tot Christus durven komen?* Wordt dat niet beantwoord in die eigenschap van Zijn Naam: "Groot van waarheid?" Ik zal u met één woord vertellen hoe Christus Zich gedraagt en hoe wij ons gedragen op weg naar de hemel. Er is geen dag waarop wij onze greep van Christus niet loslaten, maar nooit laat Hij ons los. Hebt u nooit gezien hoe vrienden elkander omhelzen? Zo gaat het wanneer wij onze greep aan Christus kwijtraken. Die eeuwige armen van

Hem omhelzen ons. Die armen, die ons eerst uit de hel hebben gerukt, moeten ons ook in de hemel trekken. O, dat die laatste ruk kwame, waarna wij nooit weer een andere zullen begeren!

6. Een zesde tegenwerping is deze: *ik weet, dat Christus genadig is, maar hier ligt mijn bezwaar, dat ik niet weet of Hij mij genadig wil zijn.* Ik ben bang dat Hij Zijn vloeken over mij zal uitspreken. Is er dan geen letter in de Naam van onze gezegende Heere die ook dat bezwaar wegneemt? "Die de weldadigheid bewaart aan veel duizenden." Vrienden, als ik u zo mag noemen, wie weet, of u niet onder die duizenden behoort? En als u in dat getal begrepen ligt, o dankt er Hem voor! Ik geloof, al stond er niet meer in de Schrift om die dierbare Christus aan te prijzen, dat dit meer dan genoeg zou zijn. Zijn er niet duizenden in de hemel, vrienden? O wat zullen wij een schoon gezelschap zijn, als wij verwaardigd worden daar allen samen te komen! Wij zullen zijn als olijplanten rondom Zijn tafel. O zalig is Hij, die Zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft!

7. Nu, hebt u nog iets meer te zeggen? *Ja, ik heb nog één zaak, en als die beantwoord was, dan kon ik geen bezwaar meer opwerpen.* Wat is dat? *Ik ben onder de macht van zonde tegen licht en beter weten in. Ik heb verbonden gebroken, die ik tijdens de Sacramenten gemaakt heb. Denkt u dat ik tot Christus zou durven komen?* Ja, u zult nooit meer welkom zijn dan wanneer u met zo'n last op uw rug komt. Leeft u onder de last van zonden tegen licht en tegen vrije liefde en na beloften? Toch is er een eigenschap in Zijn Naam, die deze bezwaren oplost. O lees die, want zij loopt over van liefde: "Die de ongerechtigheid en overtreding, en zonde vergeeft." U denkt misschien, *waartoe dienen die drie benamingen?* Dat zijn geen nodeloze herhalingen, maar opdat u overreed zou worden, dat u onder geen zonde gebukt kunt gaan, die de liefde niet kan wegnemen. De liefde staat nooit verlegen. Al uw tegenwerpingen worden krachteloos, hierdoor, *dat het Zijn wil is dat wij in Hem zullen geloven.*

In de hoop, dat u zult deelnemen, geven wij u het Sacrament. "*Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt, doet dat tot Mijn gedachtenis.*"

Het is evenals twee ondertrouwde personen, die een huwelijksakte ondertekenen. Hier wordt het rijkszegel gehecht aan het huwelijksverdrag van Christus. Er wordt niets van u vereist dan, dat u de acte tekent. O, zegt u, ik kan niet schrijven. Nu, zeg dan, dat u het verdrag met Christus wilt ondertekenen, maar laat Hem de pen besturen. En zeg tot Hem: *ik neem U aan tot mijn Heere en Man, en ik verbind mij en beloof, dat ik U een gehoorzame vrouw zal zijn.* Eet en drink op deze voorwaarden.

Denkt u niet, dat er veel ogen in de hemel zijn? En toch is er, als ik dat zo mag uitdrukken, niet één oog, dat niet op Hem gevestigd is. Zijn er niet veel handen in de hemel? En wilt u weten wat die daar doen? Zij nemen alle Christus in haar armen. Is dit niet een geheim, dat zoveel duizenden tegelijk Christus kunnen aangrijpen? O wat een vrolijk opgewekt gezelschap is daar! Waren er ooggetuigen van ons Avondmaal op deze dag en konden zij op ons neerzien, zij zouden medelijden met ons hebben, ziende wat een groot verschil er is tussen hen en ons.

Laat mij alleen dit nog zeggen: o als wij er eens bij tegenwoordig waren geweest, toen die heerlijke Persoon, Jezus Christus, daar hing tussen de hemel en de aarde! Wat zou u wel gezegd hebben? Mocht u niet die woorden hebben uitgeroepen, die David in een ander opzicht sprak: "*Uw hand zij toch tegen mij, tegen mijns vaders huis.*" Wat heeft dat vlekkeloos Lam gedaan? Ik zal dat punt niet beslissen, of de engelen en Abraham en de twaalf Patriarchen gezien hebben, hoe Hij daar hing tussen hemel en aarde. Doch het was zo'n gezicht, dat ik wel zou willen dat ons geloof veel mocht werkzaam wezen, met *een gekruiste Zaligmaker*.

Ik zal u de delen van Zijn gezegend lichaam aanwijzen, om die op een Avondmaaltijd te kussen. Er zijn er die Zijn *mond* niet kunnen kussen, dat zou, menen zij, te grote verwaandheid zijn. Maar zij zouden Zijn *voeten* willen kussen om hun liefde te betuigen en Zijn *handen*, om hem onderwerping te betuigen. Maar zij mogen ook Zijn *rozenrode lippen*, die eens verbleekt waren, kussen om van hun gemeenschap aan Hem getuigenis af te leggen.

Laat dan dit brood een getuige tegen u zijn in de dag des Heeren, indien u er niet in bewilligt Hem aan te nemen.

Ik herinner mij een woord van iemand, die tot zekere zaak vast besloten was, en van wie men verlangde, dat hij het nog eens zou overwegen. Hij antwoordde, dat voor zo'n goede zaak geen nadere overweging nodig was. Zo denk ik ook, dat u geen aanprijzing nodig hebt om Christus aan te nemen. U mag Hem aannemen op een onvoorwaardelijk geloof, want Hij zal u niet teleurstellen. Neemt Hem op Zijn woord, Hij zelf geve u dat te doen.

Amen, ja Amen.